

Zarząd Zieleni
m.st. Warszawy

Ogólnopolskie
Towarzystwo Ochrony Ptaków
BirdLife Polska

Wybrane tereny zieleni dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy

Raport z inwentaryzacji ornitologicznej
wykonanej w okresie 12.03.2025 r. – 28.02.2026 r.

Adam Dmoch, Fatima Hayatli, Jan Rapczyński, Michał Redlisiak, Bartosz Smyk i Łukasz Wardecki

Warszawa, 15 kwietnia 2026 r.

Spis treści

1. Wstęp	10
2. Materiały i metody	11
2.1. Założenia metodyczne	11
2.2. Daty kontroli.....	14
2.3. Opracowanie wyników	14
3. Park Bartłomieja	14
3.1. Charakterystyka terenu badań	14
3.1.1. Opis miejsca badań.....	14
3.1.2. Kwerenda archiwalna	17
3.2. Daty kontroli.....	18
3.3. Wyniki.....	19
3.3.1 Awifauna parku.....	19
3.3.1.1. Awifauna przelotna	20
3.3.1.2. Awifauna zimująca.....	21
3.3.1.3. Awifauna lęgowa.....	22
3.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	23
3.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	26
3.4.1. Stan siedlisk	26
3.4.2. Zagrożenia	27
3.4.3. Zalecenia.....	27
3.5. Podsumowanie i wnioski	27
4. Park im. Stanisława Dygata	28
4.1. Charakterystyka terenu badań.....	28
4.1.1. Opis miejsca badań	28
4.1.2. Kwerenda archiwalna	31
4.2. Daty kontroli.....	32
4.3. Wyniki.....	33
4.3.1 Awifauna parku	33
4.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące.....	34
4.3.1.2. Awifauna zimująca	36
4.3.1.3. Awifauna lęgowa	36
4.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych.....	37
4.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny.....	46
4.4.1. Stan siedlisk	46
4.4.2. Zagrożenia.....	46
4.4.3. Zalecenia.....	47
4.5. Podsumowanie i wnioski.....	47
5. Skwer im. A. Słonimskiego.....	47

5.1. Charakterystyka terenu badań	47
5.1.1. Opis miejsca badań.....	47
5.1.2. Kwerenda archiwalna	50
5.2. Daty kontroli.....	50
5.3. Wyniki.....	52
5.3.1 Awifauna parku	52
5.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące.....	53
5.3.1.2. Awifauna zimująca.....	54
5.3.1.3. Awifauna lęgowa	54
5.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych.....	55
5.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny.....	59
5.4.1. Stan siedlisk	59
5.4.2. Zagrożenia.....	59
5.4.3. Zalecenia.....	59
5.5. Podsumowanie i wnioski.....	60
6. Skwer Szewczenki	60
6.1. Charakterystyka terenu badań.....	60
6.1.1. Opis miejsca badań	60
6.1.2. Kwerenda archiwalna	63
6.2. Daty kontroli.....	64
6.3. Wyniki.....	65
6.3.1 Awifauna parku	65
6.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące.....	66
6.3.1.2. Awifauna zimująca	67
6.3.1.3. Awifauna lęgowa	68
6.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych.....	68
6.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny.....	71
6.4.1. Stan siedlisk	71
6.4.2. Zagrożenia.....	71
6.4.3. Zalecenia	72
6.5. Podsumowanie i wnioski.....	72
7. Skwer Pokolenia Kolumbów.....	73
7.1. Charakterystyka terenu badań	73
7.1.1. Opis miejsca badań.....	73
7.1.2. Kwerenda archiwalna	75
7.2. Daty kontroli	77
7.3. Wyniki	78
7.3.1 Awifauna parku.....	78
7.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	79
7.3.1.2. Awifauna zimująca.....	80

7.3.1.3. Awifauna lęgowa	82
7.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	82
7.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	84
7.4.1. Stan siedlisk	84
7.4.2. Zagrożenia	84
7.4.3. Zalecenia	84
7.5. Podsumowanie i wnioski	86
8. Skwer im. Starszych Panów	86
8.1. Charakterystyka terenu badań	86
8.1.1. Opis miejsca badań	86
8.1.2. Kwerenda archiwalna	88
8.2. Daty kontroli	88
8.3. Wyniki	89
8.3.1 Awifauna parku	89
8.3.1.1. Awifauna przelotna i zalatująca	90
8.3.1.2. Awifauna zimująca	91
8.3.1.3. Awifauna lęgowa	93
8.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	93
8.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	95
8.4.1. Stan siedlisk	95
8.4.2. Zagrożenia	95
8.4.3. Zalecenia	95
8.5. Podsumowanie i wnioski	95
9. Skwer Chorwacki	96
9.1. Charakterystyka terenu badań	96
9.1.1. Opis miejsca badań	96
9.1.2. Kwerenda archiwalna	96
9.2. Daty kontroli	96
9.3. Wyniki	97
9.3.1 Awifauna parku	97
9.3.1.1. Awifauna przelotna i zalatująca	98
9.3.1.2. Awifauna zimująca	99
9.3.1.3. Awifauna lęgowa	100
9.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	101
9.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	104
9.4.1. Stan siedlisk	104
9.4.2. Zagrożenia	104
9.4.3. Zalecenia	104
9.5. Podsumowanie i wnioski	105
10. Skwer Grupy AK „Granat”	105

10.1. Charakterystyka terenu badań	105
10.1.1. Opis miejsca badań	105
10.1.2. Kwerenda archiwalna	107
10.2. Daty kontroli	108
10.3. Wyniki	109
10.3.1 Awifauna parku	109
10.3.1.1. Awifauna przelotna i zalatująca	110
10.3.1.2. Awifauna zimująca	111
10.3.1.3. Awifauna lęgowa	112
10.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	113
10.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	123
10.4.1. Stan siedlisk	123
10.4.2. Zagrożenia	123
10.4.3. Zalecenia	123
10.5. Podsumowanie i wnioski	123
11. Skwer Słoweński	123
11.1. Charakterystyka terenu badań	123
11.1.1. Opis miejsca badań	123
11.1.2. Kwerenda archiwalna	126
11.2. Daty kontroli	126
11.3. Wyniki	127
11.3.1 Awifauna parku	127
11.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	128
11.3.1.2. Awifauna zimująca	128
11.3.1.3. Awifauna lęgowa	129
11.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	130
11.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	132
11.4.1. Stan siedlisk	132
11.4.2. Zagrożenia	132
11.4.3. Zalecenia	134
11.5. Podsumowanie i wnioski	134
12. Skwer im. St. Broniewskiego „Orszy”	134
12.1. Charakterystyka terenu badań	134
12.1.1. Opis miejsca badań	134
12.1.2. Kwerenda archiwalna	135
12.2. Daty kontroli	137
12.3. Wyniki	138
12.3.1 Awifauna parku	138
12.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	139
12.3.1.2. Awifauna zimująca	139

12.3.1.3. Awifauna lęgowa.....	140
12.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	141
12.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	142
12.4.1. Stan siedlisk	142
12.4.2. Zagrożenia	142
12.4.3. Zalecenia	143
12.5. Podsumowanie i wnioski	143
13. Zieleniec przy ul. Niegocińskiej	143
13.1. Charakterystyka terenu badań	143
13.1.1. Opis miejsca badań	143
13.1.2. Kwerenda archiwalna	146
13.2. Daty kontroli	146
13.3. Wyniki	147
13.3.1 Awifauna parku	147
13.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	149
13.3.1.2. Awifauna zimująca	150
13.3.1.3. Awifauna lęgowa	150
13.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	151
13.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	155
13.4.1. Stan siedlisk	155
13.4.2. Zagrożenia	155
13.4.3. Zalecenia	155
13.5. Podsumowanie i wnioski	156
14. Zieleniec „Suwak I”	156
14.1. Charakterystyka terenu badań	156
14.1.1. Opis miejsca badań	156
14.1.2. Kwerenda archiwalna	160
14.2. Daty kontroli	160
14.3. Wyniki	161
14.3.1 Awifauna parku	161
14.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	163
14.3.1.2. Awifauna zimująca	164
14.3.1.3. Awifauna lęgowa	164
14.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	165
14.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	168
14.4.1. Stan siedlisk	168
14.4.2. Zagrożenia	168
14.4.3. Zalecenia	169
14.5. Podsumowanie i wnioski	170
15. Zieleniec „Suwak II”	170

15.1. Charakterystyka terenu badań	170
15.1.1. Opis miejsca badań	170
15.1.2. Kwerenda archiwalna	172
15.2. Daty kontroli	173
15.3. Wyniki	174
15.3.1 Awifauna parku	174
15.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	175
15.3.1.2. Awifauna zimująca	176
15.3.1.3. Awifauna lęgowa	177
15.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	178
15.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	181
15.4.1. Stan siedlisk	181
15.4.2. Zagrożenia	181
15.4.3. Zalecenia	183
15.5. Podsumowanie i wnioski	184
16. Zieleniec przy ul. Bukowińskiej (skwer Wacława Lipińskiego)	184
16.1. Charakterystyka terenu badań	184
16.1.1. Opis miejsca badań	184
16.1.2. Kwerenda archiwalna	186
16.2. Daty kontroli	186
16.3. Wyniki	187
16.3.1 Awifauna parku	187
16.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	188
16.3.1.2. Awifauna zimująca	190
16.3.1.3. Awifauna lęgowa	190
16.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	190
16.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	191
16.4.1. Stan siedlisk	191
16.4.2. Zagrożenia	192
16.4.3. Zalecenia	192
16.5. Podsumowanie i wnioski	193
17. Skwer A. Steinsbergowej	193
17.1. Charakterystyka terenu badań	193
17.1.1. Opis miejsca badań	193
17.1.2. Kwerenda archiwalna	195
17.2. Daty kontroli	195
17.3. Wyniki	196
17.3.1 Awifauna parku	196
17.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	197
17.3.1.2. Awifauna zimująca	197

17.3.1.3. Awifauna lęgowa	198
17.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	199
17.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	199
17.4.1. Stan siedlisk	199
17.4.2. Zagrożenia	199
17.4.3. Zalecenia	199
17.5. Podsumowanie i wnioski	199
18. Skwer przy ul. Marynarskiej	200
18.1. Charakterystyka terenu badań	200
18.1.1. Opis miejsca badań	200
18.1.2. Kwerenda archiwalna	201
18.2. Daty kontroli	202
18.3. Wyniki	203
18.3.1 Awifauna parku	203
18.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	204
18.3.1.2. Awifauna zimująca	205
18.3.1.3. Awifauna lęgowa	205
18.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych	206
18.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny	208
18.4.1. Stan siedlisk	208
18.4.2. Zagrożenia	208
18.4.3. Zalecenia	209
18.5. Podsumowanie i wnioski	211
19. Dyskusja	211
19.1. Charakterystyka awifauny	211
19.2. Podsumowanie i wnioski	213
20. Spis literatury	214
21. Załączniki	215

1. Wstęp

Jednym z wyzwań współczesnych miast jest pogodzenie ich rozwoju z równoczesnym zachowaniem różnorodności biologicznej oraz kompensowaniem skutków zmian klimatycznych. Narzędziami ułatwiającymi zarządzanie miastem w sposób sprzyjający ochronie przyrody, a także uwzględniający usługi ekosystemowe, są strategie i inne dokumenty przyjmowane na różnych poziomach – od dokumentów samorządowych po unijne. W przypadku Warszawy lokalnymi dokumentami wyznaczającymi kierunki rozwoju miasta, również w kontekście ochrony przyrody, są m.in. Miejski Plan Adaptacji (MPA), Program ochrony środowiska dla m.st. Warszawy na lata 2025–2030 oraz Strategia #Warszawa2030. Podstawą do podejmowania odpowiednich działań są wyniki badań naukowych oraz inwentaryzacji przyrodniczych.

Miejskie tereny zieleni pełnią wiele funkcji, m.in. krajobrazowe, klimatyczne, wodochronne czy rekreacyjne, a przede wszystkim stanowią ważne enklawy różnorodności biologicznej w obszarach zurbanizowanych. Zbadanie bioróżnorodności wszystkich organizmów danego terenu na poziomie gatunkowym jest bardzo trudne, dlatego konieczny jest wybór odpowiedniej grupy taksonomicznej możliwej do monitorowania. Ptaki są zwierzętami stosunkowo łatwymi do wykrycia, a jednocześnie wykazują zróżnicowane preferencje siedliskowe i pokarmowe, co czyni je bardzo dobrym wskaźnikiem stanu środowiska (Michalicha, Mitrus 2018). Obserwacje gatunków ptaków występujących w siedliskach parkowych dostarczają cennych informacji na temat jakości tych siedlisk.

Choć awifauna miast zazwyczaj charakteryzuje się niższą bioróżnorodnością niż awifauna terenów nieurbanizowanych, wiele gatunków przystosowało się do życia w sąsiedztwie człowieka (Luniak 2006). Procesy zachodzące na tych terenach określa się jako synantropizację (zmniejszanie dystansu ucieczki przed człowiekiem, zamieszkiwanie w pobliżu osiedli ludzkich) oraz synurbizację (zasiedlanie miast). Zjawiska te dotyczą wielu gatunków zwierząt, w tym ptaków. Szczególną uwagę należy zwrócić na proces synurbizacji (Andrzejewski i in. 1978). Adaptacja wielu gatunków ptaków do życia w środowisku miejskim zachodzi dynamicznie i nie jesteśmy w stanie dokładnie przewidzieć jej efektów. Przyjmuje się, że gatunki o wysokiej tolerancji środowiskowej potrafią przystosować się do życia w sąsiedztwie człowieka. W czasach, gdy wpływ człowieka na środowisko stale rośnie, naturalne ekosystemy zanikają, a urbanizacja postępuje, konieczne jest uważne monitorowanie składu gatunkowego awifauny na terenach zieleni miejskiej. Jest to istotne, ponieważ stanowi on dobry wskaźnik skuteczności działań ochronnych, a także pozwala ocenić efektywność zabiegów pielęgnacyjnych oraz innych działań kształtujących krajobraz i strukturę środowiska parków miejskich, a także umożliwia identyfikację zagrożeń dla bogactwa przyrodniczego zieleni miejskiej i ich minimalizowanie.

W okresie od 12 marca 2025 r. do 28 lutego 2026 r. przeprowadzono inwentaryzację ornitologiczną wybranych obszarów zieleni m.st. Warszawy, położonych w dzielnicach Mokotów, Ochota oraz Praga-Południe. Celem badań terenowych było określenie składu awifauny w cyklu rocznym (gatunków lęgowych, przelotnych i zimujących). Na podstawie uzyskanych wyników sporządzono sprawozdanie z realizacji zadania oraz wskazano zagrożenia i zalecenia dotyczące gospodarowania terenem w kontekście skutecznej ochrony ptaków. Inwentaryzacja stanowiła kontynuację prac podjętych na zlecenie Zarządu Zieleni w 2022 roku oraz w latach 2023–2024.

Prace zostały zrealizowane przez Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków na zlecenie Zarządu Zieleni m.st. Warszawy.

2. Materiały i metody

2.1. Założenia metodyczne

Celem niniejszej inwentaryzacji było określenie pełnej listy awifauny wybranych terenów zieleni w poszczególnych okresach fenologicznych od marca 2025 do lutego 2026 roku, wraz z możliwie najdokładniejszym oszacowaniem liczebności poszczególnych gatunków. Na potrzeby opracowania, każdy teren badań ma oddzielny rozdział. Wszystkie kontrole terenowe prowadzono podczas przemarszów (lustracji) w okresie najwyższej aktywności ptaków (głównie w godzinach porannych), przy odpowiednich warunkach pogodowych – w dni bezdeszczowe i bezwietrzne. Kontrole obejmowały każdorazowo całą powierzchnię badawczą. Ptaki rejestrowano na podstawie obserwacji wizualnych oraz stwierdzeń głosowych poszczególnych gatunków. Do identyfikacji wizualnej wykorzystywano sprzęt optyczny (lornetkę lub aparat fotograficzny). W trakcie kontroli notowano wszystkie stwierdzone ptaki z podziałem na gatunek (oraz płeć i wiek, jeśli było to możliwe), zapisując dokładną lokalizację obserwacji, liczebność oraz status poszczególnych osobników (stacjonarny, przelotny lub martwy). W miarę możliwości zapisywano również dodatkowe szczegóły obserwacji (np. śpiew, pobieranie wody, odpoczynek). Wszystkie całoroczne obserwacje zapisywano w aplikacji NaturaList połączonej z bazą Ornitho.pl.

Na podstawie zebranych danych określono sposób wykorzystania badanego terenu przez ptaki w cyklu rocznym, w tym zagęszczenia lęgowe poszczególnych gatunków. Dla wybranych gatunków lęgowych wyznaczono również przybliżone zasięgi terytoriów lęgowych. Na podstawie zgromadzonych danych oceniono także znaczenie powierzchni badawczej dla lokalnej ornitofauny, zidentyfikowano występujące zagrożenia oraz wskazano możliwe działania poprawiające jakość siedlisk ptaków.

Dokładna metodyka inwentaryzacji różniła się w zależności od okresu fenologicznego i została opisana poniżej.

Nazewnictwo

W niniejszym raporcie polskie i naukowe nazwy gatunków ptaków są zgodne z Listą awifauny krajowej Komisji Faunistycznej Sekcji Zoologicznej PTZool (<https://komisjafaunistyczna.pl/lista/>), aktualną na dzień 1.01.2026 roku. Ze względu na zmiany taksonomiczne dotyczące wrony w trakcie trwania badań oraz połączenie wrony siwej i czarnowrona w jeden gatunek (wcześniej: wrona siwa *Corvus cornix*, obecnie wrona *Corvus corone*), zastosowano zapis wrona (siwa) *Corvus corone* ssp. *cornix*. Na powierzchniach badawczych nie stwierdzono czarnowrona, dlatego w dalszej części raportu określenie „wrona” odnosi się do wrony (siwej).

Okres pozalęgowy: migracja jesienna, wiosenna, zimowanie i dyspersja polęgowa

Kontrole dzienne

Sposób liczenia ptaków w okresie pozalęgowym nie różnił się od ogólnej metodyki stosowanej w ciągu całego roku. Okres ten podzielono na cztery okresy fenologiczne: migrację wiosenną (12.03–16.05.2025), okres koczowania i dyspersji polęgowej (1.07–31.08.2025, migrację jesienną (1.09–30.11.2025) oraz zimowanie (1.12.2025–28.02.2026). Uproszczony schemat przedstawiono na **rycinie 2**. Daty początku i końca poszczególnych okresów mają charakter umowny, gdyż w rzeczywistości częściowo się one pokrywają. W związku z tym stwierdzenia części gatunków przelotnych oraz osobników w trakcie dyspersji dotyczą również umownego okresu lęgowego (12.03–31.08). Podczas kontroli notowano wszystkie gatunki ptaków.

Kontrole wieczorne

Na wybranych powierzchniach przeprowadzono dwie kontrole wieczorne – jedną w listopadzie, a drugą w styczniu – w celu wyszukania noclegowisk ptaków krukowatych oraz oszacowania liczebności nocujących stad. Liczenia prowadzono po godzinie 19:00, starając się wybierać dni pochmurne, co ułatwiało obserwację sylwetek ptaków nocujących na drzewach. W miarę możliwości określano gatunek nocującego ptaka krukowatego.

III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
okres inwentaryzacji (12.03.2025-28.02.2026)											
sezon lęgowy (12.03-31.08)						migracja jesienna (1.09-30.11)			zimowanie (1.12-28.02)		
migracja wiosenna (12.03.-16.05)		koczowanie i dyspersja (1.07-31.08)									
kartowanie na wszystkich powierzchniach				dodatkowe kartowanie (P. Skaryszewski)	przemarsze bez kartowania						

Ryc. 2. Okresy fenologiczne i zastosowane główne metody liczenia – uproszczony schemat.

Okres lęgowy oraz migracji wiosennej

Ze względu na czas niezbędny do sfinalizowania formalności związanych z umową zespół obserwatorów rozpoczął prowadzenie obserwacji już w marcu we własnym zakresie. Dane zebrane przed podpisaniem umowy zostały opracowane łącznie z pozostałymi danymi, co było konieczne do uzyskania pełnego obrazu zespołu ptaków lęgowych na badanych powierzchniach.

Prace terenowe w okresie migracji wiosennej (12.03–15.05.2025) oraz w okresie lęgowym (12.03–30.06.2025) prowadzono z zastosowaniem kombinowanej odmiany metody kartograficznej (Tomiałojć 1980). Okres migracji wiosennej oraz początek sezonu lęgowego wielu gatunków w znacznym stopniu pokrywają się w czasie, co powoduje, że podczas jednej kontroli terenowej możliwe jest stwierdzenie zarówno osobników lęgowych, jak i migrujących. Zastosowanie kombinowanej metody kartograficznej pozwala jednak z dużą skutecznością oddzielić frakcję ptaków migrujących od lęgowych.

W opisywanym okresie przeprowadzono łącznie w Parku Pole Mokotowskie 17 kontroli porannych, 4 kontrole wieczorne/brzaskowe (na początku kwietnia i na początku czerwca) oraz 3 kontrole nocne. Ze względu na hałas miejski prowadzono kontrole o brzasku na niektórych powierzchniach, równoważne z wieczornymi. Kontrole poranne rozpoczynano około wschodu słońca i kończono przed południem. Wszystkie kontrole wykonywano pieszo; tempo penetracji terenu wynosiło około 1,5–3

godziny na 10 ha. Kontrole wieczorne/brzaskowe i nocne prowadzono w godzinach 19:00–22:30 lub 2:30–4:00, w zależności od zmieniających się godzin wschodu i zachodu słońca.

Podczas każdej kontroli na przygotowanym planie terenu lub w aplikacji NaturaList zaznaczano miejsca stwierdzeń śpiewających samców (ze szczególnym uwzględnieniem stwierdzeń równoczesnych), par oraz innych zachowań wskazujących na odbywanie lęgów, np. transport materiału gniazdowego lub pokarmu dla piskląt. Rejestrowano zarówno obserwacje wizualne, jak i stwierdzenia głosowe (tzw. kartowanie).

W przypadku gatunków skrytych lub gniazdujących późno, takich jak piegża, słowiki czy świstunka leśna, za lęgowe uznano również terytoria, na których dokonano jedynie 2–3 stwierdzeń w szczycie sezonu lęgowego lub obserwowano ptaki w kategorii lęgowości C.

Dla wybranych gatunków gniazdujących kolonijnie lub półkolonijnie (np. szpak, mazurek), a także dla wrony, sroki i gawrona prowadzono dokładne wyszukiwanie i liczenie gniazd, a zagęszczenia lęgowe określono na podstawie liczby stwierdzonych aktywnych gniazd.

W przypadku grzywacza *Columba palumbus* liczbę terytoriów oszacowano na podstawie znalezionych gniazd oraz kartowania. Ze względu na ograniczony terytorializm tego gatunku w miastach oraz częste niszczenie gniazd przez krukowate (co zmusza ptaki do ponawiania lęgów), uzyskane wartości należy traktować jako przybliżone.

Do wykrywania i oceny liczebności ptaków o aktywności nocnej lub wczesnoporannej, takich jak chruściele i sowy, podczas kontroli nocnych stosowano nasłuchy, a w szczególnych przypadkach metodę stymulacji głosowej (Dombrowski i in. 1993). Liczebność łyski oceniono na podstawie wyszukiwania gniazd oraz liczby par wodzących młode (Chylarecki i in. 2015), natomiast liczebność krzyżówki i mandarynki określono na podstawie obserwacji samic i samców przed lęgami oraz w okresie wysiadywania, a także liczby samic wodzących młode (Keller i in. 1987; Jantarski 2017). W przypadku mandarynki istotnych informacji o liczebności par lęgowych dostarczyły również odczyty obrączek, gdyż większość ptaków występujących w parku była wcześniej zaobrączkowana.

Po zakończeniu wszystkich kontroli sporządzono mapy gatunkowe, na podstawie których – zgodnie z wytycznymi Tomiałowicza (1980) – określono lokalizację i liczbę terytoriów odpowiadających parom lęgowym występującym na terenie parku (metodyczne wyszukiwanie gniazd dla większości gatunków ptaków nie było prowadzone – gniazda notowano jedynie w przypadku ich przygodnego stwierdzenia podczas kontroli terenowych). Obliczono również zagęszczenia poszczególnych gatunków lęgowych (liczba par/10 ha) w przeliczeniu na całą powierzchnię parku, a w przypadku gatunków leśnych i wodnych także w odniesieniu do powierzchni odpowiednich biotopów (zadrzewień i wód). Określono również kategorię lęgowości według wytycznych Wilka i in. (2016). Do określenia struktury dominacyjnej zastosowano kryteria zaproponowane przez Trojana (1975): dominanty – udział powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%. Awifaunę lęgową podzielono na grupy ekologiczne (gniazdowe) według kryteriów zaproponowanych przez Tomiałowicza (1970): dziuplaki, ptaki gniazdujące na drzewach i krzewach powyżej 1,5 m wysokości oraz ptaki gniazdujące nisko (poniżej 1,5 m oraz na ziemi). Dla gatunków plastycznych w wyborze miejsca gniazdowania (krzyżówka, rudzik, kos), na potrzeby opracowania, przyjęto jeden rodzaj grupy gniazdowej według tabeli w załączniku I. Ze względu na specyfikę siedlisk miejskich dodano również czwartą kategorię: ptaki gniazdujące na budynkach i innych konstrukcjach antropogenicznych. Dla wszystkich grup obliczono ich udział procentowy w zgrupowaniu.

Listę gatunków migrujących określono na podstawie szczegółów obserwacji (brak kryteriów łatwości), wiedzy o fenologii migracji danego gatunku (data obserwacji) oraz analizy danych zebranych metodą kartograficzną.

2.2. Daty kontroli

Daty kontroli dla poszczególnych terenów zieleni znajdują się w oddzielnych rozdziałach.

2.3. Opracowanie wyników

Mapy gatunkowe wykonano w programie QGIS 3.28.11, wykorzystując dane z bazy BDOT10k z zasobów GUGiK dostępnej bezpłatnie i możliwej do dowolnego wykorzystania w serwisie www.geoportal.gov.pl oraz Mapy Koron Drzew z zasobów Biura Ochrony Środowiska m. st. Warszawy. Wszystkie obliczenia przytoczone w niniejszym raporcie wykonano w programie Microsoft Excel, w pakiecie Office 365. Analizy zasięgu terytoriów dokonano w trakcie prac kameralnych, zarówno z wykorzystaniem tradycyjnych map papierowych, na które przenoszono obserwacje po każdej kontroli, jak i w programie QGIS.

3. Park Bartłomieja

3.1. Charakterystyka terenu badań

3.1.1. Opis miejsca badań

Park Bartłomieja o powierzchni 1,26 ha znajduje się na Służewie w dzielnicy Mokotów, w obrębie ulic Bartłomieja, Jadźwingów i Bokerskiej, na obszarze pomiędzy blokami osiedli mieszkaniowych. Powierzchnia badawcza obejmuje całość parku (ryc. 1).

Pod względem krajobrazowym jest to typowy park osiedlowy (zdj. 1) z dominującym zwartym drzewostanem. W parku znajdują się plac zabaw (zdj. 2), siłownia plenerowa, oraz w centrum parku — historyczna kapliczka z 1875 r. (zdj. 3) w formie białej kolumny nakrytej spiczastym daszkiem. Bezpośrednie sąsiedztwo stanowią przedszkole i szkoła podstawowa z ogólnodostępnymi (po godzinach lekcyjnych) boiskami.

Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 175 drzew należących do 26 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 80% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: klon jawor *Acer pseudoplatanus*, lipy *Tilia* sp., dąb czerwony *Quercus rubra*, topola Simona *Populus simonii* i kasztanowiec *Aesculus* sp..

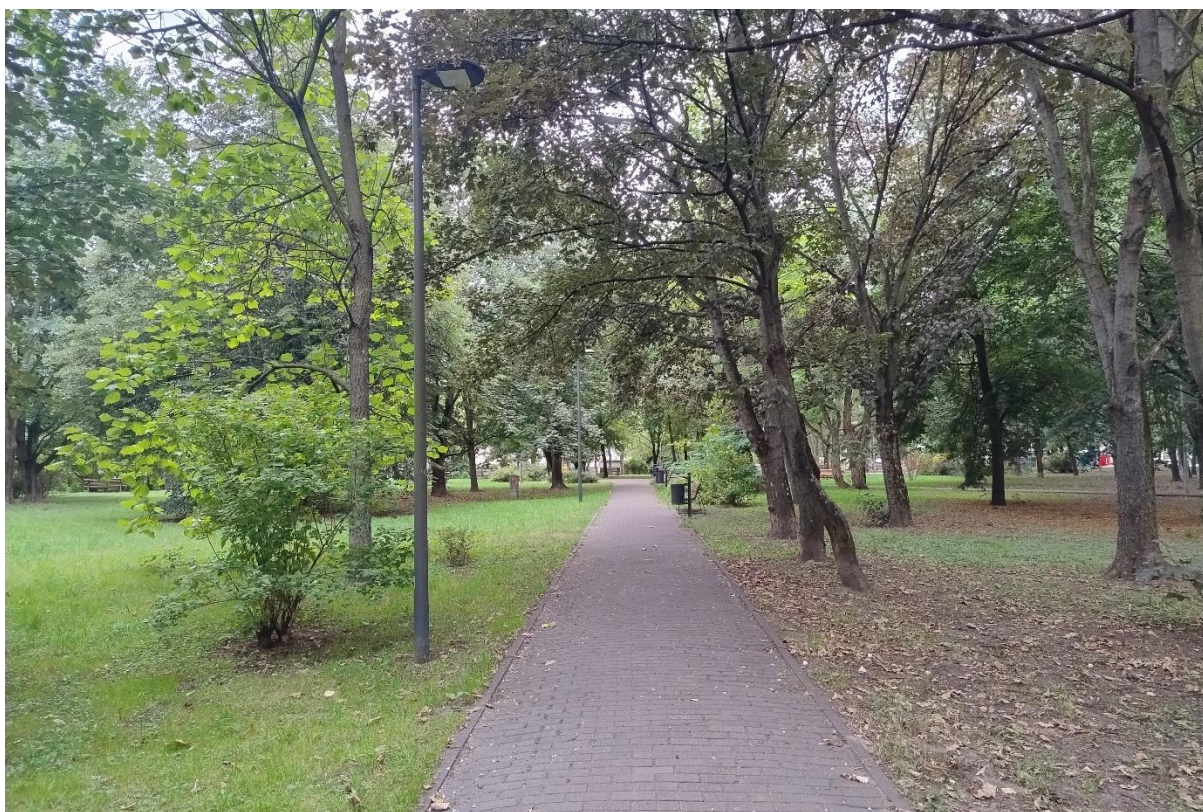
Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje: ok. 0,55 ha (43,3%) zadrzewień (lasów, zadrzewień, zagajników) oraz 0,66 ha (52,0%) terenów trawiastych. Suma kategorii może

przekraczać 100% z uwagi na nakładanie się poligonów BDOT10k różnych typów (np. trawy pod zadrzewieniem ujęte równolegle w obu warstwach).

Park ma charakter sąsiedzki i lokalny — głównie wykorzystywany przez mieszkańców okolicznych osiedli oraz rodziny z dziećmi.

Ryc. 1. Granice powierzchni badawczej – Park Bartłomiej.

Zdj. 1. Park Bartłomieja (fot. Michał Redlisiak).

Zdj. 2. Plac zabaw w Parku Bartłomieja (fot. Michał Redlisiak).

Zdj. 3. Kapliczka w Parku Bartłomieja (fot. Michał Redlisiak).

3.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie Parku Bartłomieja do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny Parku Bartłomieja z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy. Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 1) obejmująca 12 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie Parku Bartłomieja od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 1. Lista ptaków obserwowanych na terenie Parku Bartłomieja w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym. * - ptaki przelatujące nad parkiem (zwykle wysoko); b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.
1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	2014–2025	
2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	W	2025	
3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L	2020–2021	b.d.
4	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L	2020–2021	b.d.
5	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L	2021	B
6	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W	2014–2025	
7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	W	2025	
8	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L	2021	A
9	sroka	<i>Pica pica</i>	P, W	2014–2025	
10	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	W	2025	
11	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	P, W	2024–2025	
12	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	W	2014–2025	

3.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 34 kontrole terenowe (19 w okresie lęgowym oraz 15 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 2).

Tabela 2. Zestawienie dat kontroli terenowych w Parku Bartłomieja w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	13.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
2	II	14.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
3	III	26.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
4	IV	10.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
5	1	17.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
6	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
7	3	20.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
8	4	22.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
9	5	27.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
10	6	08.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
11	7	13.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
12	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
13	9	28.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
14	10	06.06.2025	wieczorna	lęgowy	Michał Redlisiak
15	11	10.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
16	12	16.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
17	13	25.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
18	14	10.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
19	15	22.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
20	16	09.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
21	17	20.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
22	18	09.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
23	19	24.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
24	20	04.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
25	21	14.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
26	22	27.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
27	23	07.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
28	24	17.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
29	25	03.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
30	26	20.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
31	27	09.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
32	28	21.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
33	29	07.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
34	30	22.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak

3.3. Wyniki

3.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 34 kontroli obejmujących obszar całego parku (**tab. 2**), stwierdzono 33 gatunki ptaków. Łącznie dokonano 830 obserwacji 2874 osobników (**tab. 3**). 17 gatunków uznano za lęgowe na terenie parku, 31 gatunków było przelotnych, a 15 gatunków stwierdzono w okresie zimowym.

Tabela 3. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych w Parku Bartłomieja w okresie 12.03.2025-28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących w parku, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * - gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad parkiem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	60	65
2	czyż	<i>Spinus spinus</i>	P	1	3
3	dzwonec	<i>Chloris chloris</i>	P, W	5	11
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	L, P, W	64	185
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, P, W	80	756
6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	35	40
7	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L, P	11	150
8	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	13	13
9	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	L, P, W	140	688

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
10	kos	<i>Turdus merula</i>	P, W	6	6
11	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	P	1	1
12	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	54	84
13	mazurek	<i>Passer montanus</i>	P	1	6
14	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	P, W	4	10
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P, W	8	11
15	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	44	50
16	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	P	5	20
17	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	P, W	9	9
18	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	P	1	1
19	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	5	5
20	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	P	1	1
21	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L, P	7	7
22	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P	2	2
23	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	L, P, W	43	48
24	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P	1	1
25	sroka	<i>Pica pica</i>	L, P, W	24	26
26	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	P	1	1
27	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P	31	71
28	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	9	34
29	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	P	1	1
30	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	80	231
31	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	L, W	67	321
32	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	P	2	2
33	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P	14	14
łącznie gatunków: 33				830	2874

3.3.1.1. Awifauna przelotna

W okresie migracji wiosennej (12.03-16.05) oraz jesiennej (1.09-30.11) stwierdzono występowanie 32 gatunków. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 28 gatunków, migrantów jesiennych 20 gatunków, w tym 16 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (**tab. 4**). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 565,4 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 4. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych, stwierdzonych na terenie Parku Bartłomieja w roku 2025 w okresach migracji wiosennej, jesiennej i w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–4	20,0	30,8
2	czyż	<i>Spinus spinus</i>	PW	3	23,1	23,1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
3	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW	1	7,7	7,7
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PW, PJ	1–16	40,1	123,1
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	PW, PJ	11–71	231,7	546,2
6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	1–5	17,1	38,5
7	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW	11	84,6	84,6
8	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	1	7,7	7,7
9	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ	2–35	86,0	269,2
10	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, PJ	1–2	10,3	15,4
11	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	PW	1	7,7	7,7
12	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–6	22,0	46,2
13	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PW	6	46,2	46,2
14	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	PW	2	15,4	15,4
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW, PJ	1	7,7	7,7
15	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–3	11,8	23,1
16	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	2–6	30,8	46,2
17	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PW, PJ	1	7,7	7,7
18	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	PW	1	7,7	7,7
19	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1	7,7	7,7
20	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PJ	1	7,7	7,7
21	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1–2	10,3	15,4
22	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PJ	1	7,7	7,7
23	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	PW, PJ	1–3	13,6	23,1
24	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW	1	7,7	7,7
25	sroka	<i>Pica pica</i>	PW, PJ	1–3	11,5	23,1
26	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PJ	1	7,7	7,7
27	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–5	16,2	38,5
28	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW, PJ	2–5	23,1	38,5
29	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	1	7,7	7,7
30	zaganiaacz	<i>Hippolais icterina</i>	PW	1	7,7	7,7
31	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1	7,7	7,7
Średnio na kontrolę				74	565,4	

3.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12-28.02) stwierdzono 15 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 557,7 os./10 ha/kontrolę (tab. 5).

Tabela 5. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Parku Bartłomieja w okresie 1.12.2025-28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	1–5	15,4	38,5
2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	2–4	19,2	30,8
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2–30	119,2	230,8

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	6–62	155,1	476,9
5	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	3–16	73,1	123,1
6	kos	<i>Turdus merula</i>	1	7,7	7,7
7	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	2–3	19,2	23,1
8	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	2–3	20,5	23,1
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	3	23,1	23,1
9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–3	16,7	23,1
10	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	1	7,7	7,7
11	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	1–3	15,4	23,1
12	sroka	<i>Pica pica</i>	1–2	12,8	15,4
13	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	4–5	36,5	38,5
14	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	2–12	55,1	92,3
15	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	4–14	61,5	107,7
Średnio na kontrolę			72	557,7	

3.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03-29.07) na terenie Parku Bartłomieja stwierdzono obecność 17 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 6). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 12 gatunków oraz kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 5 gatunków.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 153,8 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 6. Ze względu na niewielką łączną liczbę par lęgowych, grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych Parku Bartłomieja stanowiła 100% wszystkich par i w jej skład wchodziły gatunki, których liczebność wynosiła minimum 1 parę lęgową. Do grupy tej należało 11 gatunków: kwiczoł, kapturka, szpak, bogatka, grzywacz, gawron, modraszka, piegża, pleszka, sierpówka i zięba. Największy udział w tej grupie wykazywał kwiczoł (20,0%). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (45,0%), mniej liczne były dziuplaki (35,0%), najmniej liczne były gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (20,0%).

Tabela 6. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych w Parku Bartłomieja w roku 2025; Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchni całego parku; D – dominacja [%] (dominanty – powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%). Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg. malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr.	Z śr.	D
1	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	3–5	4	30,8	20,0%
2	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	3	3	23,1	15,0%
3	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	3	3	23,1	15,0%
4	bogatka	<i>Parus major</i>	C	2	2	15,4	10,0%

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr.	Z śr.	D
5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	2	2	15,4	10,0%
6	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	C	1	1	7,7	5,0%
7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	1	1	7,7	5,0%
8	piegża	<i>Curruca curruca</i>	B	1	1	7,7	5,0%
9	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	B	1	1	7,7	5,0%
10	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	C	1	1	7,7	5,0%
11	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	B	1	1	7,7	5,0%
12	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	C	+	+		
13	jerzyk	<i>Apus apus</i>	C	+	+		
14	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	C	+	+		
15	sroka	<i>Pica pica</i>	B	+	+		
16	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	+	+		
17	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	C	+	+		
Łącznie gatunków: 17					20	153,8	100,0%

3.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – C – 2 pary

Gatunek obserwowany regularnie przez cały okres lęgowy. Mimo braku stwierdzeń równoczesnych śpiewających samców liczebność lęgową oszacowano na dwie pary, ponieważ w pierwszej połowie maja znaleziono dwa aktywne gniazda w budkach lęgowych we wschodniej części terenu badań.

Gawron *Corvus frugilegus* – C – 1 para

Pojedyncza para gniazdowała na jaworze w zachodniej części terenu badań. Gniazdo to stanowiło część niewielkiej, rozproszonej kolonii lęgowej tego gatunku, której główna część znajdowała się na zachód od terenu badań. W omawianym gnieździe obserwowano karmienie piskląt na początku maja jednak potem nie obserwowano dalszej aktywności przy gnieździe. Dlatego można założyć, że lęg najprawdopodobniej zakończył się stratą na etapie karmienia piskląt. Oprócz pary lęgowej obserwowano również okazjonalnie inne żerujące osobniki, najprawdopodobniej gniazdujące w pobliżu.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – C – (+)

Gatunek regularnie i licznie stwierdzany na terenie badań. Największe koncentracje (do około 40 osobników) stwierdzano w punkcie stałego dokarmiania zlokalizowanym we północno-zachodniej części parku, gdzie regularnie obserwowano toki i kopulacje. Często obserwowano też gołębie zbierające naturalny pokarm na trawnikach. Obserwowane na terenie badań osobniki gniazdowały najprawdopodobniej na okolicznych budynkach, a sam teren badań stanowił dla nich żerowisko oraz miejsce odpoczynku.

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 2 pary

Gatunek obserwowany regularnie jednak zawsze były to pojedyncze osobniki lub pary. Znaleziono jedno gniazdo, w czerwcu na lipie we wschodniej części parku. Na podstawie obserwacji zachowań stwierdzanych osobników liczebność lęgową oszacowano na 2 pary.

Jerzyk *Apus apus* – C – (+)

Co najmniej 6 par gniazdowało przy samej południowo-wschodniej granicy terenu badań, w budkach lęgowych oraz stropodachu budynku SP nr 119 (zdj. 4). Obserwowano też okazjonalnie jerzyki żerujące na niskim pułapie tuż przy budynku szkoły. Oprócz tego stwierdzano jedynie osobniki przelatujące nad powierzchnią badawczą. W przypadku jerzyka ze względu na jego biologię umożliwiającą mu żerowanie wiele kilometrów od gniazda trudno jest go w Parku Bartłomieja zaliczyć do awifauny lęgowej sensu stricto. Ponieważ gniazda znajdowały się na granicy powierzchni badawczej nie oszacowano ostatecznie liczby par lęgowych, ale mimo to uznano, że najwłaściwsze jest określenie statusu lęgowego jako gniazdowanie pewne (kategoria lęgowości C).

Zdj. 4. Miejsca gniazdowania jerzyków na budynku SP nr 119 (fot. Marta Dziedzioch)

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 3 pary

Gatunek stwierdzany regularnie od kwietnia do czerwca. Wyznaczono 3 terytoria lęgowe. Dwa z nich znajdowały się wzdłuż północnej granicy terenu badań w krzewach przed znajdującymi się tam blokami mieszkalnymi. Trzecie terytorium obejmowało południowo-zachodnią część terenu badań, przy Przedszkolu nr 274.

Kawka *Coloeus monedula* – C – (+)

Gatunek regularnie i licznie stwierdzany na terenie badań w trakcie żerowania. Choć nie stwierdzono gniazdowania bezpośrednio na terenie badań to w czerwcu obserwowano liczne koncentracje kawek wodzących młode świeżo po opuszczeniu gniazd. Dlatego można założyć, że teren badań stanowi istotne żerowisko dla kawek licznie gniazdujących na budynkach w bezpośrednim sąsiedztwie parku.

Kwiczol *Turdus pilaris* – C – 3-5 par

Najliczniejszy gatunek lęgowy (zdj. 5). Niewielka rozproszona kolonia lęgowa znajdowała się we wschodniej części terenu badań. Ptaki gniazdujące na terenie badań wyprowadziły dwa lęgi. Pierwszy miał miejsce na przełomie kwietnia i maja gdy znaleziono dwa gniazda. Drugi miał miejsce w czerwcu, gdy znaleziono trzy gniazda. W obu tych okresach obserwowano pojedyncze podloty po wylocie z gniazd więc w każdym przypadku lęgi zakończyły się przynajmniej częściowym sukcesem. Ze względu na gęste ulistnienie najprawdopodobniej części gniazd nie udało się odnaleźć więc liczebność lęgową oszacowano ostatecznie w zakresie od 3 do pięciu par.

Zdj. 5. Kwieczoł w Parku Bartłomieja (fot. Marta Dziedzioch).

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Teren badań stanowił terytorium lęgowe jednej pary tego gatunku. Nie znaleziono gniazd jednak pod koniec maja obserwowano trzy słabo lotne młode wodzone przez dorosłego osobnika.

Piegża *Curruca curruca* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany dość regularnie w sezonie lęgowym, od kwietnia do lipca. Wyznaczono dwa terytoria lęgowe, ale oba z nich znajdowały się jedynie częściowo w granicach terenu badań. Jedno terytorium znajdowało się w krzewach rosnących wokół bloków stanowiących północną granicę powierzchni badawczej a drugie w krzewach przy Przedszkolu nr 274 i SP nr 191.

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie, od końca kwietnia do czerwca. Obszar parku stanowił terytorium jednej pary lęgowej tego gatunku.

Sierpówka *Streptopelia decaocto* – C – 1 para

Gatunek obserwowany regularnie przez cały sezon lęgowy. Części terenu badań stanowiły fragmenty terytoriów lęgowych dwóch par tego gatunku gniazdujących w sąsiedztwie. Jedno terytorium znajdowało się wokół Przedszkola nr 274 a drugie obejmowało zieleni osiedlową w północno-wschodniej części terenu badań i jego bezpośrednim sąsiedztwie. W drugim z omawianych terytoriów znaleziono w kwietniu gniazdo z wysiadywanym lęgiem zlokalizowane na północ od granicy badanego terenu.

Sroka *Pica pica* – B - (+)

Gatunek obserwowany regularnie w marcu i kwietniu w tym osobniki zbierające materiał na gniazdo. Potem jedna pojedynczą srokę obserwowano tylko raz, w połowie maja. Najprawdopodobniej gdzieś w sąsiedztwie gniazdowała pojedyncza para tego gatunku a teren badań stanowił dla niej niewielki fragment terytorium.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 3 pary

Gatunek stwierdzany regularnie od marca do czerwca. Znaleziono trzy gniazda w południowo-wschodniej części terenu badań, wszystkie zlokalizowane w budkach lęgowych. W drugiej połowie maja obserwowano jednocześnie dwie rodziny z młodymi można więc przypuszczać, że sukces lęgowy tego gatunku był w Parku Bartłomieja relatywnie wysoki.

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C - (+)

Gatunek stwierdzany regularnie na terenie badań przez cały sezon lęgowy, pojedynczo lub w niewielkich grupach, jednak nie gniazdujący bezpośrednio w granicach powierzchni badawczej. Obserwowane osobniki gniazdowały w sąsiedztwie lub stanowiły część frakcji niełęgowej warszawskiej populacji tego gatunku. W czerwcu obserwowano rodzinę 3 słabo lotnych młodych pochodzących z lęgu pary gniazdującej w sąsiedztwie terenu badań.

Wróbel *Passer domesticus* – C - (+)

Gatunek obserwowany regularnie i dosyć licznie przy granicach badanego terenu, głównie przy Przedszkolu nr 274 i SP nr 191 gdzie w czerwcu obserwowano pojedyncze podloty a także samca zbierającego materiał gniazdowy. Choć wróble nie gniazdowały bezpośrednio na terenie badań to z pewnością badany teren stanowił ważne żerowisko i miejsce odpoczynku osobników gniazdujących w bezpośrednim sąsiedztwie.

Zięba *Fringilla coelebs* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany dosyć regularnie przez cały sezon lęgowy. Teren badań stanowił terytorium jednej pary lęgowej tego gatunku.

3.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

3.4.1. Stan siedlisk

Stan siedliska jest typowy dla tego typu siedliska (płat zieleni osiedlowej). Znajduje się tu dużo budek lęgowych typu A i B co stwarza dogodne warunki gniazdowania dla pospolitych dziuplaków. Na terenie właściwego parku mało jest krzewów jednak są one dostępne na granicach powierzchni

badawczej, przy szkole oraz przedszkolu, a także przy blokach od północnej strony parku. Czynnikiem korzystnym dla ptaków jest obecność niewielkiego fragmentu zieleni wygradzonego niskim płotkiem zlokalizowanego w północno-zachodniej części terenu badań i nawiązujący do stref ochrony bioróżnorodności zakładanych w większych parkach.

3.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Parku Bartłomieja, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

1. **Bardzo duży ruch ludzi** związany z obecnością placu zabaw i siłowni plenerowej oraz bliskości szkoły i przedszkola.
2. **Dużo wypuszczanych luzem psów.** Puszczane luzem psy mogą płoszyć ptaki oraz stanowią bezpośrednie zagrożenie dla podlotów.
3. **Dokarmianie nieodpowiednim pokarmem** (chleb, resztki spożywcze), gł. w miejscu stałego dokarmiania w północno-zachodniej części parku. Pieczywo i resztki produktów spożywczych przeznaczonych dla ludzi nie stanowią pełnowartościowego pożywienia dla ptaków. Ich długotrwałe spożywanie może prowadzić u ptaków do niedoborów lub chorób układu pokarmowego.

3.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności w Parku Bartłomieja, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Parku Bartłomieja zaleca się:

1. **Dosadzenie cienioznośnych gatunków krzewów pod okapem drzew.** Wzbogaci to bazę schronień i potencjalnych miejsc lęgowych ptaków.
2. **Pozostawianie martwego drewna** na terenie parku, stanowiącego miejsce żerowania i schronienia ptaków, a także stanowiące „ostoje bioróżnorodności” w mikroskali.
3. **Rozważenie powieszenia kilku budek typu D** na terenie parku. Wzbogaci to pulę potencjalnych miejsc gniazdowych dla licznych w okolicy kawek.
4. **Konserwację i wymianę starych budek lęgowych.** Nie ma potrzeby zwiększania liczby budek lęgowych typu A i B w Parku Bartłomieja.

3.5. Podsumowanie i wnioski

W roku 2025 na terenie Parku Bartłomieja stwierdzono łącznie 17 gatunków ptaków lęgowych, w tym 12 gatunków o gniazdowaniu pewnym i 5 o gniazdowaniu prawdopodobnym, przy ogólnym zagęszczeniu 153,8 pary/10 ha. Największy udział w zespole ptaków lęgowych miał kwiczoł (20,0%), a gatunki zakładające gniazda wysoko na drzewach i krzewach stanowiły największą grupę ekologiczną (45,0%). W okresach migracji stwierdzono 31 gatunki przelotne przy średnim zagęszczeniu 565,4 os./10 ha/kontrolę, a w okresie zimowania 15 gatunków przy zagęszczeniu 557,7 os./10 ha/kontrolę. Pomimo niewielkiej powierzchni park pełni istotną funkcję w strukturze zieleni

osiedlowej jako miejsce gniazdowania powszechnych gatunków miejskich oraz jako żerowisko i miejsce odpoczynku dla ptaków przelotnych, zimujących i zalatujących. Kluczowym czynnikiem sprzyjającym awifaunie jest obecność budek lęgowych i wydzielona strefa ochrony bioróżnorodności. Głównym zagrożeniem pozostaje presja ze strony psów i duży ruch pieszy, mogące niepokoić ptaki w sezonie lęgowym.

4. Park im. Stanisława Dygata

4.1. Charakterystyka terenu badań

4.1.1. Opis miejsca badań

Park im. Stanisława Dygata (ryc. 2) o powierzchni 6,8 ha znajduje się na Sadybie w dzielnicy Mokotów, między ulicami Limanowskiego, Konstancińską, Jaszowiecką i Spalską. Pierwotnie teren był rezerwą inwestycyjną dla budowanego w latach 70. XX w. osiedla Sadyba. W 2009 r. Rada Warszawy nadała parkowi imię Stanisława Dygata, pisarza mieszkającego przez blisko 20 lat na Mokotowie. Obiekt znajduje się pod opieką Zarządu Zieleni m.st. Warszawy od stycznia 2021 r. Powierzchnia badawcza obejmuje całość parku (ryc. 2).

Jest to park położony wśród osiedli i ma charakter rekreacyjny ze zwartym drzewostanem (zdj. 6) i alejkami spacerowymi (zdj. 7) oraz rozległymi otwartymi przestrzeniami (zdj. 8). W parku znajdują się dwa boiska (do piłki nożnej i koszykówki), place zabaw, niewielka górka saneczkowa oraz alejki dla rowerzystów i rolkarzy.

Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 697 drzew należących do 42 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 40% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: lipy *Tilia* sp., klon zwyczajny *Acer platanoides*, topola czarna *Populus nigra*, dęby *Quercus* sp. i topola biała *Populus alba*.

Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje ok. 1,23 ha (18,0%) zadrzewień (lasów, zadrzewień, zagajników) oraz 3,90 ha (57,1%) terenów trawiastych. Suma kategorii może przekraczać 100% z uwagi na nakładanie się poligonów BDOT10k różnych typów (np. trawy pod zadrzewieniem ujęte równolegle w obu warstwach).

Park jest popularnym miejscem rekreacji mieszkańców osiedla Sadyba — szczególnie rodzin z dziećmi, biegaczy oraz osób wyprowadzających psy. Latem organizowane są tu imprezy rozrywkowe.

Ryc. 2. Granice powierzchni badawczej – Park im. Stanisława Dygata.

Zdj. 6. Drzewostan w Parku im. Stanisława Dygata (fot. Michał Redlisiak).

Zdj. 7. Aleja spacerowa w Parku im. Stanisława Dygata (fot. Michał Redlisiak).

Zdj. 8. Boisko piłkarskie w Parku im. Stanisława Dygata (fot. Michał Redlisiak).

4.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie Parku im. Stanisława Dygata do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny Parku Dygata z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy. Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 7) obejmująca 12 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie Parku Dygata od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 7. Lista ptaków obserwowanych na terenie Parku Dygata w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym. * - ptaki przelatujące nad parkiem (zwykle wysoko); b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L	2023	B
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	L	2023	A
3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L	2023	B
4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	L	2023	A
5	kos	<i>Turdus merula</i>	L	2023	B
6	mazurek	<i>Passer montanus</i>	L	2023	A
7	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	L	2023	A
8	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L	2023	B
9	sroka	<i>Pica pica</i>	L	2023	A
10	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	L	2023	A
11	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L	2023	B
12	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L	2023	B

4.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 34 kontrole terenowe (21 w okresie lęgowym oraz 13 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 8).

Tabela 8. Zestawienie dat kontroli terenowych w Parku Dygata w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	12.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
2	II	13.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
3	III	24.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
4	IV	09.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
5	2	18.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
6	1	20.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
7	3	21.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
8	4	26.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
9	5	28.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
10	6	07.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
11	7	12.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
12	8	19.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
13	9	27.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
14	10	03.06.2025	wieczorna	lęgowy	Michał Redlisiak
15	11	12.06.2025	wieczorna	lęgowy	Michał Redlisiak
16	12	18.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
17	13	24.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
18	14	12.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
19	15	23.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
20	16	07.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
21	17	19.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
22	18	07.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
23	19	22.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
24	20	02.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
25	21	13.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
26	22	29.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
27	23	09.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
28	24	19.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
29	25	04.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
30	26	16.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
31	27	05.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
32	28	20.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
33	29	08.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
34	30	21.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak

4.3. Wyniki

4.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 34 kontroli obejmujących obszar całego parku (**tab. 4**), stwierdzono 45 gatunków ptaków. Do awifauny parku należały 42 gatunki, gdyż 3 gatunki stwierdzono jedynie podczas przelotu nad parkiem (nie związane z terenem). Łącznie dokonano 2101 obserwacji 5615 osobników (**tab. 9**). 22 gatunków uznano za lęgowe na terenie parku, 34 gatunki były przelotne, a 23 gatunki stwierdzono w okresie zimowym.

Tabela 9. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych w Parku Dygata w okresie 12.03.2025-21.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących w parku, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * - gatunki stwierdzone wyłącznie podczas przelotu nad parkiem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bielik*	<i>Haliaeetus albicilla</i>	W	1	1
2	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	195	245
3	czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>	W	1	1
4	czyż	<i>Spinus spinus</i>	W	1	8
5	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	L, P, W	28	31
6	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z, W	3	3
7	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	Z	5	5
8	dzwonec	<i>Chloris chloris</i>	L, P, W	21	50
9	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	153	391

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
	gęś zbożowa / tundrowa*	<i>Anser fabalis / serrirostris</i>	P	1	7
10	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, W	166	1480
11	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	163	247
12	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	W	2	3
13	jerzyk*	<i>Apus apus</i>	P	41	362
14	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	33	33
15	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	L, P, W	255	860
16	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	34	34
17	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	P	1	1
18	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	P	3	7
19	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	171	346
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P, W	10	12
20	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	141	158
21	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	L, P	6	8
22	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	P	1	1
23	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	P	8	13
24	nurogęś*	<i>Mergus merganser</i>	W	1	1
25	paszkoć	<i>Turdus viscivorus</i>	W	1	1
26	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, P	19	19
27	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	L, P	4	4
28	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	12	12
29	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	P	6	6
30	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L, P	19	21
31	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	P	1	1
32	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	L, P, W	20	22
33	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	L, P, W	10	12
34	sroka	<i>Pica pica</i>	L, P, W	68	73
35	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	P	1	1
36	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	P	15	21
37	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P	86	161
38	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	10	29
39	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	P	4	4
40	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	P	1	1
41	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	215	299
42	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	L, W	101	555
43	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L, P	7	7
44	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P, W	55	57
45	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	P	1	1
łącznie gatunków: 45				2101	5615

4.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03-12.05) oraz jesiennej (1.09-30.11) stwierdzono występowanie 36 gatunków. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 35 gatunków, migrantów jesiennych 23

gatunków, w tym 20 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesienno. Stwierdzono też dwa gatunki zalatujące (tab. 10). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 235,9 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 10. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych, stwierdzonych na terenie Parku Dygata w roku 2025 w okresach migracji wiosennej, jesiennej i w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–24	11,3	35,3
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	PW, PJ	1–2	1,9	2,9
3	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	1	1,5	1,5
4	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	Z	1–2	1,8	2,9
5	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW, PJ	1–3	2,4	4,4
6	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PW, PJ	1–30	19,8	44,1
	gęś zbożowa / tundrowa	<i>Anser fabalis / serrirostris</i>	PW	7	10,3	10,3
7	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	3–28	17	41,2
8	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW	15–33	35,3	48,5
9	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	1–3	3,2	4,4
10	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ	3–104	33,4	152,9
11	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, PJ	1–2	1,8	2,9
12	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PW	1	1,5	1,5
13	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	PW	1–2	2,2	2,9
14	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–30	19	44,1
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW, PJ	1–3	2,1	4,4
15	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	2–11	7,4	16,2
16	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	PW	1	1,5	1,5
17	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	PW	1	1,5	1,5
18	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	4–5	6,4	7,4
19	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PW, PJ	1–2	2	2,9
20	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	PW	1	1,5	1,5
21	piegża	<i>Currucula curruca</i>	PW	1–2	2	2,9
22	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PW, PJ	1–2	1,8	2,9
23	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1–3	2,7	4,4
24	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	PW	1	1,5	1,5
25	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	PW, PJ	1–2	2,4	2,9
26	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW, PJ	1–2	2,2	2,9
27	sroka	<i>Pica pica</i>	PW, PJ	1–5	3,8	7,4
28	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PW	1	1,5	1,5
29	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW	1–6	3,8	8,8
30	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–19	13,7	27,9
31	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW, PJ	1–3	3,3	4,4
32	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	1	1,5	1,5
33	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	PW	1	1,5	1,5
34	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	PW	1	1,5	1,5

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
35	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1–3	2,2	4,4
36	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	PW	1	1,5	1,5
Średnio na kontrolę				160	235,9	

4.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12-28.02) stwierdzono 23 gatunki ptaków o średnim zagęszczeniu 272,1 os./10 ha/kontrolę (tab. 11).

Tabela 11. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Parku Dygata w okresie 1.12.2025-28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	1	1,5	1,5
2	bogatka	<i>Parus major</i>	2–11	11,5	16,2
3	czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>	1	1,5	1,5
4	czyż	<i>Spinus spinus</i>	8	11,8	11,8
5	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1–2	1,8	2,9
6	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	1	1,5	1,5
7	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	2–17	10	25
8	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	17–75	61,5	110,3
9	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	19–100	62,3	147,1
10	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	1–2	2,2	2,9
11	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	13–68	53,7	100
12	kos	<i>Turdus merula</i>	1	1,5	1,5
13	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	2–6	5,5	8,8
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	1	1,5	1,5
14	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–5	5,1	7,4
15	nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	1	1,5	1,5
16	paszkoł	<i>Turdus viscivorus</i>	1	1,5	1,5
17	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	1–3	2,9	4,4
18	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	2	2,9	2,9
19	sroka	<i>Pica pica</i>	1–4	2,5	5,9
20	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2–8	8,3	11,8
21	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	10–17	19,1	25
22	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	10–38	32,4	55,9
23	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	1	1,5	1,5
Średnio na kontrolę			185	272,1	

4.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03-29.07) na terenie Parku im. Stanisława Dygata stwierdzono obecność 22 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (**tab. 12**). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C

(gniazdowanie pewne) – 19 gatunków, kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 2 gatunki oraz kat. A – 1 gatunek.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 76,5 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 12. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych Parku Dygata stanowiła 73,1% wszystkich par. Do grupy tej należało 7 gatunków: grzywacz, kwiczoł, bogatka, kapturka, modraszka, szpak i zięba. Największy udział w tej grupie wykazywał grzywacz (25,0%). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (61,5%), mniej liczne były dziuplaki (26,5%), najmniej liczne były gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (12,0%).

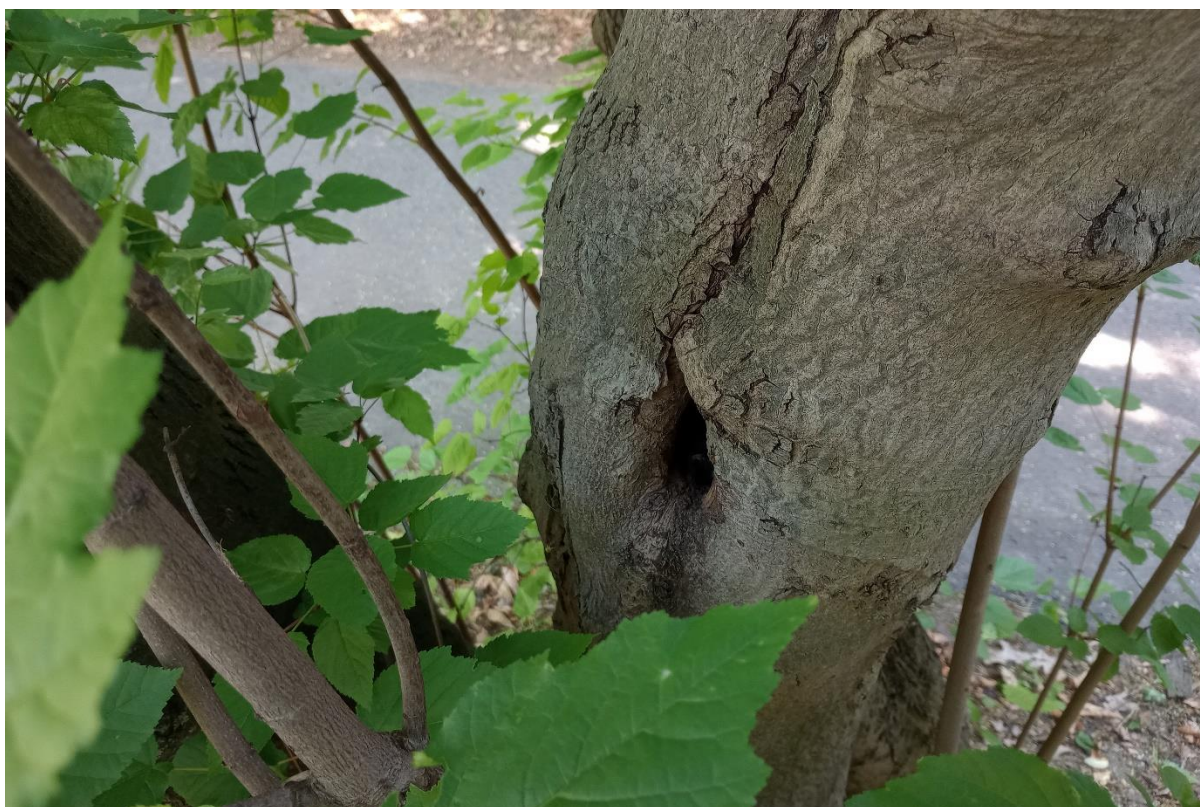
Tabela 12. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych w Parku Dygata w roku 2025; Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchni całego parku; D – dominacja [%] (dominanty – powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%). Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg. malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	N śr.	Z	D
1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	13	13	19,1	25,0%
2	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	7–9	8	11,8	15,4%
3	bogatka	<i>Parus major</i>	C	4,5	4,5	6,6	8,7%
4	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	C	3,5	3,5	5,1	6,7%
5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	2,5–3,5	3	4,4	5,8%
6	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	3	3	4,4	5,8%
7	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	C	2,5–3,5	3	4,4	5,8%
8	piegża	<i>Curruca curruca</i>	C	2–2,5	2,25	3,3	4,3%
9	sroka	<i>Pica pica</i>	C	2	2	2,9	3,9%
10	zaganiaz	<i>Hippolais icterina</i>	B	2	2	2,9	3,9%
11	kos	<i>Turdus merula</i>	C	1–2	1,5	2,2	2,9%
12	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	1,5	1,5	2,2	2,9%
13	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	C	1–1,5	1,25	1,8	2,4%
14	muchotłówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	C	1	1	1,5	1,9%
15	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	C	1	1	1,5	1,9%
16	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	C	1	1	1,5	1,9%
17	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	A	0–1	0,5	0,7	1,0%
18	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	C	+			
19	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	B	+			
20	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	C	+			
21	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	C	+			
22	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	C	+			
łącznie gatunków: 22					52	76,5	100,0%

4.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – C – 4,5 pary

Liczny gatunek na terenie badań. Terytoria lęgowe obejmowały całą powierzchnię zadrzewień. Znalezione jedno aktywne gniazdo (zdj. 9), w dziupli naturalnej przy północnym ogrodzeniu placu zabaw w południowej części parku. Kilukrotnie, w różnych częściach terenu badań obserwowano też dorosłe ptaki z pokarmem dla piskląt oraz (w późniejszej części sezonu lęgowego) rodziny z młodymi. Łącznie, uwzględniając terytoria, które częściowo znajdowały się poza granicami powierzchni badawczej liczebność lęgową oszacowano na 4,5 pary lęgowej.

Zdj. 9. Dziupla lęgowa bogatki w południowej części parku (fot. Michał Redlisiak)

Dzięcioł białoszy *Dendrocopos syriacus* – C - (+)

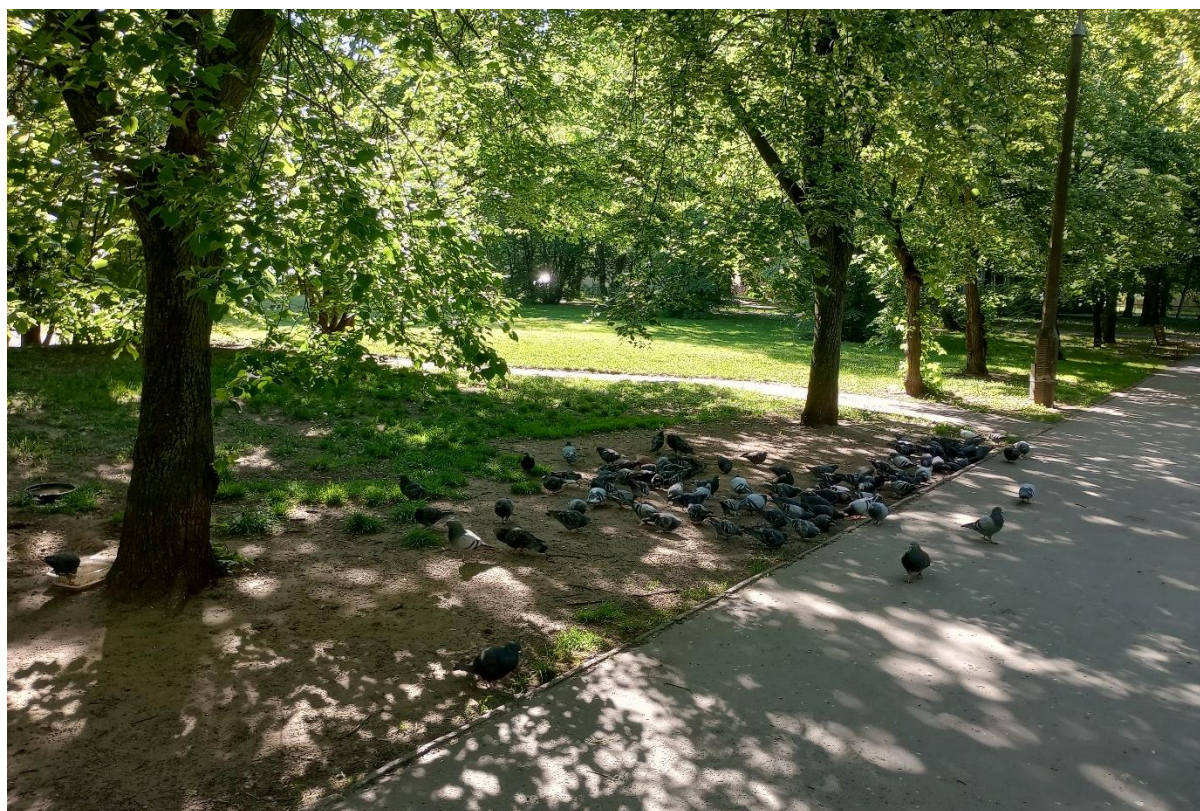
Pojedyncze osobniki lub pary stwierdzano na terenie badań regularnie przez cały sezon lęgowy. W marcu obserwowano bębniącego osobnika na terenie zadrzewienia w środkowej części powierzchni badawczej. Natomiast w czerwcu obserwowano w środkowej części powierzchni badawczej samca wodzącego dwa lotne młode. Teren badań stanowi najprawdopodobniej część rozległego terytorium lęgowego pary dzięciołów białoszych gniazdujących w okolicy.

Dzwoniec *Chloris chloris* – B - (+)

Śpiewające osobniki stwierdzano regularnie w od marca do maja, przy lub poza granicami północnej części powierzchni badawczej wokół terenów należących do The British School Warsaw. Jest więc bardzo prawdopodobne, że gatunek ten gniazdował na terenie szkoły a terytorium (bądź terytoria) gniazdujących tam par zachodziły częściowo na teren powierzchni badawczej.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – C – +

Gatunek regularnie i licznie stwierdzany na terenie badań. Największe koncentracje (do ponad 50 osobników) stwierdzano w punkcie stałego dokarmiania (zdj. 10) zlokalizowanym we wschodnio-centralnej części parku, gdzie regularnie obserwowano toki i kopulacje. Często obserwowano też gołębie zbierające naturalny pokarm na trawnikach. Obserwowane na terenie badań osobniki gniazdowały najprawdopodobniej na okolicznych budynkach, a sam teren badań stanowił dla nich żerowisko oraz miejsce odpoczynku.

Zdj. 10. Gołębie miejskie w punkcie stałego dokarmiania (fot. Michał Redlisiak)

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 13 par

Najliczniejszy gatunek lęgowy, którego liczebność oszacowano na 13 par. Grzywacze stwierdzano na terenie całego terenu badań. Znalaziono tylko 4 aktywne gniazda (zdj. 11) oraz jedynie raz obserwowano pojedynczego podlota co sugeruje bardzo niski sukces lęgowy tego gatunku na badanym terenie.

Zdj. 11. Grzywacz na gnieździe (fot. Marta Dziedziuch)

Kapturka *Sylvia atricapilla* – C – 3,5 pary

Gatunek regularnie stwierdzany na terenie badań. Wyznaczono 4 terytoria lęgowe, z których jedno znajdowało się tylko częściowo w granicach powierzchni badawczej. Jedno terytorium zlokalizowane było w zadrzewieniu od północnej strony Przedszkola nr 311 gdzie w czerwcu znaleziono gniazdo z młodymi w krzewie. Kolejne terytorium znajdowało się w zadrzewieniu w środkowej części terenu badań a kolejne w zadrzewieniu w północnej części powierzchni badawczej. Ostatnie wyznaczone terytorium, leżące częściowo poza terenem badań obejmowało zakrzewienia przy blokach mieszkalnych ul. Jaszowieckiej 8 oraz ul. Spalskiej 6.

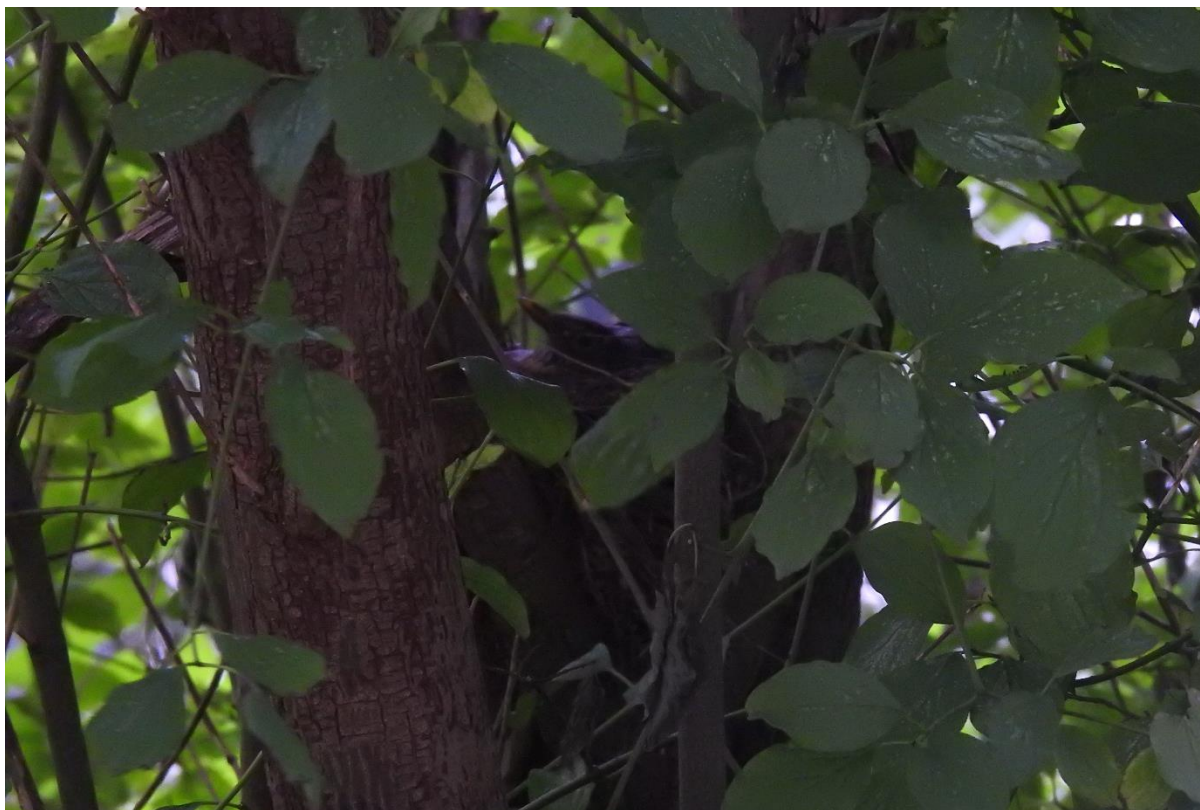
Kawka *Coloeus monedula* – C - +

Gatunek regularnie i licznie stwierdzany na terenie badań w trakcie żerowania. Choć nie stwierdzono gniazdowania bezpośrednio na terenie badań to w połowie czerwca obserwowano na terenie badań stado ponad 50 osobników z licznymi młodymi tuż po wylocie z gniazd co sugeruje liczne gniazdowanie tego gatunku na okolicznych budynkach. Sam teren badań stanowi najprawdopodobniej ważne żerowisko dla kawek lęgowych w okolicach parku.

Kos *Turdus merula* – C – 1-2 par

Gatunek regularnie stwierdzany w zadrzewieniach w centralnej i północnej części terenu badań. Potwierdzone terytorium lęgowe znajdowało się w północnej części terenu badań, gdzie znaleziono w czerwcu gniazdo z pisklętami w krzewie (zdj. 12). Terytorium to prawdopodobnie obejmowało też częściowo obszary poza granicami powierzchni badawczej na terenie The British Warsaw School. Dodatkowo kosy stwierdzano też regularnie w zadrzewieniu w centralnej części powierzchni

badawczej, ale ze względu na brak stwierdzeń jednoczesnych nie da się jednoznacznie rozstrzygnąć czy były to ptaki z terytorium w północnej części parku czy odrębna para lęgowa. Dlatego ostatecznie liczebność kosa na terenie badań oszacowano na 1-2 par lęgowych.

Zdj. 12. Wysiadująca samica kosa na gnieździe (fot. Marta Dziedzioch)

Kwiczot *Turdus pilaris* – C – 7-9 par

Drugi pod względem liczebności gatunek lęgowy (zdj. 13), gniazdujący w rozproszeniu na całym terenie badań. Znalaziono łącznie 7 aktywnych lęgów. Trzy gniazda znajdowały się w północnej części parku, dwa przy betonowym placu po północnej stronie Przedszkola nr 311 a dwa kolejne na placu zabaw w południowej części powierzchni badawczej. Dodatkowo w maju i czerwcu obserwowano podloty na terenie zadrzewienia w centralnej części parku. Dlatego ostatecznie liczebność lęgową oszacowano na 7-9 par.

Zdj. 13. Kwieczoł zbierający pokarm dla piskląt (fot. Marta Dzedzioch)

Mewa białogłowa *Larus cachinnans* – C – (+)

W lipcu w północnej części parku obserwowano słabo lotnego młodego osobnika, który najprawdopodobniej pochodził z lęgu tego gatunku wyprowadzonego na dachu gdzieś w sąsiedztwie terenu badań.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 2,5-3,5 pary

Jedno terytorium znajdowało się w północnej części terenu badań, gdzie stwierdzono w maju rodzinę ze słabo lotnymi młodymi. Jedno lub dwa terytoria zlokalizowane były w zadrzewieniach w centralnej części terenu badań, gdzie modraszki licznie obserwowano przez cały sezon lęgowy jednak brak było stwierdzeń jednoczesnych, które pozwoliłyby jednoznacznie wyznaczyć terytoria za pomocą metody kartograficznej. W tej części parku znaleziono w maju jedno gniazdo, zlokalizowane w dziupli naturalnej. Dodatkowo, możliwe terytorium lęgowe zlokalizowane było na i wokół terenu Przedszkola nr 311 jednak nie stwierdzono tam ani gniazd ani innych przesłanek świadczących o zaawansowanych lęgach. Z powodów opisanych powyżej ostatecznie liczebność lęgowa modraszek oceniono na 2,5-3,5 pary lęgowej.

Muchołówka szara *Muscicapa striata* – C – 1 para

Gatunek obserwowany w maju i lipcu w centralnej części terenu badań. Obserwowano tam też w lipcu dorosłego ptaka wodzącego dwa słabo lotne młode.

Pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – C – 1 para

Gatunek regularnie stwierdzany w zadrzewieniach w centralnej i południowej części terenu badań. Nie znaleziono gniazda, ale pod koniec maja obserwowano pojedynczego podlota w środkowej części powierzchni badawczej.

Piecuszek *Phylloscopus trochilus* – A – 0-1 par

Śpiewające samce stwierdzano kilkakrotnie w kwietniu i maju w centralnej części powierzchni badawczej oraz przy Przedszkolu nr 311. Były to najprawdopodobniej osobnik w trakcie wiosennej migracji, ale regularność i liczba stwierdzeń powodują, że nie da się wykluczyć również próby gniazdowania tego gatunku na terenie badań.

Piegża *Curruca curruca* – C – 2-2,5 pary

Gatunek obserwowany regularnie w trakcie sezonu lęgowego. Większość stwierdzeń skupiona była w dwóch miejscach: wokół przedszkola nr 311 oraz w krzewach przy bloku przy ul. Jaszowieckiej 8. W tej drugiej lokalizacji obserwowano w lipcu podlota tego gatunku (zdz. 14). Dodatkowo śpiewające samce stwierdzano w bezpośredniej bliskości powierzchni badawczej przy ul. Limanowskiego zarówno po wschodniej jak i zachodniej stronie parku. Sugeruje to istnienie trzeciego terytorium lęgowego obejmującego przynajmniej częściowo badany teren.

Zdj. 14. Podlot piegży (fot. Marta Dziedziuch)

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – C – 1-1,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Większość stwierdzeń zlokalizowana była w zadrzewieniach po północnej stronie Przedszkola nr 311 gdzie wyznaczono terytorium lęgowe. Dodatkowo dosyć regularnie obserwowano pleszki w pobliżu bloku przy ul. Jaszowieckiej 8 gdzie też

w lipcu obserwowano dorosłego samca wodzącego dwa podloty. Najprawdopodobniej tamta część parku stanowi fragment terytorium lęgowego pary gniazdującej w sąsiedztwie.

Sierpówka *Streptopelia decaocto* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie, większość stwierdzeń zlokalizowana była w północnej części parku, gdzie znaleziono też w drugiej połowie kwietnia aktywne gniazdo w niewielkim ozdobnym klonie (zdj. 15).

Zdj. 15. Sierpówka na gnieździe (fot. Michał Redlisiak)

Sroka *Pica pica* – C – 2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie. Na badanym terenie gniazdowały dwie pary lęgowe, jedna na głogu przy bloku przy ul. Spalskiej 2 a druga na klonie przy bloku przy ul. Konstancińskiej 7b.

Szczygieł *Carduelis carduelis* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie choć nielicznie (śpiewające samce lub pary ptaków) na terenie badań w marcu i kwietniu. W późniejszym okresie pojawiał się sporadycznie (raz w maju i raz w czerwcu). Liczba i charakter obserwacji (śpiewające samce i ptaki latające w parze) sugerują, że teren badań stanowił terytorium lęgowe pary szczygłów, która jednak nie wyprowadziła skutecznych lęgów i najprawdopodobniej w drugiej połowie sezonu lęgowego przeniosła się gdzieś indziej w okolicy parku.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 3 pary

Gatunek stwierdzany bardzo licznie w sezonie lęgowym, najprawdopodobniej wiele par gniazdowało w okolicy parku na budynkach a sam teren badań wykorzystywały jako żerowisko. Na samym terenie badań gniazdowały trzy pary, wszystkie w dziuplach. Dwie pary zajmowały naturalne dziuple w środkowej części terenu badań a jedna para gniazdowała w starej dziupli dzięcioła przy ogrodzeniu The British Warsaw School w północnej części powierzchni badawczej.

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C – 1,5 pary

Gatunek licznie stwierdzany na terenie badań, jednak część obserwacji z pewnością dotyczyła osobników nielęgowych. Na samym terenie badań znaleziono jedno aktywne gniazdo, w północnej części parku a dwa kolejne znajdowały się w bezpośrednim sąsiedztwie terenu badań w jego środkowo-wschodniej i środkowo-zachodniej części.

Wróbel *Passer domesticus* – C – (+)

Liczny gatunek na terenie badań, choć o bardzo punktowym rozmieszczeniu. Większość obserwacji była zlokalizowana w południowo-wschodniej i środkowo-zachodniej części terenu badań, gdzie znajdowały się skupiska krzewów, na których gromadziły się licznie wróble gniazdujące na budynkach w okolicy. W krzewach przy budynku przy ul. Konstancińskiej 5b obserwowano w czerwcu grupę pięciu podlotów krótko po opuszczeniu gniazda. Choć wróble nie gniazdowały bezpośrednio na terenie badań to stanowił on ważne żerowisko i miejsce odpoczynku osobników gniazdujących w bezpośrednim sąsiedztwie.

Zaganiacz *Hippolais icterina* – B – 2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w maju oraz czerwcu. Wyznaczono dwa terytoria lęgowe. Jedno znajdowało się w zadrzewieniu w centralnej części powierzchni badawczej a drugie po północnej stronie Przedszkola nr 311.

Zięba *Fringilla coelebs* – C – 2,5-3,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w zadrzewieniach na całym terenie badań (zdj. D16). Na podstawie analizy stwierdzeń jednoczesnych wyznaczono trzy pewne i jedno potencjalne terytoria lęgowe a liczebność oszacowano na 2,5-3,5 pary. Jedno terytorium obejmowało zadrzewienie w północnej części parku, gdzie obserwowano w maju słabo lotne młode wodzone przez dorosłą samicę. Inne dwa terytoria znajdowały się w zadrzewieniu w centralnej części terenu badań, ale jedno z tych terytoriów jedynie częściowo znajdowało się w granicach powierzchni badawczej. Potencjalne terytorium lęgowe znajdowało się też w południowej części terenu badań, wokół zlokalizowanego tam placu zabaw jednak biorąc pod uwagę mniejszą liczbę stwierdzeń niż w innych częściach parku i fakt, że pochodzą one głównie z marca i kwietnia najprawdopodobniej był to jedynie niewielki fragment terytorium pary gniazdującej dalej w sąsiedztwie lub zostało one z jakiegoś powodu opuszczone przez ptaki.

Zdj. 16. Zięba (fot. Marta Dziedzioch)

4.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

4.4.1. Stan siedlisk

Stan siedliska jest typowy dla tego typu obszaru (płat zieleni osiedlowej) z dużym udziałem powierzchni otwartych. Dobrą praktyką napotkaną podczas kontroli jest pozostawienie martwego drewna w centralnej części parku. Na terenie badań nie stwierdzono obecności budek lęgowych, co jest niekorzystną sytuacją dla różnorodności biologicznej parku.

4.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Parku im. Stanisława Dygata, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

1. **Duży ruch ludzi** związany z obecnością placu zabaw oraz bliskości szkoły i przedszkola.
2. **Dużo wypuszczanych luzem psów.** Puszczane luzem psy mogą płoszyć ptaki oraz stanowią bezpośrednie zagrożenie dla podlotów.
3. **Dokarmianie nieodpowiednim pokarmem** (chleb, resztki spożywcze), głównie w miejscach stałego dokarmiania w północno-zachodniej części parku. Pieczywo i resztki produktów spożywczych przeznaczonych dla ludzi nie stanowią pełnowartościowego pożywienia dla ptaków. Ich długotrwałe spożywanie może prowadzić u ptaków do niedoborów lub chorób układu pokarmowego.

4.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności w Parku im. Stanisława Dygata, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Parku im. Stanisława Dygata zaleca się:

1. **Kontynuację pozostawiania martwego drewna** na terenie parku, stanowiącego miejsce żerowania i schronienia ptaków, a także stanowiące „ostoje bioróżnorodności” w mikroskali.
2. **Powieszenie budek lęgowych** na terenie parku. Wzbogaci to pulę potencjalnych miejsc gniazdowych dla dziuplaków. Dobrą liczbą wydaje się powieszenie 10 budek typu A i 5 budek typu B.

4.5. Podsumowanie i wnioski

Na terenie Parku im. Stanisława Dygata w roku 2025 stwierdzono 22 gatunki ptaków lęgowych (19 kat. C, 2 kat. B, 1 kat. A) przy zagęszczeniu 62,1 pary/10 ha. W zgrupowaniu lęgowym dominowały ptaki gniazdujące wysoko na drzewach i krzewach (ok. 55%). Średnie zagęszczenie ptaków w trakcie migracji wynosiło 235,9 os./10 ha/kontrolę, a ptaków zimujących 272,1 os./10 ha/kontrolę. Park cechuje się relatywnie wysokim bogactwem gatunkowym jak na obiekt o powierzchni 6,8 ha w zwartej zabudowie miejskiej. Priorytetowe znaczenie dla jego awifauny ma zachowanie starodrzewiu, gęstego podszytu oraz ograniczenie presji rekreacyjnej w sezonie lęgowym.

5. Skwer im. A. Słonimskiego

5.1. Charakterystyka terenu badań

5.1.1. Opis miejsca badań

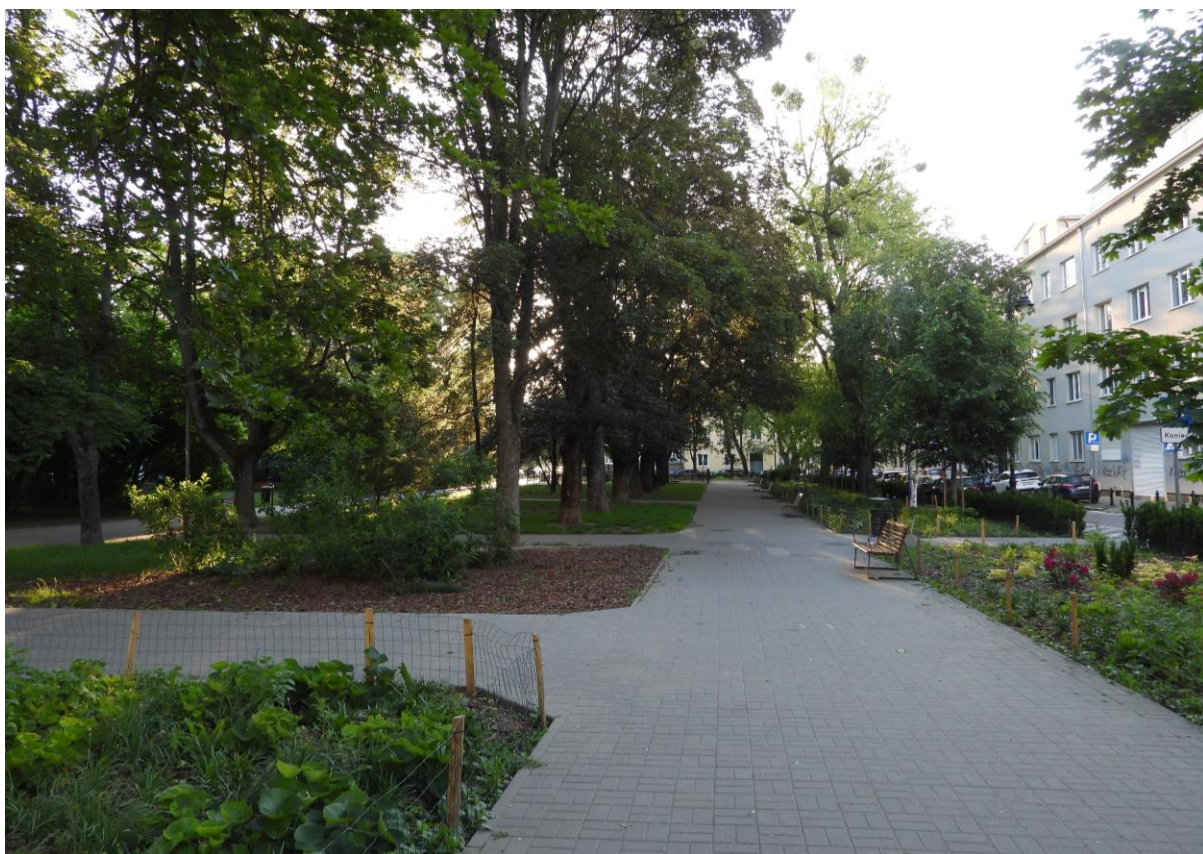
Skwer im. Antoniego Słonimskiego o powierzchni 0,9 ha znajduje się na Mokotowie, w sąsiedztwie ul. Narbutta. W ramach Projektu Zielone Ulice Zarząd Zieleni m.st. Warszawy opracował koncepcję aranżacji zieleni dla skweru i okolicznej ulicy. Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru (ryc. 3).

Pod względem krajobrazowym to niewielki skwer miejski z alejkami spacerowymi i zwartym drzewostanem typu parkowego (zdj. 17). Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 121 drzew należących do 21 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 86% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: klon jawor *Acer pseudoplatanus*, klon srebrzysty *Acer saccharinum*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, lipy *Tilia* sp. i dęby *Quercus* sp.. W warstwie krzewów występują m.in. bzy czarne *Sambucus nigra*. Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 0,47 ha (50,0%) terenów trawiastych.

Skwer jest miejscem spacerów okolicznych mieszkańców.

Ryc. 3. Granice powierzchni badawczej – Skwer im. A. Słonimskiego.

Zdj.17. Skwer Antoniego Słonimskiego - widok ogólny (fot. Bartosz Smyk).

Zdj.18. Zakrzaczenie w centralnej części Skweru Antoniego Słonimskiego (fot. Bartosz Smyk).

5.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie Skweru im. A. Słonimskiego do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny Skweru im. A. Słonimskiego z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy. Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 13) obejmująca 9 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie Skweru im. A. Słonimskiego od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 13. Lista ptaków obserwowanych na terenie Skweru im. A. Słonimskiego w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym. * - ptaki przelatujące nad parkiem (zwykle wysoko); b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata
1	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	W	2024
2	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	W	2024
3	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	W	2017
4	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	W	2024
5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	W	2024
6	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	W	2024
7	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	W	2023–2024
8	wrona siwa	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	P, W	2024
9	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W	2024

5.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 36 kontroli terenowych (21 w okresie lęgowym oraz 15 w okresie pozalęgowym oraz dodatkowe kontrole (uzupełniające, poza zakresem umowy) – dwie wieczorne w

okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 14).

Tabela 14. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze im. A. Słonimskiego w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	II	20.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
2	III	26.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
3	IV	03.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
4	2	18.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
5	1	19.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
6	3	21.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
7	4	24.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
8	5	29.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
9	5a	01.05.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
10	6	06.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
11	7	12.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
12	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
13	9	27.05.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
14	10	04.06.2025	wieczorna	lęgowy	Bartosz Smyk
15	11	12.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
16	12	20.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
17	13	27.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
18	14	10.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
19	15	24.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
20	16	07.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
21	17	21.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
22	18	09.09.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
23	19	22.09.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
24	20	04.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
25	21	13.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
26	22	27.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
27	23	08.11.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
28	24	19.11.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
29	25	03.12.2025	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
30	26	19.12.2025	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
31	33a	21.12.2025	wieczorna, krukowate	zimowanie	Bartosz Smyk
32	27	06.01.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
33	34	16.01.2026	wieczorna, krukowate	zimowanie	Bartosz Smyk
34	28	21.01.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
35	29	03.02.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
36	30	18.02.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk

5.3. Wyniki

5.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 40 kontroli obejmujących obszar całego parku (**tab. 14**), stwierdzono 31 gatunków ptaków. Do awifauny parku należało 29 gatunków, gdyż 2 gatunki stwierdzono jedynie podczas wysokiego przelotu nad parkiem (nie związane z terenem). Łącznie dokonano 385 obserwacji 1275 osobników (**tab. 15**). 11 gatunków uznano za lęgowe na terenie skweru, 22 gatunki były przelotne, 2 zalatywały z sąsiednich terenów a 15 gatunków stwierdzono w okresie zimowym.

Tabela 15. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na terenie Skweru im. A. Słonimskiego w okresie 12.03.2025-28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących w parku, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * - gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad skwerem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	błotniak stawowy*	<i>Circus aeruginosus</i>	P	1	1
2	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	45	91
3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	1	1
4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	2	2
5	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	P	1	1
6	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	P	3	3
7	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	11	78
8	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, W	44	576
9	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	10	11
10	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L, P	8	37
11	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	7	7
12	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W	7	15
13	kos	<i>Turdus merula</i>	W	1	1
14	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	10	14
15	mazurek	<i>Passer montanus</i>	W	1	1
16	mewa siwa*	<i>Larus canus</i>	W	2	6
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P	3	3
17	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	51	79
18	muchotłówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	P	1	1
19	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	P	7	9
20	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	P	1	1
21	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L, P	4	4
22	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P	2	2
23	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P	1	1
24	sroka	<i>Pica pica</i>	P, W	4	6
25	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	W	3	7
26	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P	29	44
27	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	7	35

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
28	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	P	1	1
29	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	72	139
30	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	L, W	41	94
31	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	P, W	4	4
łącznie gatunków: 31				385	1275

5.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03-16.05) oraz jesiennej (1.09-30.11) stwierdzono występowanie 22 gatunków, które uznano za przelotne. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 16 gatunków, migrantów jesiennych 12 gatunków, w tym 5 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego. Stwierdzono też 2 gatunki zalatujące (**tab. 16**). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 422,8 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 16. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych, stwierdzonych na terenie Skweru im. A. Słonimskiego w roku 2025 w okresach migracji wiosennej, jesiennej i w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	PW	1	11,1	11,1
2	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–9	32,6	100
3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	1	11,1	11,1
4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	1	11,1	11,1
5	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	PJ	1	11,1	11,1
6	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW	1	11,1	11,1
7	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	1–9	44,4	100
8	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	1–2	13	22,2
9	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW	10	111,1	111,1
10	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	1	11,1	11,1
11	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ	1–3	22,2	33,3
12	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–2	14,8	22,2
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW, PJ	1	11,1	11,1
13	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–4	26,4	44,4
14	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	PW	1	11,1	11,1
15	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ	1–2	13,3	22,2
16	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PJ	1	11,1	11,1
17	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1	11,1	11,1
18	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PW	1	11,1	11,1
19	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW	1	11,1	11,1
20	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ	1	11,1	11,1
21	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW	1–10	40,7	111,1
22	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ	3–6	50	66,7
23	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	1	11,1	11,1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
24	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1	11,1	11,1
Średnio na kontrolę				38	422,8	

5.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12-28.02) stwierdzono 15 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 381,9 os./10 ha/kontrolę (tab. 17).

Tabela 17. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Skweru im. A. Słonimskiego w okresie 1.12.2025-28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	1–8	55,6	88,9
2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	3–25	146,7	277,8
3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	3–30	101,9	333,3
4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1–2	16,7	22,2
5	kos	<i>Turdus merula</i>	1	11,1	11,1
6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1–2	14,8	22,2
7	mazurek	<i>Passer montanus</i>	1	11,1	11,1
8	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	1–5	33,3	55,6
9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2–6	42,6	66,7
10	sroka	<i>Pica pica</i>	1–2	18,5	22,2
11	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	1–5	25,9	55,6
12	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1–20	66,7	222,2
13	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	2–8	71,4	88,9
14	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	2	22,2	22,2
15	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	1	11,1	11,1
Średnio na kontrolę			34	381,9	

5.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03-29.07) na terenie Skweru im. A. Słonimskiego stwierdzono obecność 11 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (**tab. 18**). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 3 gatunki, kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 4 gatunki oraz kat. A – 4 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 127,8 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 18. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych Skweu im. A. Słonimskiego stanowiła 95,6% wszystkich par. Do grupy tej należało 6 gatunków: szpak, wrona, modraszka, bogatka, grzywacz, kapturka. Największy udział w tej grupie wykazywał szpak (30,4%). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły dziuplaki (60,9%), mniej liczne były ptaki gniazdujące

wysoko na drzewach lub krzewach (30,4%), najmniej liczne były gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (8,7%).

Tabela 18. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na Skwerze im. A. Słonimskiego w roku 2025; Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [%] (dominanty – powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%). Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg. malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	N śr.	Z	D
1	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	3–4	3,5	38,9	30,4%
2	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	2,5	2,5	27,8	21,7%
3	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	2	2	22,2	17,4%
4	bogatka	<i>Parus major</i>	B	1	1	11,1	8,7%
5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	B	1	1	11,1	8,7%
6	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	1	1	11,1	8,7%
7	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	B	0,5	0,5	5,6	4,4%
8	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	A	+			
9	jerzyk	<i>Apus apus</i>	A	+			
10	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	A	+			
11	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	A	+			
łącznie gatunków: 11					11,5	127,8	100,0%

5.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – B – 1 para

Środkowa i wschodnia część skweru stanowiły terytorium jednej pary. Zaobserwowano samicę wlatującą z materiałem do budki w części południowo-wschodniej powierzchni (przy placu zabaw).

Dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus* – zalatujący

W końcu kwietnia obserwowano pojedynczego samca. Ptak odleciał z powierzchni w kierunku północnym, zapewne w stronę swojego terytorium lęgowego.

Dzięcioł duży *Dendrocopos major* – zalatujący

Raz obserwowano pojedynczego osobnika na skwerze, na początku okresu lęgowego.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Licznie obserwowany na obszarze skweru, zapewne z powodu regularnego dokarmiania przez ludzi. Ptaki wykorzystujące skwer jako żerowisko gniazdowały najprawdopodobniej na wszystkich otaczających budynkach. Zadrzewienie w środkowej części skweru było wykorzystywane również jako miejsce odpoczynku. Na powierzchni badawczej obserwowano do 85 os.

Grzywacz *Columba palumbus* – B – 1 para

Kilkukrotne obserwacje pojedynczych gruchających ptaków i pary wskazują, że środkowa i wschodnia część skweru stanowiła terytorium jednej pary. Raz odnotowano w części środkowo-wschodniej (na północ od placu zabaw) osobnika odzywającego się głosem „przygniazdowym”.

Jerzyk *Apus apus* – A – (+)

Przez cały sezon lęgowy nad terenem badań obserwowano żerujące ptaki, zapewne lęgowe na budynkach otaczających skwer. Maksymalnie stwierdzono 14 os.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 1 para

Stwierdzono terytorium jednej pary, obejmujące środkową i wschodnią część skweru. Wielokrotnie obserwowano w sezonie śpiewające samce; najczęściej przebywały one w największym zakrzewieniu, w centrum powierzchni badawczej.

Kwiczot *Turdus pilaris* – A – (+)

Kilka razy w okresie lęgowym obserwowano na powierzchni pojedyncze kwiczoty. Były to ptaki lęgowe poza skwerem, najprawdopodobniej na północ od powierzchni.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 2 pary

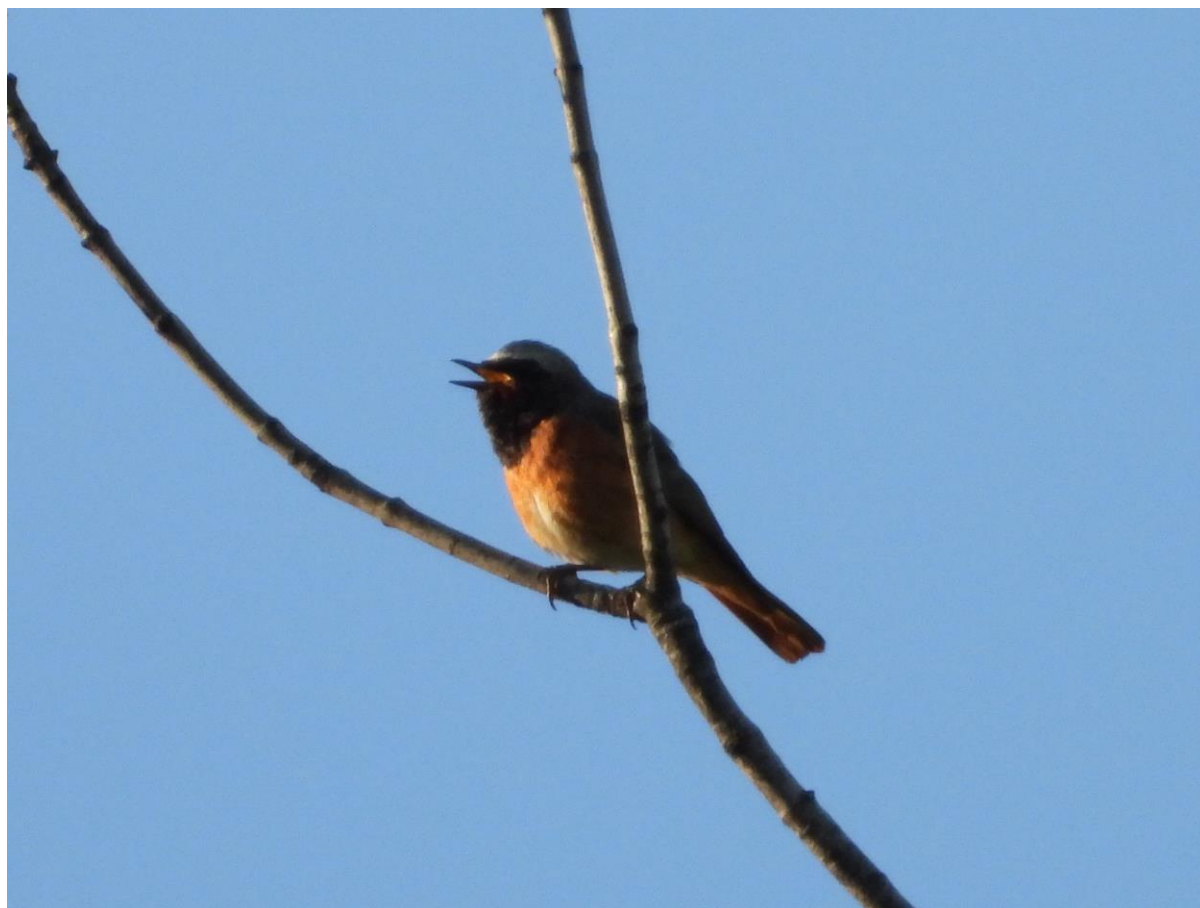
Stwierdzono terytoria dwóch par, obejmujące odpowiednio wschodnią i zachodnią połowę skweru (zdj. 19). Wielokrotnie w sezonie odnotowano jednoczesne stwierdzenia samców. Na gniazdowanie pewne wskazuje obserwacja rodziny z co najmniej dwoma podlotami w końcu maja.

Zdj.19. Terytorialna modraszka w zachodniej części Skweru Słonimskiego (fot. Bartosz Smyk).

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – B – 0,5 pary

Jedno terytorium obejmowało wschodnią część skweru oraz obszary przylegające od wschodu. W granicach powierzchni czterokrotnie odnotowano śpiewającego samca, zawsze w zadrzewieniach blisko wschodniej granicy terenu badań (zdj. 20).

Zdj.20. Terytorialna pleszka we wschodniej części Skweru Słomimskiego (fot. Bartosz Smyk).

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 3-4 pary

Stwierdzono trzy pary z czynnymi gniazdami. Dwa znajdowały się w dziuplach – w klonie srebrzystym w części północno-wschodniej oraz w klonie jesionolistnym na placu zabaw (zdj. 21). Trzecia para gniazdowała w budce w części południowej. W innych miejscach skweru obserwowano też osobniki ewidentnie nie związane z żadnymi z wymienionych gniazd, zaś w północno-wschodnim narożniku w maju widziano ptaka wchodzącego do budki, co wskazuje na możliwość gniazdowania jeszcze jednej pary.

Zdj. 21. Szpak w dziupli gniazdowej na placu zabaw w południowo-wschodniej części Skweru Słomimskiego (fot. Bartosz Smyk).

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C – 2,5 pary

Teren badań był wykorzystywany przez trzy pary lęgowe. Dwa gniazda znajdowały się w granicach powierzchni, na dębach, w części północnej (zdj. 22) i południowej. Gniazdo trzeciej pary znajdowało się w niewielkim szpalerze 27 m na zachód od zachodniego skraju powierzchni. Brak obserwacji piskląt i podlotów wskazuje, że wszystkie lęgi zakończyły się stratami.

Zdj.22. Wrona przy gnieździe w północnej części Skweru Słonimskiego (fot. Bartosz Smyk).

Wróbel *Passer domesticus* – A – (+)

Przez cały okres lęgowy w granicach powierzchni obserwowano żerujące ptaki z par lęgowych na budynkach otaczających skwer. Maksymalnie odnotowano 13 osobników. Większość obserwacji koncentrowała się w południowej części powierzchni oraz w małej kępie krzewów przy wschodniej granicy terenu badań.

5.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

5.4.1. Stan siedlisk

Pomimo otaczającej gęstej zabudowy, silnej penetracji przez ludzi i niewielkiej powierzchni skweru, stan siedlisk ocenia się jako zadawalający, jak na napotkane warunki.

5.4.2. Zagrożenia

Nie stwierdzono istotnych zagrożeń koniecznych do wyeliminowania.

5.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na Skwerze im. A. Słonimskiego, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter

siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Skweru im. A. Słonimskiego zaleca się:

1. **Utrudnienie penetracji przez ludzi i psy** poprzez otoczenie kęp krzewów warkoczami z chrustu/ leżącymi kłódami w części centralnej skweru.

5.5. Podsumowanie i wnioski

Na terenie Skweru im. A. Słonimskiego stwierdzono łącznie 11 gatunków lęgowych przy zagęszczeniu 133,3 pary/10 ha. Wynik ten jest relatywnie dobry jak na obiekt o powierzchni 0,9 ha, co świadczy o istotnej roli skweru jako siedliska lęgowego dla pospolitych gatunków miejskich, w tym szpaków gniazdujących w budkach lęgowych. Podczas migracji odnotowano 22 gatunki przelotne (422,8 os./10 ha/kontrolę), a zimą 15 gatunków (381,9 os./10 ha/kontrolę). Dla zachowania i wzmocnienia funkcji przyrodniczych skweru kluczowe jest utrzymanie obecnego zadrzewienia oraz dosadzenie krzewów zwiększających zróżnicowanie struktury siedliska.

6. Skwer Szewczenki

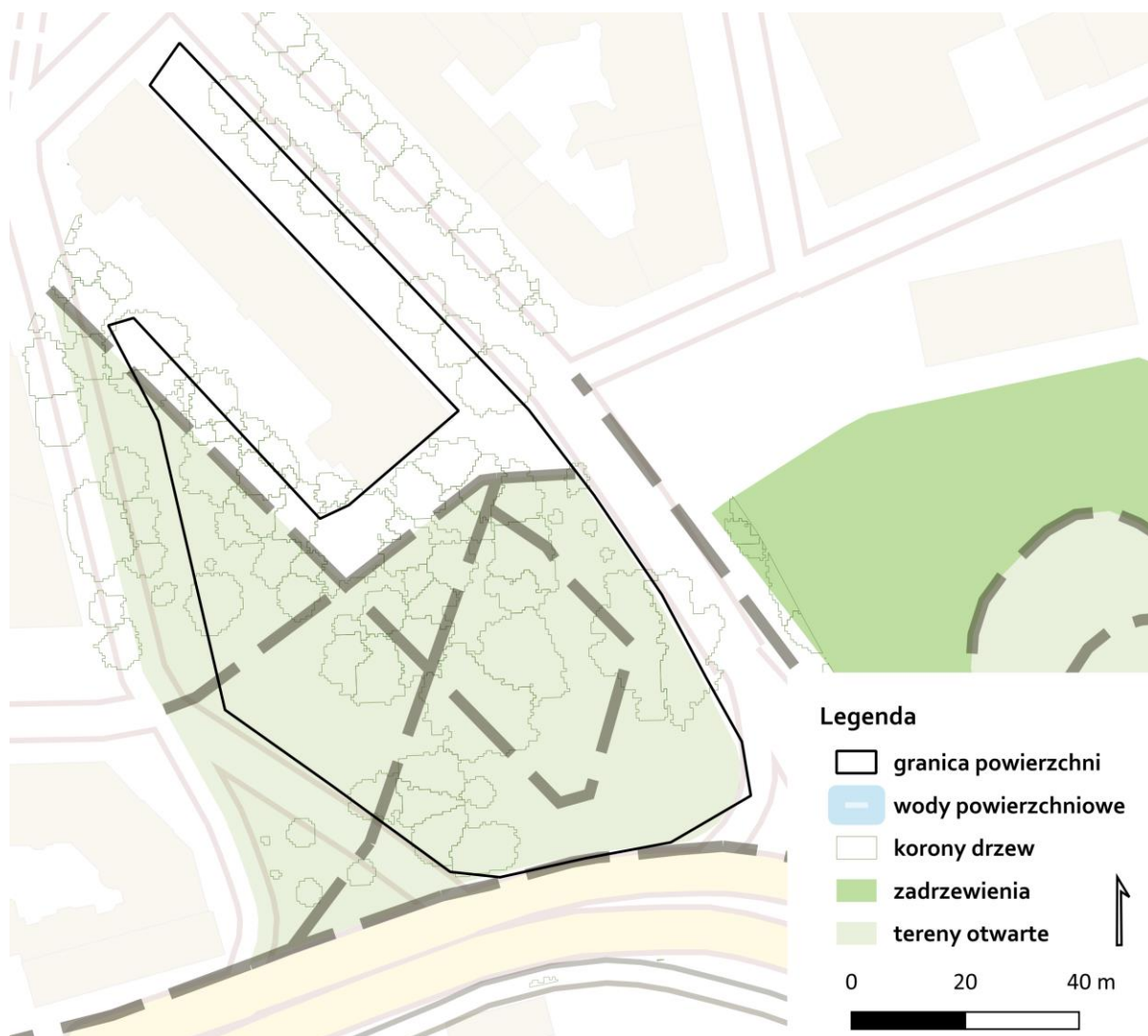
6.1. Charakterystyka terenu badań

6.1.1. Opis miejsca badań

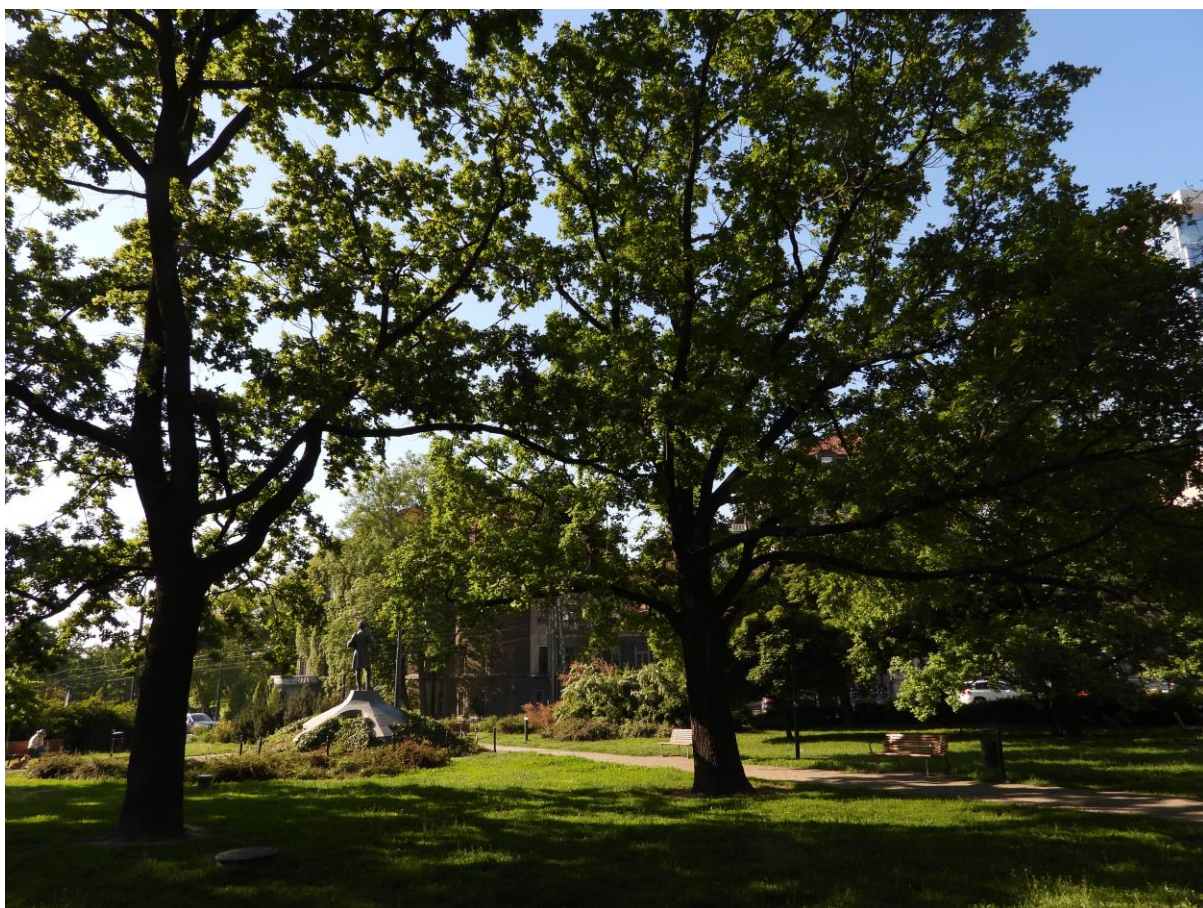
Skwer im. T. Szewczenki o powierzchni 0,6 ha znajduje się na Mokotowie. Skwer upamiętnia ukraińskiego poetę narodowego Tarasa Szewczenkę. Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru.

Pod względem krajobrazowym to niewielki skwer miejski z dominującymi drzewami liściastymi (zdzj. 23, 24). Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 55 drzew należących do 13 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 57% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: dęby *Quercus* sp., klon srebrzysty *Acer saccharinum*, lipy *Tilia* sp. (13,9%), klon zwyczajny *Acer platanoides*, klon jesionolistny *Acer negundo*.

Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 0,36 ha (56,6%) terenów trawiastych.

Ryc. 4. Granice powierzchni badawczej – Skwer Szewczenki.

Zdj.23. Widok ogólny na Skwer Tarasa Szewczenki (fot. Bartosz Smyk).

Zdj. 24. Szpaler drzew wzdłuż ul. Klonowej w północnej części powierzchni badawczej (fot. Bartosz Smyk).

6.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie Skweru T. Szewczenki do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny Skweru Szewczenki z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy.

Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 19) obejmująca 7 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie Skweru Szewczenki od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 19. Lista ptaków obserwowanych na terenie Skweru T. Szewczenki w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym, b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.
1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	W	2025	
2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, P, W	2019–2025	A
3	jerzyk	<i>Apus apus</i>	P	2018	
4	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	L	2019	b.d.
5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L	2019	A
6	sroka	<i>Pica pica</i>	P	2023	
7	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	2022–2023	A

6.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 36 kontroli terenowych (21 w okresie lęgowym oraz 15 w okresie pozalęgowym oraz dodatkowe kontrole (uzupełniające, poza zakresem umowy) – dwie wieczorne w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 20).

Tabela 20. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze T. Szewczenki w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	II	20.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
2	III	26.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
3	IV	03.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
4	2	18.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
5	1	19.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
6	3	21.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
7	4	24.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
8	5	29.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
9	5a	01.05.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
10	6	06.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
11	7	12.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
12	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
13	9	27.05.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
14	10	04.06.2025	wieczorna	lęgowy	Bartosz Smyk
15	11	12.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
16	12	20.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
17	13	27.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
18	14	10.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
19	15	24.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
20	16	07.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
21	17	21.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
22	18	09.09.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
23	19	22.09.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
24	20	04.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
25	21	13.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
26	22	27.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
27	23	08.11.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
28	24	19.11.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
29	25	03.12.2025	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
30	26	19.12.2025	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
31	33a	21.12.2025	wieczorna, krukowate	zimowanie	Bartosz Smyk
32	27	06.01.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
33	34	16.01.2026	wieczorna, krukowate	zimowanie	Bartosz Smyk
34	28	21.01.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
35	29	03.02.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
36	30	18.02.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk

6.3. Wyniki

6.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 36 kontroli obejmujących obszar całego skweru (tab. 20), stwierdzono 29 gatunków ptaków. Łącznie dokonano 225 obserwacji 923 osobników (tab. 21). 8 gatunków uznano za lęgowe na terenie skweru, 27 gatunków było przelotnych lub zalatujących, a 11 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 21. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na Skwerze im. T. Szewczenki w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad skwerem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	Z, W	28	84
2	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	P	1	1
3	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	Z	1	1
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	12	66
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, W	32	513
6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	Z	5	9

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
7	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L, P	6	31
8	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	8	9
9	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W	2	2
10	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Z	2	2
11	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	8	8
12	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	P, W	2	2
13	kulczyk*	<i>Serinus serinus</i>	P	1	1
14	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W	1	1
15	łożówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	P	1	1
16	mewa siwa*	<i>Larus canus</i>	W	1	8
17	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	31	46
18	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	P	2	5
19	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	Z	1	1
20	piegża	<i>Curruca curruca</i>	P	2	2
21	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L, P	6	8
22	pliszka siwa*	<i>Motacilla alba</i>	P	1	1
23	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P	2	2
24	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	P	1	1
25	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Z	1	1
26	śmieszka*	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	6	11
27	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	57	101
28	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P	3	3
29	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	P	1	2
łącznie gatunków: 29				225	923

6.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 22 gatunków ptaków przelotnych i zalatujących. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 15 gatunków, migrantów jesiennych 10 gatunków, w tym 3 gatunki migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego, a 4 gatunki oceniono jako zalatujące (tab. 22). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 342,1 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 22. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Skweru im. T. Szewcenki w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	Z	1–7	51,9	116,7
2	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	PW	1	16,7	16,7
3	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	PW	1	16,7	16,7
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	1–9	66,7	150

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	PW, PJ	1–65	258,3	1083,3
6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	Z	1–4	29,2	66,7
7	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW	1	16,7	16,7
8	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	1–2	25	33,3
9	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW	1	16,7	16,7
10	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Z	1	16,7	16,7
11	kos	<i>Turdus merula</i>	PJ	1	16,7	16,7
12	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	PJ	1	16,7	16,7
13	kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	PW	1	16,7	16,7
14	łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	PW	1	16,7	16,7
15	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–7	26,7	116,7
16	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	2–3	41,7	50
17	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ	1	16,7	16,7
18	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	<1	<0,1	<0,1
19	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1	16,7	16,7
20	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	PJ	1	16,7	16,7
21	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PJ	1	16,7	16,7
22	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW	1	16,7	16,7
23	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Z	1	16,7	16,7
24	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	PW, PJ	1–5	45,4	83,3
25	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW	1	16,7	16,7
26	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	PW	2	33,3	33,3
Średnio na kontrolę				21	342,1	

6.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 11 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 766,7 os./10 ha/kontrolę (tab. 23).

Tabela 23. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Skweru im. T. Szewczyki w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	2–13	130,6	216,7
2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2–26	140	433,3
3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	6–74	591,7	1233,3
4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1	16,7	16,7
5	kos	<i>Turdus merula</i>	1	16,7	16,7
6	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	1	16,7	16,7
7	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1	16,7	16,7
8	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	8	133,3	133,3
9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–4	33,3	66,7
10	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1–2	25	33,3
11	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1–7	62,5	116,7

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
Średnio na kontrolę			46	766,7	

6.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie Skweru im. T. Szewczenki stwierdzono obecność 8 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 24). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 5 gatunków oraz kat. A – 3 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 83,3 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 24. Najliczniejszym gatunkiem była wrona (siwa) (30,0%). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (40%), mniej liczne były dziuplaki (40%), najmniej liczne były gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (20%).

Tabela 24. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na Skwerze im. T. Szewczenki w roku 2025; Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchni całego parku; D – dominacja [%] (dominanty – powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%). Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg. malejącej liczebności

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	Z	D
1	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	1,5	25,0	30,0%
2	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	C	1	16,7	20,0%
3	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	1	16,7	20,0%
4	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	C	1	16,7	20,0%
5	kos	<i>Turdus merula</i>	C	0,5	8,3	10,0%
6	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	A	+		
7	jerzyk	<i>Apus apus</i>	A	+		
8	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	A	+		
Łącznie gatunków: 8				5	83,3	100,0%

6.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – zalatujący

Tylko raz w sezonie lęgowym obserwowano pojedynczego śpiewającego samca. Być może był to osobnik z populacji lęgowej w pobliskim parku Łazienki Królewskie lub w innym zadrzewieniu.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Liczenie obserwowany na obszarze skweru, zapewne z powodu regularnego dokarmiania przez ludzi. Ptaki wykorzystujące skwer jako żerowisko gniazdowały na otaczających budynkach, najprawdopodobniej głównie przy ul. Chocimskiej. Na powierzchni badawczej obserwowano do 65 os.

Grzywacz *Columba palumbus* – zalatujący

Na teren badań zalatywały osobniki najprawdopodobniej lęgowe na wschód od skweru. Dwukrotnie w sezonie lęgowym zaobserwowano pojedyncze gruchające grzywacze przy ul. Klonowej.

Jerzyk *Apus apus* – A – (+)

Przez cały sezon lęgowy nad powierzchnią badawczą obserwowano żerujące ptaki, zapewne lęgowe na budynkach otaczających skwer. Maksymalnie stwierdzono 7 os.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – C – 1 para

Stwierdzono jedną parę lęgową, której terytorium obejmowało większość powierzchni (bez północnego skraju). Gniazdo znajdowało się najprawdopodobniej w krzewach w części południowej, przy ul. Goworka, gdzie w lipcu obserwowano dorosłego z co najmniej jednym podlotem.

Kopciuszek *Phoenicurus ochruros* – zalatujący

Jeden raz w sezonie lęgowym obserwowano żerującego samca po zachodniej stronie budynku Prokuratury Okręgowej (zdj. 25). Prawdopodobnie był to osobnik lęgowy w rejonie Placu Unii Lubelskiej, skąd przez cały okres lęgowy słychać było terytorialne ptaki.

Zdj.25. Kopciuszek obserwowany przy budynku Prokuratury Okręgowej (fot. Bartosz Smyk).

Kos *Turdus merula* – C – 0,5 pary

Południowa część skweru wchodziła w skład terytorium jednej pary, obejmujące również zadrzewienie parkowe przy MON (skąd słyszano kilka razy śpiewające samce). W granicach powierzchni badawczej para odbyła najprawdopodobniej drugi lęg. Na przełomie czerwca i lipca dwukrotnie widziano samca z pokarmem, wchodzącego w głąb gęstego krzewu przy ul. Goworka, gdzie zapewne znajdowało się gniazdo.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 1 para

Stwierdzono jedną parę lęgową, której terytorium obejmowało cały skwer. Gniazdo znajdowało się w zachodniej części skweru, przy budynku Prokuratury Okręgowej od strony ul. Chocimskiej, w dziupli w klonie.

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – C – 1 para

Stwierdzono jedną parę lęgową, której terytorium obejmowało środkową i północną część powierzchni badawczej oraz przylegające budynki. Gniazdo znajdowało się najprawdopodobniej przy południowej części budynku Prokuratury Okręgowej. W tym rejonie przy ul. Klonowej w czerwcu widziano samicę karmiącą dwa podloty.

Szpak *Sturnus vulgaris* – zalatujący

Jeden raz w sezonie lęgowym obserwowano śpiewającego samca w środkowej części skweru.

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C – 1,5 pary

Teren badań był wykorzystywany przez dwie pary lęgowe. Gniazdo pierwszej pary znajdowało się na klonie w zachodniej części powierzchni, przy budynku Prokuratury Okręgowej. Lęg zakończył się sukcesem – stwierdzono rodzinę z dwoma podlotami (zdj. 26). Gniazdo drugiej pary zlokalizowane było w szpalerze drzew przy ul. Spacerowej, 11 m na wschód od granicy powierzchni. Lęg ten zakończył się stratą.

Zdj.26. Młoda wrona krótko przed opuszczeniem gniazda przy budynku Prokuratury Okręgowej (fot. Bartosz Smyk).

Zięba *Fringilla coelebs* – A – (+)

Dwukrotnie w północnej części powierzchni badawczej obserwowano w okresie lęgowym pojedyncze osobniki (samice i śpiewającego samca). Najprawdopodobniej były to ptaki lęgowe w rejonie Skweru Kaczmarskiego, gdzie pod koniec sezonu lęgowego widziano silnie zaniepokojonego samca.

6.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

6.4.1. Stan siedlisk

Stan siedlisk ocenia się jako zadowalający

6.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Skweru Szewczenki, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

- 1. Bardzo duży ruch spacerowiczów i spacerowiczów z psami,** co przy takim umiejscowieniu terenu nie jest możliwe do wyeliminowania

6.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na Skwerze im. A. Słonimskiego, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Skweru Szewczenki zaleca się:

1. **zachowanie istniejących kęp krzewów** (zwłaszcza w części południowej; zdj. 27)
2. **utrudnienie dostępu do kęp krzewów** poprzez otoczenie ich warkoczami z chrustu/leżącymi gałęziami/ kłodami.

Zdj. 27. Kępy krzewów w południowej części Skweru Szewczenki – siedlisko kapturki i kosa (fot. Bartosz Smyk).

6.5. Podsumowanie i wnioski

Skwer im. T. Szewczenki, mimo bardzo małej powierzchni (0,6 ha), wykazał stosunkowo dobre bogactwo gatunkowe w skali całorocznej – stwierdzono tu 12 gatunków lęgowych i 22 gatunki przelotne. Wysokie zagęszczenia w trakcie migracji (342,1 os./10 ha/kontrolę) i zimowania (766,7 os./10 ha/kontrolę) są częste dla małych skwerów o zwartym zadrzewieniu. Struktura ekologiczna awifauny lęgowej zdominowana jest przez ptaki gniazdujące wysoko na drzewach, co odpowiada charakterowi skweru z niskim udziałem niskiego podszytu i dziupli. Priorytetowym zaleceniem jest

wzbogacenie skweru o budki lęgowe oraz dosadzenie krzewów, co powinno zwiększyć bogactwo gatunkowe awifauny lęgowej.

7. Skwer Pokolenia Kolumbów

7.1. Charakterystyka terenu badań

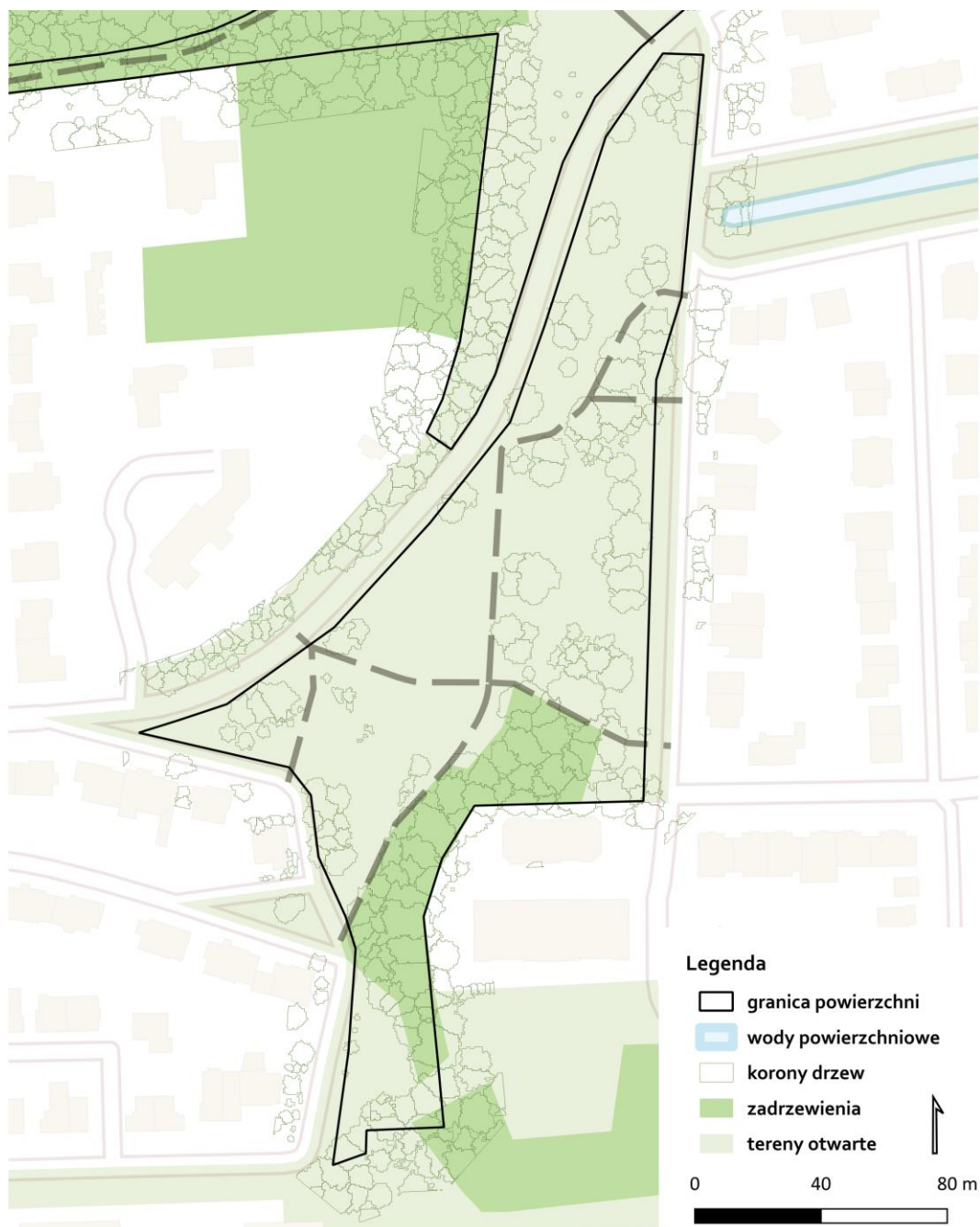
7.1.1. Opis miejsca badań

Skwer Pokolenia Kolumbów o powierzchni 1,9 ha znajduje się w dzielnicy Mokotów pomiędzy ulicami Idzikowskiego, Płyćwiańską i Ikara, jest położony na Skarpie Warszawskiej. Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru.

Skwer charakteryzuje duży udział terenu otwartego z trawnikami. W części centralnej skweru, bliżej ul. Idzikowskiego zasiano łąkę kwietną w 2025 roku, z której chętnie korzystały owady. Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 172 drzew należących do 30 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 44% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: klon jesionolistny *Acer negundo*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, drzewa owocowe (jabłonie, grusze, śliwy/wiśnie) *Malus / Pyrus / Prunus*, klon zwyczajny *Acer platanoides* i robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*. W południowej części skweru, bliżej ul. Płyćwiańskiej, znajduje się zakrzaczenie złożone z krzewów owocodajnych (bez czarny, berberys).

Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 0,29 ha (15,2%) zadrzewień (lasów, zadrzewień, zagajników) oraz 1,26 ha (66,8%) terenów trawiastych.

Skwer jest miejscem spacerów (również z psami), pieszym ciągiem komunikacyjnym łączącym Dolny Mokotów z ul. Puławską oraz miejscem rekreacji – śnieżną zimą dzieci zjeżdżają tam na sankach, a latem – na rowerach. W 2025 roku powstała też tam samozwańcza skocznia rowerowa ogrodzona taśmami Straży Miejskiej.

Ryc. 5. Granice powierzchni badawczej – Skwer Pokolenia Kolumbów.

Zdj. 28. Górna część Skweru Pokolenia Kolumbów (fot. Fatima Hayatli)

Zdj. 29. Środkowa część skweru z łąką kwietną (fot. Fatima Hayatli)

7.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie Skweru Pokolenia Kolumbów do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny Skweru Pokolenia Kolumbów z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy.

Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 25) obejmująca 7 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie Skweru Pokolenia Kolumbów od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 25. Lista ptaków obserwowanych na terenie Skweru Pokolenia Kolumbów w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym, b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P	2023	C
2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	L	2023	A
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	2022–2025	
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	P	2023	
5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L	2023	C
6	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L	2016–2023	B
7	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W	2018–2024	
8	kos	<i>Turdus merula</i>	W	2025	
9	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	P	2023	
10	mazurek	<i>Passer montanus</i>	P	2023	
11	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L	2023	B
12	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L	2016–2022	A
13	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	L	2016	b.d.
14	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	L	2016	A
15	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P	2023	
16	sroka	<i>Pica pica</i>	P	2023	
17	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L	2023	C
18	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	2018–2023	A

7.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 33 kontrole terenowe (20 w okresie lęgowym oraz 13 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 26).

Tabela 26. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze Pokolenia Kolumbów w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	12.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
2	II	17.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
3	III	27.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
4	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
5	1	23.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
6	3	23.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
7	4	27.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
8	5	30.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
9	6	07.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
10	7	13.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
11	8	19.05.2025	poranna	lęgowy	Fatima Hayatli
12	9	26.05.2025	poranna	lęgowy	Fatima Hayatli
13	10	05.06.2025	wieczorna	lęgowy	Fatima Hayatli
14	11	12.06.2025	poranna	lęgowy	Fatima Hayatli
15	12	18.06.2025	poranna	lęgowy	Fatima Hayatli
16	13	23.06.2025	poranna	lęgowy	Fatima Hayatli
17	14	07.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Fatima Hayatli
18	15	22.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Fatima Hayatli
19	16	06.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Fatima Hayatli
20	17	19.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Fatima Hayatli
21	18	05.09.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
22	19	21.09.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
23	20	03.10.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
24	21	12.10.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
25	22	23.10.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
26	23	04.11.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
27	24	18.11.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
28	25	03.12.2025	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
29	26	16.12.2025	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
30	27	05.01.2026	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
31	28	19.01.2026	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
32	29	05.02.2026	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
33	30	19.02.2026	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli

7.3. Wyniki

7.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 33 kontroli obejmujących obszar całego skweru (tab. 26), stwierdzono 36 gatunków ptaków. Łącznie dokonano 369 obserwacji 718 osobników (tab. 27). 9 gatunków uznano za lęgowe na terenie skweru, 26 gatunków było przelotnych lub zalatujących, a 19 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 27. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na Skwerze Pokolenia Kolumbów w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad skwerem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	47	113
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z, W	6	6
	dzięcioł nieoznaczony*	<i>Picidae sp.</i>	W	1	1
3	dzwoniec*	<i>Chloris chloris</i>	P	1	1
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	29	81
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. domestica</i>	Z	17	95
6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	31	38
7	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	5	14
8	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	22	26
9	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W	6	10
10	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	24	35
11	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	P	1	1
12	krzyżówka*	<i>Anas platyrhynchos</i>	P	1	2
13	kulczyk*	<i>Serinus serinus</i>	P	1	1
14	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	Z, W	9	11
15	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z, W	10	44
16	mewa siwa*	<i>Larus canus</i>	W	1	1
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P	2	2
17	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	P, W, Z	21	30
18	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	P, W	8	24
19	oknówka*	<i>Delichon urbicum</i>	P	1	7
20	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, P	8	9
21	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	6	7
22	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	L, P	7	7
23	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	W	2	12
24	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	L, P, W	16	20
	sikora nieoznaczona	<i>Paridae sp.</i>	P	1	3
25	słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	P	1	1
26	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	P	1	1

27	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P, W	5	10
28	sroka	<i>Pica pica</i>	Z, W	9	9
29	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	P, W	6	6
30	szczygieł*	<i>Carduelis carduelis</i>	P	1	1
31	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Z	13	30
32	śmieszka*	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	7	11
33	świergotek drzewny*	<i>Anthus trivialis</i>	P	2	2
34	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	P	1	1
35	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	35	40
36	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	P, W	4	5
łącznie gatunków: 36				369	718

7.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 26 gatunków ptaków przelotnych i 8 zalatujących. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 20 gatunków, migrantów jesiennych 16 gatunków, w tym 10 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (tab. 28). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 122,3 os./10 ha/kontrolę.

Zdj. 30. Mysikrólik (fot. Fatima Hayatli)

Tabela 28. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Skweru Pokolenia Kolumbów w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status:

PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–12	22,4	63,2
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	1–2	6,6	10,5
3	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW	1	5,3	5,3
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	2–17	31,6	89,5
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. domestica</i>	Z	1–42	43,1	221,1
6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	1–4	12,1	21,1
7	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	1–7	14,7	36,8
8	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	1–3	10,5	15,8
9	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ	1–3	10,5	15,8
10	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, PJ	1–2	7,5	10,5
11	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PJ	1	5,3	5,3
12	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	PW	2	10,5	10,5
13	kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	PW	1	5,3	5,3
14	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	Z	1–2	6,1	10,5
15	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	2–12	32,5	63,2
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW	1	5,3	5,3
16	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ, Z	1–4	7,9	21,1
17	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	1–9	29,8	47,4
18	oknówka	<i>Delichon urbicum</i>	PW	7	36,8	36,8
19	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PW, PJ	1–2	7,9	10,5
20	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1–2	7	10,5
21	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PW	1	5,3	5,3
22	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PW, PJ	1–5	10,5	26,3
	sikora nieoznaczona	<i>Paridae sp.</i>	PJ	3	15,8	15,8
23	słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	PW	1	5,3	5,3
24	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	PJ	1	5,3	5,3
25	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW, PJ	1	5,3	5,3
26	sroka	<i>Pica pica</i>	Z	1	5,3	5,3
27	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PJ	1	5,3	5,3
28	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW	1	5,3	5,3
29	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Z	3–12	31,6	63,2
30	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW, PJ	2–4	15,8	21,1
31	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	PJ	1	5,3	5,3
32	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	1	5,3	5,3
33	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1–2	7	10,5
Średnio na kontrolę				23	122,3	

7.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 18 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 157,9 os./10 ha/kontrolę (tab. 29).

Tabela 29. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Skweru Pokolenia Kolumbów w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	1–16	36	84,2
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1	5,3	5,3
	dzięcioł nieoznaczony	<i>Picidae sp.</i>	1	5,3	5,3
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1–22	44,7	115,8
4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1–4	13,2	21,1
5	kos	<i>Turdus merula</i>	1–9	23,7	47,4
6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1–2	7	10,5
7	mazurek	<i>Passer montanus</i>	1–6	18,4	31,6
8	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	1	5,3	5,3
9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–4	11,8	21,1
10	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	3–4	18,4	21,1
11	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	12	63,2	63,2
12	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	1	5,3	5,3
13	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	1–5	15,8	26,3
14	sroka	<i>Pica pica</i>	1	5,3	5,3
15	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	5,3	5,3
16	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1–2	7	10,5
17	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1	5,3	5,3
18	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	1	5,3	5,3
Średnio na kontrolę			30	157,9	

Zdj. 31. Kos żerujący w irdze w cennym zakrzaczeniu w południowo-wschodniej części skweru (fot. Fatima Hayatli)

7.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie Skweru Pokolenia Kolumbów stwierdzono obecność 9 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 30). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 3 gatunki oraz kat. B – 6 gatunków.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 53,9 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 30. Najliczniejszymi gatunkami były kapturka i kos (24,4%). Ze względu na niskie liczebności zespołu ptaków lęgowych, trudno wyróżnić strukturę dominacyjną, wszystkie gatunki wchodziły w skład grupy dominantów. Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły ptaki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (56,0%), mniej liczne były ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (34,2%), a najmniej liczne były dziuplaki (9,8%).

Tabela 30. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na Skwerze im. T. Szewczyńskiego w roku 2025; Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchni całego parku; D – dominacja [%] (dominanty – powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%). Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg. malejącej liczebności

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr.	Z śr.	D
1	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	C	2-3	2,5	13,2	24,4%
2	kos	<i>Turdus merula</i>	B	2,5	2,5	13,2	24,4%
3	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	B	1-1,5	1,25	6,6	12,2%
4	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	B	1	1	5,3	9,8%
5	piegża	<i>Curruca curruca</i>	B	1	1	5,3	9,8%
6	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	B	1	1	5,3	9,8%
7	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	1	1	5,3	9,8%
8	bogatka	<i>Parus major</i>	C	+			
9	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	B	+			
				10,25	53,9	100,0%	

7.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – C – (+)

Śpiewającą bogatkę obserwowano kilkakrotnie tuż poza granicą powierzchni. 13 maja 2025 obserwowano rodziców karmiących podloty.

Grzywacz *Columba palumbus* – B – (+)

W trakcie sezonu lęgowego obserwowano grzywacze żerujące oraz gruchające na powierzchni badawczej lub na jej granicy. W sierpniu obserwowano kopulujące ptaki, natomiast nie stwierdzono oznak gniazdowania pewnego. Skwer Pokolenia Kolumbów stanowił dla ptaków część terytorium.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – C – 2-3 pary

Liczbę par lęgowych kapturki oceniono na dwie do trzech. Wyznaczono 3 terytoria lęgowe, gdzie regularnie odbywały się ptaki. W dniach 26 maja oraz 12 czerwca stwierdzono dorosłe ptaki karmiące słabo lotne podloty.

Kos *Turdus merula* – B – 2,5 pary

Gatunek stwierdzany na powierzchni w trakcie śpiewu lub żerowania. Nie stwierdzono oznak gniazdowania pewnego. W obrębie terenu badań wyznaczono dwa terytoria, a pół terytorium wchodziło z okolic prywatnego terenu po południowej stronie Skweru.

Pelzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – B – 1 para

W dniu 30.04.2025 stwierdzono parę pelzaczy budującą gniazdo w szczelinie między korą a drewnem robinii akacjowej. Nie udało się później potwierdzić karmienia piskląt, prawdopodobnie lęg, o ile do niego doszło, zakończył się stratą.

Piegża *Curruca curruca* – B – 1 para

Od 30 kwietnia do 26 maja 2025 gatunek obserwowany na powierzchni z kategorią lęgowości B, odwiedzał najczęściej trzy kępy krzewów. Nie udało się dokonać obserwacji pozwalającej na podwyższenie kategorii lęgowości.

Pierwiosnek *Phylloscopus collybita* – B – 1 para

Śpiewającego samca obserwowano przez cały sezon lęgowy od kwietnia do czerwca. Nie udało się potwierdzić gniazdowania pewnego.

Rudzik *Erithacus rubecula* – B – 1-1,5 pary

Obserwowano śpiewające osobniki rudzika od kwietnia do czerwca, również śpiewające jednocześnie. Na podstawie analizy map, stwierdza się zajęcie od 1 terytorium w obrębie skweru do 1,5 terytorium (pół terytorium poza obrębem skweru).

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C – 1 para

23 kwietnia 2025 obserwowano budowanie gniazda przez parę ptaków (na klonie jesionolistnym, nad schodami w południowej części skweru, zdj. 32), które potem było wysiadywane do co najmniej 26 maja. Ze względu na rozwój liści nie udało się obserwować gniazda na późniejszym etapie, nie słyszano też młodych podczas kontroli, stąd niepewnym jest, czy lęg zakończył się sukcesem.

Zdj. 32. Wrona w gnieździe na Skwerze Pokolenia Kolumbów (fot. Fatima Hayatli)

7.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

7.4.1. Stan siedlisk

Skwer Pokolenia Kolumbów cechuje się mozaikową strukturą roślinności, która sprzyja różnorodności gatunkowej ptaków. Centralną część zajmuje łąka stanowiąca cenne żerowisko dla ziarnojadów i owadożernych gatunków ptaków. W kilku miejscach skweru wykształciły się gęste grupy krzewów, w tym owocowych, stanowiące miejsca lęgowe, żerowiskowe i schronienie. Brakuje natomiast miejsc do gniazdowania dla dziuplaków. Na skwerze znaleziono łącznie dwie budki lęgowe w złym stanie (zdj. 33), a obecne na skwerze drzewa oferują ubogą liczbę miejsc lęgowych. Skwer jest regularnie użytkowany przez okolicznych mieszkańców, co stwarza presję antropogeniczną, jednak nie wyklucza wartościowej fauny.

7.4.2. Zagrożenia

Nie zidentyfikowano istotnych zagrożeń, ewentualnie penetracja krzewów przez psy, ale to są pojedyncze przypadki.

7.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na Skwerze im. A. Słonimskiego, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Skweru Pokolenia Kolumbów zaleca się:

1. **Zawieszenie nowych budek lęgowych** (5 budek typu A, 3 typu B) oraz usunięcie zużytych i niepoprawnie wykonanych dwóch budek.
2. **Pozostawienie fragmentów martwego drewna** w spokojniejszych częściach skweru jako ostoi „bioróżnorodności”
3. **Ograniczenie presji ludzkiej i psów na grupę krzewów** (zdj. 34) w południowo-wschodniej części skweru poprzez ułożenie warkoczy chrustu lub postawienie kłód martwego drewna, co ograniczy wchodzenie między krzewy stanowiące miejsce żerowe i potencjalne miejsce lęgu.
4. **Zastosowanie mozaikowości koszenia** oraz pozostawienie fragmentów trawnika nieskoszonych w celu wzbogacenia bazy pokarmowej dla zimującej awifauny.

Zdj. 33. Rozsypująca się budka lęgowa niepoprawnie wykonana (fot. Fatima Hayatli)

Zdj. 34. Psy w pobliżu cennego skupiska krzewów (fot. Fatima Hayatli)

7.5. Podsumowanie i wnioski

Skwer Pokolenia Kolumbów (1,9 ha) stanowi wartościowy przyrodniczo teren zieleni mimo stosunkowo skromnej powierzchni zadrzewionej. Stwierdzono tu 9 gatunków ptaków lęgowych przy zagęszczeniu 53,9 pary/10 ha, w tym 4 gatunki o gniazdowaniu pewnym (kat. C). W okresach migracji odnotowano 35 gatunków przelotnych i zalatujących przy zagęszczeniu 122,3 os./10 ha/kontrolę, a zimą 19 gatunków przy zagęszczeniu 157,9 os./10 ha/kontrolę. O wartości przyrodniczej skweru decyduje mozaikowy charakter roślinności: połączenie łąki z grupami krzewów i starych drzew tworzy zróżnicowane siedliska zarówno dla gatunków lęgowych, jak i przelotnych. Kluczowe zalecenia to uzupełnienie i wymiana budek lęgowych, ochrona istniejących grup krzewów i drzew owocowych oraz wzbogacenie bazy pokarmowej przez zastosowanie mozaikowości koszenia.

8. Skwer im. Starszych Panów

8.1. Charakterystyka terenu badań

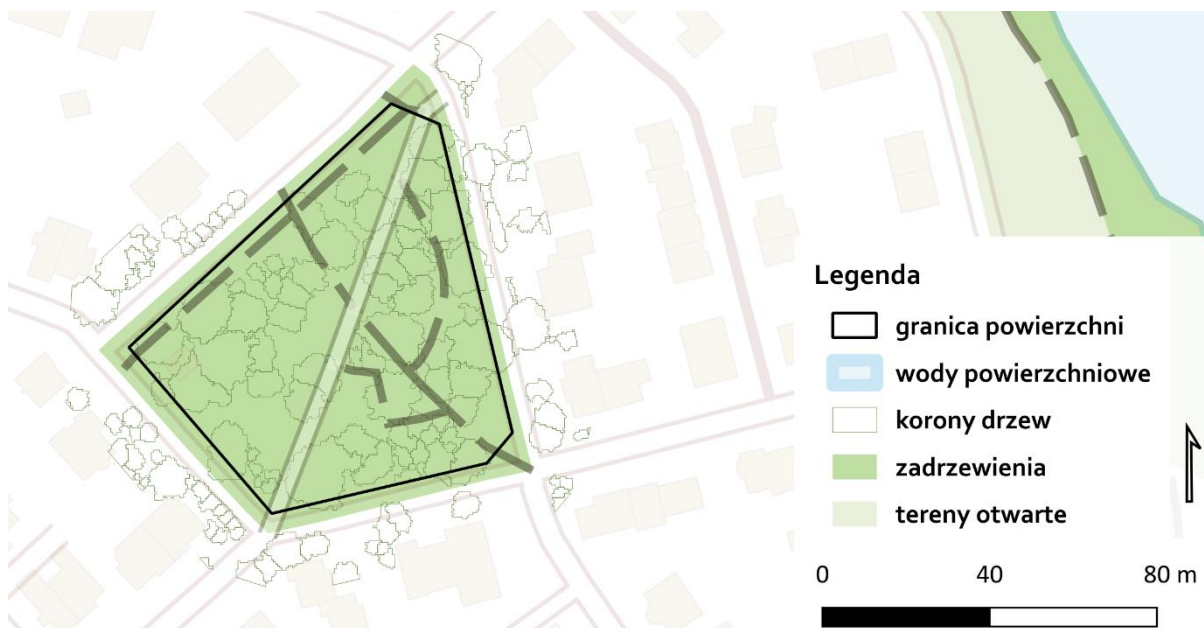
8.1.1. Opis miejsca badań

Skwer im. Starszych Panów o powierzchni 0,5 ha znajduje się na Mokotowie, w sąsiedztwie ul. Goraszewskiej. Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru (ryc. 6).

Pod względem krajobrazowym to mały skwer osiedlowy z drzewostanem parkowym.

Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 66 drzew należących do 16 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 64% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: klon zwyczajny *Acer platanoides*, jesiony *Fraxinus* sp., lipy *Tilia* sp., drzewa owocowe (jabłonie, grusze, śliwy/wiśnie) *Malus* / *Pyrus* / *Prunus*, kasztanowiec *Aesculus* sp..

Skwer stanowi miejsce spacerów i odpoczynku okolicznych mieszkańców.

Ryc. 6. Granice powierzchni badawczej – Skwer im. Starszych Panów.

Zdj. 35. Skwer Starszych Panów (fot. Jan Rapczyński)

8.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie Skweru im. Starszych Panów do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny Skweru im. Starszych Panów z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy. Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 31) obejmująca 2 gatunki jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie Skweru im. Starszych Panów od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 31. Lista ptaków obserwowanych na terenie Skweru im. Starszych Panów w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym, b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata
1	sroka	<i>Pica pica</i>	W	2023
2	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	P	2025

8.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 32 kontrole terenowe (20 w okresie lęgowym oraz 12 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 32).

Tabela 32. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze im. Starszych Panów w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	12.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
2	II	13.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
3	III	24.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
4	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
5	1	20.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
6	3	20.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
7	4	25.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
8	5	28.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
9	6	06.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
10	7	13.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
11	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Jan Rapczyński
12	9	26.05.2025	poranna	lęgowy	Jan Rapczyński
13	10	03.06.2025	wieczorna	lęgowy	Jan Rapczyński
14	11	11.06.2025	poranna	lęgowy	Jan Rapczyński
15	12	18.06.2025	poranna	lęgowy	Jan Rapczyński
16	13	25.06.2025	poranna	lęgowy	Jan Rapczyński
17	14	08.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Jan Rapczyński
18	15	27.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Krzysztof Tabernacki
19	16	07.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Jan Rapczyński
20	17	20.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Jan Rapczyński
21	19	24.09.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
22	20	03.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
23	21	15.10.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
24	22	27.10.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
25	23	07.11.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
26	24	17.11.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
27	25	02.12.2025	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński
28	26	15.12.2025	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński
29	27	05.01.2026	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński
30	28	23.01.2026	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński
31	29	05.02.2026	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński
32	30	19.02.2026	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński

8.3. Wyniki

8.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 32 kontroli obejmujących obszar całego skweru (tab. 32), stwierdzono 34 gatunki ptaków. Łącznie dokonano 193 obserwacji 407 osobników (tab. 33). 4 gatunki uznano za lęgowe na terenie skweru, 26 gatunków było przelotnych lub zalatujących, a 20 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 33. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na Skwerze im. Starszych Panów w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad skweru.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	Z, W	16	27
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z, W	7	9
3	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	W	1	1
4	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	W	1	1
5	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	W	5	9
6	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	11	28
7	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	P	1	2
8	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	5	6
9	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	P, W	4	5
10	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	12	18
11	jerzyk	<i>Apus apus</i>	P	6	18
12	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	Z	2	2
13	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P	10	18
14	kos	<i>Turdus merula</i>	P, W	3	4
15	krogulec*	<i>Accipiter nisus</i>	P	1	1
16	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	6	33
17	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z, W	4	5
18	mewa białogłowa*	<i>Larus cachinnans</i>	P	1	1
19	mewa siwa*	<i>Larus canus</i>	W	1	1
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	W	1	1
20	mewa srebrzysta*	<i>Larus argentatus</i>	W	1	1
21	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Z, W	13	15
22	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	P, W	4	5
23	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	P	1	1
24	piegża	<i>Curruca curruca</i>	P	3	3
25	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P	1	1
26	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	Z, W	5	6
27	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	P	2	4
28	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P, W	3	5
29	sroka	<i>Pica pica</i>	W	1	1
30	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P	30	103
31	śmieszka*	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P	2	27
32	wrona (siwa, ssp. cornix)	<i>Corvus corone cornix</i>	L, W	17	24
33	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	5	12
34	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P, W	7	9
łącznie gatunków: 34				193	407

8.3.1.1. Awifauna przelotna i zalatująca

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 19 gatunków ptaków przelotnych i 8 zalatujących. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 13 gatunków, migrantów jesiennych 11 gatunków, w tym 5 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (tab. 34). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 253,8 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 34. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Skweru im. Starszych Panów w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	Z	1–5	36,4	100
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	1–2	25	40
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PW, PJ	1–6	51,4	120
4	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	PJ	2	40	40
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	1–2	24	40
6	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	PJ	1	20	20
7	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	1–3	33,3	60
8	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW	1–7	72	140
9	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	Z	1	20	20
10	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ	1–2	32	40
11	kos	<i>Turdus merula</i>	PJ	1	20	20
12	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PW	1	20	20
13	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW	1	20	20
14	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	1	20	20
15	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	PW	1	20	20
16	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Z	1–2	24	40
17	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	1–2	26,7	40
18	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PW	1	20	20
19	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1	20	20
20	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PW	1	20	20
21	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	Z	1–2	26,7	40
22	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	PJ	2	40	40
23	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW, PJ	1–2	30	40
24	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–44	184,4	880
25	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ	1	20	20
26	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1–4	48	80
27	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW	1–2	30	40
Średnio na kontrolę				13	253,8	

8.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 19 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 286,7 os./10 ha/kontrolę (tab. 35).

Tabela 35. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Skweru im. Starszych Panów w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	1–2	35	40
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	2	40	40
3	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	1	20	20
4	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	1	20	20
5	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	1–5	45	100
6	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2–3	50	60
7	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	1–2	30	40
8	kos	<i>Turdus merula</i>	1	20	20
9	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	2–20	193,3	400
10	mazurek	<i>Passer montanus</i>	1–2	30	40
11	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	1	20	20
12	mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	1	20	20
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	1	20	20
13	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1	20	20
14	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	1	20	20
15	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	2	40	40
16	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	2	40	40
17	sroka	<i>Pica pica</i>	1	20	20
18	wrona (siwa)	<i>Corvus corone cornix</i>	1–3	35	60
19	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	1	20	20
Średnio na kontrolę			14	286,7	

Zdj. 36. Samiec dzięcioła białoszyjego zimujący na Skwerze Starszych Panów (fot. Jan Rapczyński)

8.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie Skweru im. Starszych Panów stwierdzono obecność 4 gatunki ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 36). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 4 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 200,0 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 36. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych Skweru im. Starszych Panów stanowiła 100,0% wszystkich par i w jej skład wchodziło 4 gatunki: szpak, kwiczoł, wrona, zięba. Największy udział w tej grupie wykazywał szpak (70,0%). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły dziuplaki (70%), mniej liczne były ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (30%), nie stwierdzono gatunków gniazdujących nisko w krzewach lub na ziemi.

Tabela 36. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na Skwerze im. Starszych Panów w roku 2025. Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego skweru; D – dominacja [%]. Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat.	N par	Z	D
1	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	7	140	70,0%
2	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	1	20	10,0%
3	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	1	20	10,0%
4	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	C	1	20	10,0%
Łącznie gatunków: 4				10	200,0	100%

8.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – zalatujący

Pojedyncza obserwacja śpiewającego samca w dniu 20 kwietnia.

Dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus* – zalatujący

Dwie obserwacje żerujących ptaków w dniach 3 i 18 czerwca. Wielokrotnie słyszany z daleka, spoza obszaru powierzchni badawczej, która stanowiła prawdopodobnie tylko małą część terytorium tej pary.

Grzywacz *Columba palumbus* – zalatujący

Obserwowano w kwietniu parę ptaków 17 kwietnia i wokalizującego osobnika 28 kwietnia. Prawdopodobnie powierzchnia badawcza stanowiła tylko niewielką część terytorium.

Zdj. 37. Młody grzywacz (fot. Jan Rapczyński)

Kapturka *Sylvia atricapilla* – zalatujący

Raz słyszany śpiewający samiec poza powierzchnią 28 kwietnia i raz na powierzchni 26 maja. Prawdopodobnie powierzchnia badawcza znajdowała się na skraju terytorium.

Kwiczół *Turdus pilaris* – C – 1 para

Potwierdzono gniazdowanie jednej pary. W gnieździe na kasztanowcu stwierdzono sukces gniazdowy.

Mazurek *Passer montanus* – zalatujący

Dwukrotna obserwacja śpiewającego osobnika: 20 kwietnia i 11 czerwca.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – zalatujący

W dniu 13 maja obserwowano osobnika zbierającego pokarm i noszącego poza powierzchnię.

Sierpówka *Streptopelia decaocto* – zalatujący

Pojedyncza obserwacja śpiewającego osobnika w dniu 25 czerwca.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 7 par

Najliczniejszy gatunek lęgowy. Stwierdzono 5 lęgów w budkach i 2 w dziuplach naturalnych w kasztanowcu.

Wrona (siwa) *Corvus corone* ssp. *cornix* – C – 1 para

Para założyła gniazdo i wysiadywała jaja nisko na klonie jesionolistnym nisko nad placem zabaw. Piskląt nie stwierdzono, możliwe porzucenie lęgu w wyniku niepokojenia. Prawdopodobnie ta sama

para założyła następnie gniazdo w znacznie spokojniejszym miejscu, wysoko na świerku na prywatnej posesji poza powierzchnią badawczą.

Zięba *Fringilla coelebs* – C – 1 para

Gniazdo znajdowało się na modrzewiu nisko nad ścieżką. Para prawdopodobnie zaliczyła stratę na etapie inkubacji jaj lub małych piskląt.

8.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

8.4.1. Stan siedlisk

Na terenie skweru znajduje się odpowiednia liczba budek lęgowych, ponadto gęste krzewy zapewniają schronienie ptakom wróblowym. Dziuplaki mają dodatkowo do dyspozycji pojedyncze dziuple naturalne w starszych kasztanowcach.

8.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Skweru im. Starszych Panów, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

1. **Dużo wypuszczanych luzem psów.** Puszczane luzem psy mogą płoszyć ptaki oraz stanowią bezpośrednie zagrożenie dla podlotów

8.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na Skwerze im. Starszych Panów, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Skweru im. Starszych Panów zaleca się:

1. **Utrzymywanie istniejących budek lęgowych** w dobrym stanie oraz czyszczenie ich co roku
2. **Ograniczenie koszenia trawników** do minimum i rezygnację z koszenia przy samych krzewach w sezonie lęgowym.

8.5. Podsumowanie i wnioski

Skwer im. Starszych Panów (0,5 ha) wyróżnia się na tle porównywalnych obiektów dość wysoką liczbą 12 gatunków lęgowych i 19 gatunków przelotnych i zalatujących. Zagęszczenie zimujących ptaków (286,7 os./10 ha/kontrolę) jest relatywnie wysokie. Struktura ekologiczna awifauny lęgowej odzwierciedla charakter skweru z dominacją starodrzewiu. Kluczowe dla zachowania bogactwa awifauny jest utrzymanie istniejącego zadrzewienia, budek lęgowych oraz wzbogacenie podszytu.

9. Skwer Chorwacki

9.1. Charakterystyka terenu badań

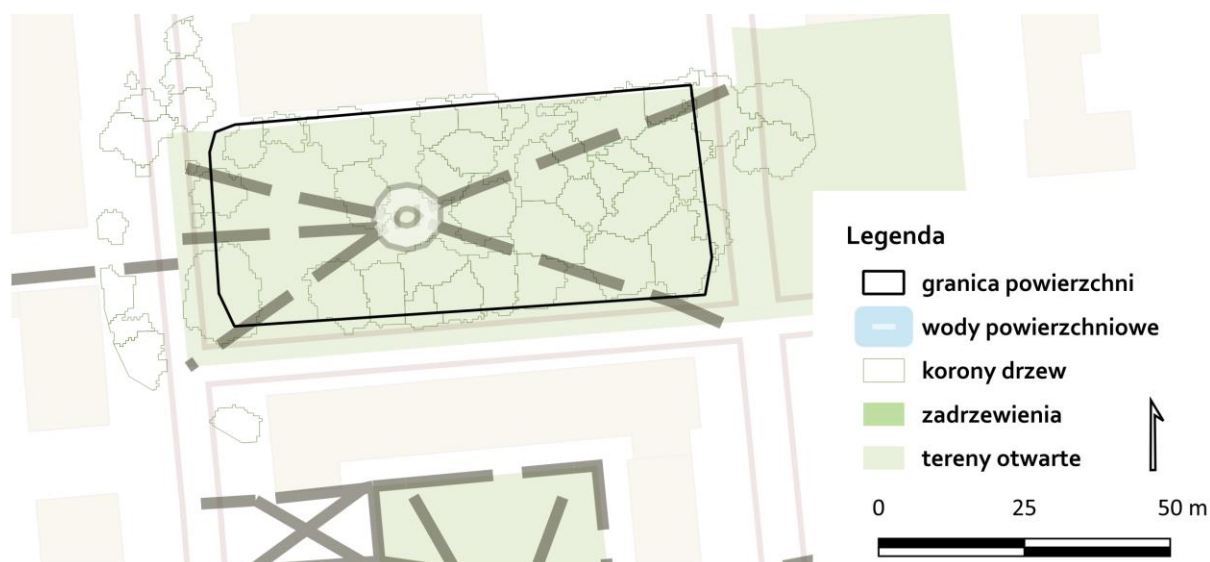
9.1.1. Opis miejsca badań

Skwer Chorwacki o powierzchni 0,3 ha znajduje się w Sielcach w dzielnicy Mokotów, pomiędzy ulicami Sielecką, Stępińską i Nowotarską. Nazwę nadano skwerowi 23 września 2011 r. Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru (ryc. 7).

Pod względem krajobrazowym to niewielki skwer miejski o zwartym drzewostanie liściastym (głównie klony jawory, lipy, klony srebrzyste) z niewielkimi alejkami spacerowymi.

Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 35 drzew należących do 11 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 78% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: klon jawor *Acer pseudoplatanus*, lipy *Tilia* sp., klon srebrzysty *Acer saccharinum*, klon zwyczajny *Acer platanoides* i robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*.

Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje ok. 0,08 ha (25,9%) terenów trawiastych.

Ryc. 7. Granice powierzchni badawczej – Skwer Chorwacki.

9.1.2. Kwerenda archiwalna

Dla Skweru Chorwackiego nie znaleziono wcześniejszych badań awifauny ani danych w bazie Ornitho.pl.

9.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 34 kontrole terenowe (21 w okresie lęgowym oraz 13 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 37).

Tabela 37. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze Chorwackim w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	12.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
2	II	14.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
3	III	26.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
4	IV	10.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
5	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
6	1	19.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
7	3	21.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
8	4	23.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
9	5	29.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
10	6	08.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
11	7	15.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
12	8	22.05.2025	poranna	lęgowy	Łukasz Wardecki
13	9	30.05.2025	poranna	lęgowy	Łukasz Wardecki
14	10	04.06.2025	wieczorna	lęgowy	Łukasz Wardecki
15	11	14.06.2025	poranna	lęgowy	Łukasz Wardecki
16	12	20.06.2025	poranna	lęgowy	Łukasz Wardecki
17	13	28.06.2025	poranna	lęgowy	Łukasz Wardecki
18	14	10.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Łukasz Wardecki
19	15	24.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Łukasz Wardecki
20	16	07.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Łukasz Wardecki
21	17	21.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Łukasz Wardecki
22	18	08.09.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki
23	19	23.09.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki
24	20	02.10.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki
25	21	12.10.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki
26	22	26.10.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki
27	23	08.11.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki
28	24	19.11.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki
29	25	05.12.2025	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
30	26	17.12.2025	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
31	27	11.01.2026	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
32	28	25.01.2026	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
33	29	07.02.2026	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
34	30	19.02.2026	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki

9.3. Wyniki

9.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 34 kontroli obejmujących obszar całego skweru (tab. 37), stwierdzono 30 gatunków ptaków. Łącznie dokonano 232 obserwacji 539 osobników

(tab. 38). 7 gatunków uznano za lęgowe na terenie skweru, 24 gatunki było przelotnych lub zalatujących, a 15 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 38. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na Skwerze Chorwackim w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad skweru.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	13	55
2	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	P	1	1
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	13	28
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z, W	27	57
5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	7	8
6	jerzyk*	<i>Apus apus</i>	P	9	46
7	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	5	5
8	kawka*	<i>Coloeus monedula</i>	P, W	4	11
9	kos	<i>Turdus merula</i>	P, W	2	3
10	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	P	1	1
11	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	21	33
12	makolągwa*	<i>Linaria cannabina</i>	P	1	4
13	mandarynka*	<i>Aix galericulata</i>	P, W	3	6
14	mewa białogłowa*	<i>Larus cachinnans</i>	W	1	1
15	mewa siwa*	<i>Larus canus</i>	P, W	2	3
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P	1	1
16	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	16	32
17	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	W	1	1
18	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	P	1	1
19	piegża	<i>Curruca curruca</i>	P	1	1
20	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	P	1	1
21	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P	1	1
22	sroka	<i>Pica pica</i>	P, W	4	4
23	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	W	1	1
24	szczygieł*	<i>Carduelis carduelis</i>	P	1	2
25	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	P	3	4
26	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	12	46
27	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	Z, W	17	24
28	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	L, P, W	58	154
29	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L	4	4
łącznie gatunków: 30				232	539

9.3.1.1. Awifauna przelotna i zalatująca

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 23 gatunki ptaków przelotnych. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 15 gatunków, migrantów jesiennych 14 gatunków, w tym 6 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (tab. 39). Ponadto 2 gatunki stwierdzono wyłącznie w charakterze zalatujących. Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 355,6 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 39. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Skweru Chorwackiego w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–4	71,4	133,3
2	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	PJ	1	33,3	33,3
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	1–4	83,3	133,3
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	1–5	71,1	166,7
5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	1–2	41,7	66,7
6	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW	1–6	116,7	200
7	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	1–2	50	66,7
8	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ	1–5	100	166,7
9	kos	<i>Turdus merula</i>	PJ	2	66,7	66,7
10	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PJ	1	33,3	33,3
11	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–2	41,7	66,7
12	makolągwa	<i>Linaria cannabina</i>	PJ	4	133,3	133,3
13	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	PW	1	33,3	33,3
14	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	PJ	2	66,7	66,7
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW	1	33,3	33,3
15	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–2	45,8	66,7
16	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	PW	1	33,3	33,3
17	piegża	<i>Currucula curruca</i>	PW	1	33,3	33,3
18	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1	33,3	33,3
19	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PJ	1	33,3	33,3
20	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ	1	33,3	33,3
21	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW	2	66,7	66,7
22	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW	1	33,3	33,3
23	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW, PJ	1–4	75	133,3
24	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	Z	1–4	71,4	133,3
25	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	PW, PJ	1–15	192,9	500
Średnio na kontrolę				11	355,6	

9.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 16 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 872,2 os./10 ha/kontrolę (tab. 40).

Tabela 40. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Skweru Chorwackiego w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	2–20	283,3	666,7
2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2–13	153,3	433,3
3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	2–9	153,3	300
4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	5	166,7	166,7
5	kos	<i>Turdus merula</i>	1	33,3	33,3
6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	2	66,7	66,7
7	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	1–4	83,3	133,3
8	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	1	33,3	33,3
9	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	1	33,3	33,3
10	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2–6	111,1	200
11	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	1	33,3	33,3
12	sroka	<i>Pica pica</i>	2	66,7	66,7
13	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	33,3	33,3
14	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2–9	146,7	300
15	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1–2	44,4	66,7
16	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	2–11	183,3	366,7
Średnio na kontrolę			26	872,2	

9.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie Skweru Chorwackiego stwierdzono obecność 7 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 41). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 4 gatunki oraz kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 2 gatunki oraz kat. A – 1 gatunek.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 133,3 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 41. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych Skweru Chorwackiego stanowiła 100,0% wszystkich par i w jej skład wchodziły 3 gatunki: kwiczoł, grzywacz, kapturka. Największy udział w tej grupie wykazywał kwiczoł (50,0%). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (75%), mniej liczne były gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (25%).

Tabela 41. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na Skwerze Chorwackim w roku 2025. Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego skweru; D – dominacja [%]. Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	Z	D
1	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	2	66,7	50,0%
2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	1	33,3	25,0%
3	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	1	33,3	25,0%
4	bogatka	<i>Parus major</i>	C	+		
5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	B	+		
6	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	C	+		
7	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	A	+		
Łącznie gatunków: 7				4	133,3	100,0%

9.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – zalatujący

W okresie lęgowym stwierdzona dwa razy – 23 kwietnia obserwowano parę zbierającą materiał gniazdowy, z którym zaglądały do różnych otworów. Ostatecznie więcej tych ptaków nie obserwowano. 30 maja na skwerze stwierdzono rodzinę bogatek.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – zalatujący

Wszystkie obserwacje gołębia miejskiego dotyczyły ptaków przelatujących albo żerujących na skwerze. Ich liczebność wynosiła zwykle 1, a nie przekraczała 4 os. Na budynkach okalających skwer ptak ten nie gniazdował.

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 1 p.

Stwierdzony 5 razy. Pierwsza obserwacja samca miała miejsce 16 kwietnia. 29 kwietnia wykryto gniazdo grzywacza na gałęzi lipy, na wysokości 5 m. Zachowanie dorosłego wskazywało na wysiadywanie. 8 maja gniazdo było już opuszczone. Ponownie w tym samym gnieździe wykryto wysiadującego ptaka 15 maja (zdj.38), lecz również w tym przypadku, na kolejnej kontroli (22 maja) gniazdo było opuszczone. Po raz ostatni wykryto gniazdo grzywacza na kontroli w dniu 10 lipca. Para ptaków budowała gniazdo (gałąź lipy, 3 m. nad ławką), które na kolejnej kontroli było opuszczone.

Zdj. 38. Grzywacz wysiadujący w gnieździe (fot. Łukasz Wardecki)

Jerzyk *Apus apus* – zalatujący

Wszystkie obserwacje jerzyka, w liczbie od 1 do 15 osobników, dotyczyły wyłącznie żerujących lub przelatujących osobników. Po raz pierwszy obserwowano go 8 maja.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 1 para

Gatunek obserwowany wyłącznie w sezonie lęgowym, 4 razy. Śpiewającego poza powierzchnią samca zaobserwowano 23 kwietnia. 8 maja stwierdzono go w granicach powierzchni, a w pobliżu miejsca śpiewu było słychać głos kontaktowy drugiego osobnika. 15 maja ponownie odnotowano śpiewającego samca, a 30 maja – śpiewającego samca i głos kontaktowy w pobliżu. Ptaki ukrywały się w gęstych krzewach, jednak z uwagi na zachowania terytorialne – bliska obserwacja dwóch ptaków musiała dotyczyć pary.

Kwiczół *Turdus pilaris* – C – 2 p.

Po raz pierwszy obserwowany 8 maja, gdy samotny ptak zebrał na skwerze pożywienie dla piskląt i odleciał. 30 maja obserwowano już dwa dorosłe ptaki, karmiące młodocianego osobnika (zdj. 39). 14 czerwca znaleziono gniazdo z pisklętami, starannie ukryte w jemiele (na 6 m). Jednocześnie przy ul. Stępińskiej, kilka metrów poza granicą powierzchni badawczej, odkryto gniazdo w budowie, w którym na kontroli w dniu 20 i 28 czerwca trwało wysiadanie, a 10 lipca potwierdzono obecność piskląt. Ptaki z pary poza powierzchnią wchodziły w interakcję z obecnymi. W okresie jesiennym odkryto ukryte gniazdo kwiczoła na powierzchni, dlatego przyjęto, że obydwie pary gniazdowały na Skwerze Chorwackim.

Zdj. 39. Dorosły kwiczoł i podlot (fot. Łukasz Wardecki)

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – B - (+)

Pojedyncze osobniki obserwowano 10 i 16 kwietnia, 8 i 15 maja. Dodatkowo 23 kwietnia obserwowano parę ptaków, a 20 czerwca i 24 lipca - dorosłego osobnika z młodym. Ptaki nie śpiewały w trakcie kontroli. Poza ich stałą obecnością - zapewne liczną na podwórkowych terenach zieleni, nie udowodniono ich gniazdowania na skwerze. Obecność ptaków w pierwszej części sezonu lęgowego musiała wynikać z ich gniazdowania poza powierzchnią.

Wróbel *Passer domesticus* – zalatujący

Był to najczęściej i najliczniej obserwowany gatunek w sezonie lęgowym. Wynikało to z ich obecności w elewacji budynku przylegającego do skweru – przy ul. Stępińskiej 22. Na ścianie południowej gniazdowało przynajmniej 10 par ptaków, wykorzystując ubytki w elewacji przy mocowaniach

klimatyzatorów i pozostałości innych otworów. Wróble wykorzystywały skwer jako miejsce odpoczynku i schronienia, również jako żerowisko (zdj. 40) – co jednak obserwowano rzadziej.

Zdj. 40. Wróbel z pokarmem dla młodych (fot. Łukasz Wardecki)

Zięba *Fringilla coelebs* – A - (+)

W sezonie lęgowym obserwowana czterokrotnie. Za każdym razem stwierdzano śpiewającego samca: 22 maja oraz 14, 20 i 28 czerwca. Być może w drugiej części sezonu lęgowego terytorium zięby obejmowało również Skwer Chorwacki.

9.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

9.4.1. Stan siedlisk

Dobrze prowadzony skwer z wystarczającą ilością krzewów i drzew tworzących siedliska dla ptaków.

9.4.2. Zagrożenia

Nie stwierdzono istotnych zagrożeń dla Skweru Chorwackiego.

9.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na Skwerze Chorwackim, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Skweru Chorwackiego zaleca się:

1. **Powieszenie budek lęgowych** dla wróbli w liczbie 5 sztuk (możliwie wysoko zawieszonych ze względu na ewentualną bliskość miejsc gniazdowych wysoko na budynkach).

9.5. Podsumowanie i wnioski

Skwer Chorwacki (0,3 ha) wykazuje umiarkowane bogactwo awifauny: 7 gatunków lęgowych, 23 przelotne i zalatujące oraz 16 zimujących. Bardzo wysokie zagęszczenia w zimowaniu (872,2 os./10 ha/kontrolę) wynikają z małej powierzchni i skupiania się zimujących ptaków w określonym miejscu. Awifauna lęgowa odzwierciedla ubogie, mało zróżnicowane siedlisko z przewagą gatunków gniazdujących wysoko. Rekomendowane jest wzbogacenie skweru o niskie krzewy i budki lęgowe, co powinno zwiększyć różnorodność lęgową.

10. Skwer Grupy AK „Granat”

10.1. Charakterystyka terenu badań

10.1.1. Opis miejsca badań

Skwer Grupy AK „Granat” o powierzchni 1,8 ha znajduje się na Mokotowie. Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru.

Pod względem krajobrazowym jest to typowy skwer miejski z drzewostanem parkowym i alejkami spacerowymi (zdz. 41). Nazwa skweru upamiętnia Grupę „Granat” Armii Krajowej walczącą w czasie Powstania Warszawskiego.

Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 163 drzew należących do 22 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 61% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: klon srebrzysty *Acer saccharinum*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, kasztanowiec *Aesculus* sp., jesiony *Fraxinus* sp. i klon jesionolistny *Acer negundo*.

Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 1,32 ha (71,6%) terenów trawiastych.

Skwer jest miejscem odpoczynku i rekreacji okolicznych mieszkańców, a także miejscem, w którym odbywa się Targ Śniadaniowy w dzielnicy Mokotów.

Ryc. 8. Granice powierzchni badawczej – Skwer Grupy AK „Granat”.

Zdj. 41. Widok centralą część Skweru Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

Zdj. 42. Kępiaste zakrzaczenia na Skwerze Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

10.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie Skweru Grupy AK „Granat” do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny Skweru Grupy AK „Granat” z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy.

Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 42) obejmująca 5 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie Skweru Grupy AK „Granat” od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 42. Lista ptaków obserwowanych na terenie Skweru Grupy AK „Granat” w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym, b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L	2019	A
2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L	2019	A
3	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L	2019	C
4	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L	2023	A
5	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L	2020	A

10.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 41 kontroli terenowych (26 w okresie lęgowym oraz 15 w okresie pozalęgowym oraz dodatkowe kontrole (uzupełniające, poza zakresem umowy) – dwie wieczorne w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 43).

Tabela 43. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze Grupy AK „Granat” w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	II	20.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
2	III	26.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
3	IV	03.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
4	2	18.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
5	3	21.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
6	3	22.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
7	1	23.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
8	3	23.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
9	3	24.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
10	4	24.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
11	3	25.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
12	3	26.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
13	3	27.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
14	5	29.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
15	6	06.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
16	7	12.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
17	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
18	9	27.05.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
19	10	05.06.2025	wieczorna	lęgowy	Bartosz Smyk
20	11	12.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
21	12	20.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
22	13	27.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
23	14	10.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
24	15	24.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
25	16	07.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
26	17	21.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
27	18	10.09.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
28	19	23.09.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
29	20	06.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
30	21	14.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
31	22	29.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
32	23	09.11.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
33	24	21.11.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
34	25	04.12.2025	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
35	26	20.12.2025	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
36	33a	21.12.2025	wieczorna, krukowate	zimowanie	Bartosz Smyk
37	27	07.01.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
38	34	16.01.2026	wieczorna, krukowate	zimowanie	Bartosz Smyk
39	28	24.01.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
40	29	06.02.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
41	30	19.02.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk

10.3. Wyniki

10.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 18 lutego 2026 roku, podczas 41 kontroli obejmujących obszar całego skweru (tab. 43), stwierdzono 38 gatunków ptaków. Łącznie dokonano 588 obserwacji 1514 osobników (tab. 44). 14 gatunków uznano za lęgowe na terenie skweru, 31 gatunków było przelotnych lub zalatujących, a 21 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 44. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na Skwerze Grupy AK „Granat” w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad skweru.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	39	73
2	czyż*	<i>Spinus spinus</i>	W	1	1
3	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	P	1	1
4	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	L, W	8	10

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
5	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	3	3
6	dzwonec	<i>Chloris chloris</i>	L, P, W	19	36
7	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	29	315
8	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, W	32	158
9	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Z, W	6	6
10	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	58	76
11	jemiołuszka*	<i>Bombycilla garrulus</i>	W	2	45
12	jer*	<i>Fringilla montifringilla</i>	P	1	1
13	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L	8	51
14	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	12	13
15	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W	9	44
16	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	16	17
17	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	Z	1	2
18	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	63	122
19	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z, W	6	10
20	mewa siwa*	<i>Larus canus</i>	W	3	7
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P, W	2	10
21	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	55	79
22	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	P	2	8
23	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, P, W	12	15
24	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	13	15
25	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	P	1	1
26	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	Z	1	2
27	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	Z, W	2	3
28	sroka	<i>Pica pica</i>	P, W	13	16
29	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	P	1	1
30	szczygieł*	<i>Carduelis carduelis</i>	P	1	3
31	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P, W	80	172
32	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P	1	1
33	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, P, W	50	79
34	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	L	1	2
35	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	P	1	1
36	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P	23	25
37	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	12	90
łącznie gatunków: 37				588	1514

10.3.1.1. Awifauna przelotna i zalatująca

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 24 gatunków ptaków przelotnych. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 18 gatunków, migrantów jesiennych 15 gatunków, w tym 9 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu

wiosennego jak i jesiennego (tab. 45), 6 gatunków było zalatujących. Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 212,4 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 45. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Skweru Grupy AK „Granat” w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–8	19,2	44,4
2	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	PW	1	5,6	5,6
3	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	1	5,6	5,6
4	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW, PJ	1–3	9,5	16,7
5	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	2–11	34,9	61,1
6	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Z	1	5,6	5,6
7	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	2–11	26,3	61,1
8	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	PW	1	5,6	5,6
9	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	1–2	6,9	11,1
10	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ	1–5	14,8	27,8
11	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, PJ	1–3	7,9	16,7
12	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	Z	2	11,1	11,1
13	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–10	30,3	55,6
14	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	1–4	12,5	22,2
	mewa srebrzysta / białołogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW	3	16,7	16,7
15	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–8	17,3	44,4
16	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	8	44,4	44,4
17	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ	2–3	13,9	16,7
18	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1–3	7,8	16,7
19	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PW	1	5,6	5,6
20	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	Z	2	11,1	11,1
21	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	Z	1	5,6	5,6
22	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW	1	5,6	5,6
23	sroka	<i>Pica pica</i>	PW, PJ	1–3	9,3	16,7
24	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PJ	1	5,6	5,6
25	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW	3	16,7	16,7
26	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–28	54,6	155,6
27	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ	1–6	18,5	33,3
28	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	PW, PJ	1–7	17	38,9
29	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	PW	1	5,6	5,6
30	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW	1–3	8,9	16,7
Średnio na kontrolę				38	212,4	

10.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 20 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 435,7 os./10 ha/kontrolę (tab. 46).

Tabela 46. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Skweru Grupy AK „Granat” w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	1–9	27,8	50
2	czyż	<i>Spinus spinus</i>	1	5,6	5,6
3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1	5,6	5,6
4	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	1–12	20	66,7
5	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1–216	249,1	1200
6	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	1–13	34,7	72,2
7	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	1	5,6	5,6
8	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	10	55,6	55,6
9	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1–28	63	155,6
10	kos	<i>Turdus merula</i>	1–2	9,3	11,1
11	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1–22	48,1	122,2
12	mazurek	<i>Passer montanus</i>	1	5,6	5,6
13	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	1–5	16,7	27,8
14	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–3	13,9	16,7
15	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	1	5,6	5,6
16	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	2	11,1	11,1
17	sroka	<i>Pica pica</i>	1–2	7,4	11,1
18	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	9	50	50
19	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1–39	72,2	216,7
20	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1–5	17,8	27,8
Średnio na kontrolę			78	435,7	

10.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie Skweru Grupy AK „Granat” stwierdzono obecność 14 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 47). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 9 gatunków oraz kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 3 gatunki oraz kat. A – 2 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 186,1 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 47. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych Skweru Grupy AK „Granat” stanowiła 80,6% wszystkich par i w jej skład wchodziło 5 gatunków: szpak, grzywacz, kwiczoł, piegża, wrona. Największy udział w tej grupie wykazywał szpak (38,8%). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły dziuplaki (47,7%), mniej liczne były ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (43,3%), najmniej liczne były gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (9%).

Tabela 47. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na Skwerze Grupy AK „Granat” w roku 2025. Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego skweru; D – dominacja [%]. Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	N śr.	Z śr.	D
1	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	12–14	13	72,2	38,8%
2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	6	6	33,3	17,9%
3	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	4	4	22,2	11,9%
4	piegża	<i>Curruca curruca</i>	B	2	2	11,1	6,0%
5	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	2	2	11,1	6,0%
6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	1,5	1,5	8,3	4,5%
7	bogatka	<i>Parus major</i>	B	1	1	5,6	3,0%
8	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	1	1	5,6	3,0%
9	kos	<i>Turdus merula</i>	C	1	1	5,6	3,0%
10	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	C	1	1	5,6	3,0%
11	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	C	0,5	0,5	2,8	1,5%
12	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	C	0,5	0,5	2,8	1,5%
13	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	A	+			
14	jerzyk	<i>Apus apus</i>	A	+			
łącznie gatunków: 14					33,5	186,1	100,0%

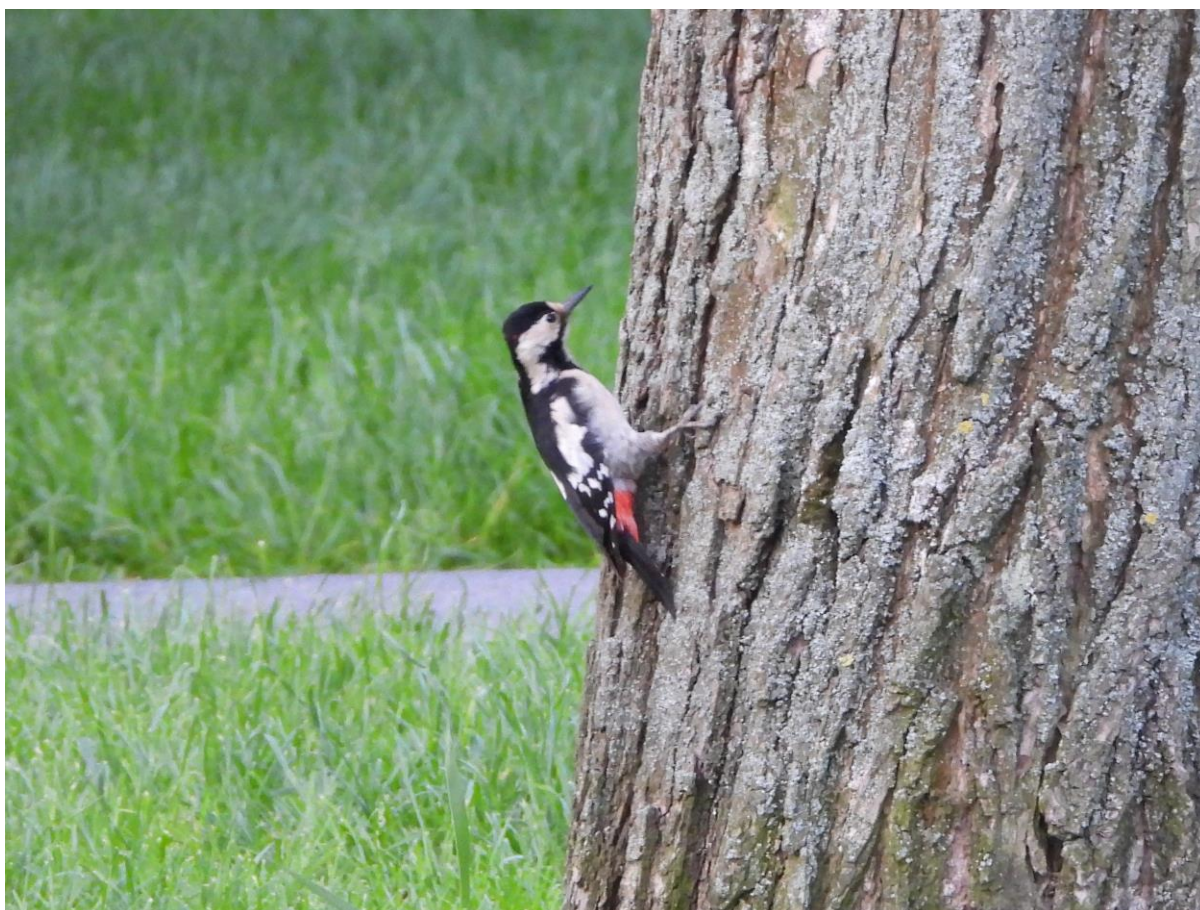
10.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – B – 1 para

Na powierzchni odnotowano jedno terytorium, obejmujące cały skwer. Kilka razy odnotowano śpiewającego samca w różnych częściach powierzchni, w tym jednocześnie z terytorialnym samcem z ogródków działkowych za ul. Wielicką.

Dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus* – C – 0,5 pary

Skwer oraz obszar na północ od niego składały się na terytorium jednej pary (zdz. 43). Dziupla lęgowa znajdowała się najprawdopodobniej poza granicami powierzchni. W czerwcu w środkowej części skweru stwierdzono samca z podlotem. Południowa granica terenu badań najprawdopodobniej stanowiła również granicę między sąsiednimi terytoriami gatunku – przy ul. Broniwoja obserwowano agresywną interakcję dwóch samic, z których jedna przeleciała na powierzchnię, zaś druga pozostała na południowym skraju skweru.

Zdj. 43. Samica dzięcioła białoszyjnego z pary, której terytorium obejmowało Skwer Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

Dzwoniec *Chloris chloris* – C – 0,5 pary

Jedno terytorium obejmowało cały obszar skweru oraz zadrzewienia na północ od powierzchni, za ul. Woronicza. Gniazdo znajdowało się najprawdopodobniej poza powierzchnią. W granicach terenu badań obserwowano śpiewające samce, parę, zaś w czerwcu także ptaka dorosłego z podlotem (zdj.44), co stanowi dowód na gniazdowanie pewne.

Zdj. 44. Podlot dzwońca w zadrzewieniu w centralnej części Skweru Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Dość licznie obserwowany na obszarze skweru, zapewne z powodu regularnego dokarmiania przez ludzi. Ptaki wykorzystujące skwer jako żerowisko gniazdowały najprawdopodobniej na budynkach na północ i południe od powierzchni. Na powierzchni badawczej obserwowano do 21 os.

Grubodziób *Coccothraustes coccothraustes* – zalatujący

Pod koniec kwietnia w południowo-wschodniej części skweru stwierdzono śpiewającego samca (zdj. 45).

Zdj. 45. Śpiewający samiec grubodzioba, stwierdzony w południowo-wschodniej części Skweru Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 6 par

Głównie na podstawie stwierdzeń jednoczesnych gruchających osobników liczebność na powierzchni badawczej określono na 6 terytoriów. Odnaleziono jedno czynne gniazdo – w dużym zakrzewieniu w sąsiedztwie obelisku grupy „Granat” (zdj. 46); lęg zakończył się stratą.

Zdj. 46. Grzywacz na gnieździe w sąsiedztwie obelisku Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

Jerzyk *Apus apus* – A – (+)

Przez cały sezon lęgowy nad powierzchnią badawczą obserwowano żerujące ptaki, zapewne lęgowe na budynkach otaczających teren badań. Maksymalnie stwierdzono 18 os.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 1 para

Stwierdzono terytorium jednej pary, obejmujące środkową i północno-zachodnią część powierzchni badawczej (zdj. 47). Kilka razy odnotowano zaniepokojone ptaki, w tym trzykrotnie w kompleksie gęstych krzewów w centrum skweru.

Zdj. 47. Samiec kapturki w centralnej części Skweru Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

Kos *Turdus merula* – C – 1 para

Terytorium jednej pary obejmowało środkową część skweru, z kilkoma dużymi kępami krzewów. Gniazdo było zlokalizowane prawdopodobnie w iglastym krzewie przy centralnej polanie, gdzie widziano ptaka z pokarmem. Obserwacje wskazują, że para podjęła co najmniej dwie próby lęgów, obie zakończone najprawdopodobniej stratami.

Krzyżówka *Anas platyrhynchos* – zalatujący

Jeden raz w maju obserwowano parę ptaków żerującą w trawach skweru (zdj. 48). Zapewne były to ptaki lęgowe w okolicy, być może np. w Parku Arkadia.

Zdj. 48. Para krzyżówek żerująca w zachodniej części Skweru Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

Kwiczot *Turdus pilaris* – C – 4 pary

Stwierdzono 4 pary lęgowe. Trzy gniazda znajdowały się w południowo-zachodniej części skweru (dwa na klonach, jedno na głogu), zaś jedno zlokalizowane było na wierzbie w części północnej. Ten ostatni lęg zakończył się stratą; obserwacje rodzin z podlotami blisko pozostałych lokalizacji gniazd wskazuje, że przynajmniej część par gniazdowała z sukcesem. Na trawnikach skweru obserwowano też ptaki lęgowe poza powierzchnią (widywano kwiczoły odlatujące z pokarmem poza teren badań, w różnych kierunkach).

Zdj. 49. Dorosły kwiczoł w środkowej części Skweru Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

Mazurek *Passer montanus* – zalatujący

Dwa razy w sezonie obserwowano mazurki we wschodniej części skweru. Zapewne były to ptaki lęgowe na wschód od powierzchni badawczej.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 1,5 pary

Stwierdzono terytoria dwóch par. Jedno obejmowało środkową i południową część skweru. W południowo-zachodnim narożniku terenu badań znajdowało się gniazdo tej pary, w dziupli w klonie (zdj. 50). Drugie terytorium obejmowało zadrzewienie przy północnej granicy powierzchni oraz obszar na północ od granicy. Gniazdo tej pary znajdowało się najprawdopodobniej poza terenem badań.

Zdj. 50. Modraszka podczas czyszczenia dziupli w południowo-zachodniej części Skweru Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

Pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – zalatujący

Raz w sezonie stwierdzono śpiewającego samca przy wschodniej granicy powierzchni. Być może był to osobnik lęgowy w jednym z parków po drugiej stronie ul. Puławskiej (Arkadia/ Królikarnia).

Piegiża *Curruca curruca* – B – 2 pary

Dwa terytoria gatunku znajdowały się odpowiednio w części północno-wschodniej i środkowo-zachodniej powierzchni. Obserwacje (głównie śpiewających samców) koncentrowały się w dwóch głównych kompleksach krzewów – przy obelisku Grupy Granat oraz w pobliżu centrum powierzchni.

Rudzik *Erithacus rubecula* – zalatujący

Pod koniec kwietnia widziano jednego osobnika przy zachodniej granicy powierzchni badawczej. Możliwe, że był to ptak lęgowy w okolicy, być może np. w parku Królikarnia.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 12-14 pary

Liczebność na powierzchni oceniono na 12 do 14 par. Dla 12 par stwierdzono czynne gniazda – 11 w budkach (zdj. 51) i jedno w dziupli w klonie srebrzystym w północnej części skweru. Gniazda rozmieszczone były analogicznie do rozmieszczenia budek – większość z nich znajdowała się w zadrzewieniach wzdłuż granic powierzchni. W południowo-wschodniej części skweru odnotowano

ptaki śpiewające przy budkach i wchodzące do środka, choć później w sezonie nie stwierdzono wyższych kryteriów lęgowości. Te dwa terytoria uznano za prawdopodobne. W dwóch przypadkach stwierdzono powtarzane lęgi.

Zdj. 51. Dorosły szpak w budce lęgowej w południowo-zachodniej części Skweru Grupy AK „Granat” (fot. Bartosz Smyk).

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C – 2 pary

Na skwerze gniazdowały 2 pary. Gniazdo pierwszej pary znajdowało się na wierzbie w części zachodniej, zaś druga para gniazdowała na modrzewiu w części południowo-wschodniej. W obu dobrze widocznych gniazdach wysiadujące ptaki widywano tylko w kwietniu, nie obserwowano też młodych, zatem prawdopodobnie oba lęgi zakończyły się stratami.

Wróbel *Passer domesticus* – zalatujący

Jeden raz obserwowano samca w części wschodniej, przy obelisku Grupy Granat.

Zięba *Fringilla coelebs* – C – 1 para

Stwierdzono gniazdowanie jednej pary, której terytorium obejmowało południową część skweru. Gniazdo znajdowało się prawdopodobnie na modrzewiu blisko centrum powierzchni badawczej (w pierwszej części sezonu widziano ptaki wlatujące w to samo miejsce w koronie drzewa, lecz nie udało się ustalić z całą pewnością czy nosiły materiał gniazdowy). Lęg zakończył się sukcesem – w

czerwcu widziano samicę z co najmniej jednym podlotem. Ponadto, w północno-wschodniej części skweru notowano osobniki przylatujące z terytoriów za ul. Puławską.

10.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

10.4.1. Stan siedlisk

10.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Skweru Grupy AK „Granat”, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

1. **Bardzo duży ruch spacerowiczów i spacerowiczów z psami** na całym obszarze skweru
2. **Koszenie trawy** na całym obszarze skweru

10.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na Skwerze Grupy AK „Granat”, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Skweru Grupy AK „Granat” zaleca się:

1. **Utrudnienie penetracji przez ludzi i psy** poprzez otoczenie kęp krzewów warkoczami z chrustu/ leżącymi kłodami w części centralnej i północno-wschodniej skweru.
2. **Pozostawianie fragmentów nieskosizonej trawy** w otoczeniu kęp krzewów. Być może również wydzielenie ich jako „strefy dzikości”.

10.5. Podsumowanie i wnioski

Skwer Grupy AK „Granat” (1,8 ha) okazał się jednym z bogatszych przyrodniczo spośród badanych skwerów: stwierdzono tu 14 gatunków lęgowych, 24 gatunki przelotne i zalatujące oraz 20 zimujących. Zagęszczenie w czasie migracji wyniosło 212,4 os./10 ha/kontrolę wynika z większej powierzchni niż w przypadku mniejszych skwerów. Kluczowe dla zachowania tej wartości jest utrzymanie zróżnicowanego podszytu i istniejących budek lęgowych.

11. Skwer Słoweński

11.1. Charakterystyka terenu badań

11.1.1. Opis miejsca badań

Skwer Słoweński o powierzchni 0,3 ha znajduje się na górnym Mokotowie, między ulicami Wiśniową i Kazimierzowską, w pobliżu Ambasady Słowenii. Nazwę nadano uroczyscie 28 maja 2011 r. w

obecności prezydentów Polski i Słowenii — z okazji 20-lecia odzyskania niepodległości przez Republikę Słowenii. Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru.

Pod względem krajobrazowym to niewielki skwer miejski z drzewostanem mieszanym i wydzielonym placem zabaw z drewnianymi urządzeniami zabawowymi (zdj. 52).

Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 41 drzew należących do 15 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 52% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: drzewa owocowe (jabłonie, grusze, śliwy/wiśnie), kasztanowiec *Aesculus* sp., orzechy *Juglans* sp., klon jesionolistny *Acer negundo* i sosny *Pinus* sp.

Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje ok. 0,02 ha (6,1%) terenów trawiastych.

Ryc. 9. Granice powierzchni badawczej – Skwer Słoweński.

Zdj. 52. Widok na centralną część Skweru Słoweńskiego z placem zabaw (fot. Bartosz Smyk).

Zdj. 53. Zakrzewienia wzdłuż ulicy Wiśniowej (fot. Bartosz Smyk).

11.1.2. Kwerenda archiwalna

Dla Skweru Słoweńskiego nie znaleziono wcześniejszych badań awifauny ani danych w bazie Ornitho.pl.

11.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 35 kontroli terenowych (20 w okresie lęgowym oraz 15 w okresie pozalęgowym oraz dodatkowe kontrole (uzupełniające, poza zakresem umowy) – dwie wieczorne w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 48).

Tabela 48. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze Słoweńskim w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	II	20.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
2	III	26.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
3	IV	03.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
4	2	18.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
5	1	19.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
6	3	21.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
7	4	24.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
8	5	29.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
9	6	06.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
10	7	12.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Bartosz Smyk
11	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
12	9	27.05.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
13	10	04.06.2025	wieczorna	lęgowy	Bartosz Smyk
14	11	12.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
15	12	20.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
16	13	27.06.2025	poranna	lęgowy	Bartosz Smyk
17	14	10.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
18	15	24.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
19	16	07.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
20	17	21.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Bartosz Smyk
21	18	09.09.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
22	19	22.09.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
23	20	04.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
24	21	13.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
25	22	27.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
26	23	08.11.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
27	24	19.11.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
28	25	03.12.2025	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
29	26	19.12.2025	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
30	33a	21.12.2025	wieczorna, krukowate	zimowanie	Bartosz Smyk
31	27	06.01.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
32	34	16.01.2026	wieczorna, krukowate	zimowanie	Bartosz Smyk
33	28	21.01.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
34	29	03.02.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
35	30	18.02.2026	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk

11.3. Wyniki

11.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 35 kontroli obejmujących obszar całego skweru (tab. 48), stwierdzono 23 gatunki ptaków. Łącznie dokonano 298 obserwacji 965 osobników (tab. 49). 6 gatunków uznano za lęgowe na terenie skweru, 20 gatunków było przelotnych lub zalatujących, a 10 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 49. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na Skwerze Słoweńskim w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad skweru.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	Z, W	22	53
2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z, W	2	2
3	dzwonec	<i>Chloris chloris</i>	P	1	4
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	4	6
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, W	47	205
6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	5	11
7	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L, P	8	53
8	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	3	3
9	kos	<i>Turdus merula</i>	P, W	3	3
10	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	P, W	4	8
11	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	3	4
12	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	35	49
13	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L	3	4
14	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	P	2	2
15	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	P	1	1
16	pokrzywnica*	<i>Prunella modularis</i>	P	1	1
17	sroka	<i>Pica pica</i>	P, W	8	11
18	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	P	1	1
19	szczygieł*	<i>Carduelis carduelis</i>	P	1	9
20	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	P	19	50
21	śmieszka*	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	7	12
22	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	Z, W	37	60
23	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z, W	81	413
łącznie gatunków: 23				298	965

11.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 16 gatunków ptaków przelotnych. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 7 gatunków, migrantów jesiennych 14 gatunków, w tym 5 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (tab. 50). Ponadto 5 gatunków stwierdzono wyłącznie w charakterze zalatujących. Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 1020,8 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 50. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Skweru Słoweńskiego w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	Z	1–4	90,5	133,3
2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	1	33,3	33,3
3	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PJ	4	133,3	133,3
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	1–3	55,6	100
5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	1–3	66,7	100
6	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW	5	166,7	166,7
7	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, PJ	1	33,3	33,3
8	kos	<i>Turdus merula</i>	PJ	1	33,3	33,3
9	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PJ	2	66,7	66,7
10	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	1–2	44,4	66,7
11	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–7	71,4	233,3
12	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PJ	1	33,3	33,3
13	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1	33,3	33,3
14	pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	PJ	1	33,3	33,3
15	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ	1–3	66,7	100
16	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PJ	1	33,3	33,3
17	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PJ	9	300	300
18	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	2–18	166,7	600
19	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW, PJ	1–3	55,6	100
20	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	Z	1–4	62,5	133,3
21	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	2–29	393,3	966,7
Średnio na kontrolę				31	1020,8	

11.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 11 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 1111,1 os./10 ha/kontrolę (tab. 51).

Tabela 51. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Skweru Słoweńskiego w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	2–12	173,3	400
2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	1	33,3	33,3
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1	33,3	33,3
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	2–6	111,1	200
5	kos	<i>Turdus merula</i>	1	33,3	33,3
6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1–4	66,7	133,3
7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–2	55,6	66,7
8	sroka	<i>Pica pica</i>	1–2	50	66,7
9	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2–3	83,3	100
10	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1–7	126,7	233,3
11	wróbek	<i>Passer domesticus</i>	4–27	600	900
Średnio na kontrolę			33	1111,1	

11.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie Skweru Słoweńskiego stwierdzono obecność 6 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 52). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 2 gatunki oraz kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 2 gatunki oraz kat. A – 2 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 100,0 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 52. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych Skweru Słoweńskiego stanowiła 100,0% wszystkich par i w jej skład wchodziły 4 gatunki: grzywacz, modraszka, kapturka i piegża. Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (33,4%), a dziuplaki i ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach miały równy udział – 33,3%.

Tabela 52. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na Skwerze Słoweńskim w roku 2025. Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchni całego skweru; D – dominacja [%]. Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	Z	D
1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	1	33,3	33,3%
2	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	1	33,3	33,3%
3	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	0,5	16,7	16,7%
4	piegża	<i>Curruca curruca</i>	B	0,5	16,7	16,7%
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	A	+		
6	jerzyk	<i>Apus apus</i>	A	+		
Łącznie gatunków: 6				3	100,0	100,0%

11.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – zalatujący

Dwukrotnie w sezonie lęgowym obserwowano bogatki na powierzchni – w tym raz stwierdzono śpiewającego samca.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Licznie obserwowany na obszarze skweru, zapewne z powodu regularnego dokarmiania przez ludzi. Ptaki wykorzystujące skwer jako żerowisko gniazdowały na otaczających budynkach, najprawdopodobniej głównie przy ul. Wiśniowej. Na powierzchni badawczej obserwowano do 30 os.

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 1 para

Stwierdzono jedną parę, której późny lęg na terenie powierzchni zakończył się sukcesem. Gniazdo zlokalizowane było na sośnie w północnej części skweru. Jeszcze na początku września obserwowano młodego tuż przed opuszczeniem gniazda.

Jerzyk *Apus apus* – A – (+)

Przez cały sezon lęgowy nad powierzchnią badawczą obserwowano żerujące ptaki, zapewne lęgowe na budynkach otaczających skwer. Maksymalnie stwierdzono 24 os.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 0,5 pary

Skwer stanowił część jednego terytorium, razem z zadrzewionym podwórzem przylegającym do południowej granicy powierzchni. Śpiewające kapturki w granicach powierzchni zawsze przebywały w kępie krzewów w północnej części.

Mazurek *Passer montanus* – zalatujący

Stwierdzony dwukrotnie w sezonie lęgowym (2 i 1 os.).

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 1 para

Stwierdzono jedną parę lęgową, której terytorium obejmowało całą powierzchnię badawczą. Gniazdo znajdowało się w dziupli w środkowej części skweru (zdj. 54).

Zdj. 54. Modraszka przy dziupli lęgowej w środkowej części Skweru Słoweńskiego (fot. Bartosz Smyk).

Piegiża *Curruca curruca* – B – 0,5 pary

Skwer stanowił część jednego terytorium, razem z zadrzewionym podwórzem przylegającym do południowej granicy powierzchni. Piegiże w granicach powierzchni obserwowano w środkowej i wschodniej części skweru. W zadrzewieniu przy ul. Wiśniowej dwukrotnie odnotowano silnie zaniepokojone ptaki.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 1 para

Stwierdzono jedną parę lęgową. Gniazdo znajdowało się w budce w północnej części powierzchni badawczej.

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C – 2 pary

Stwierdzono dwie pary lęgowe w granicach powierzchni. Gniazdo pierwszej pary znajdowało się na brzozie (oparte na jemiole) przy ul. Komedy (zdj. 55); lęg zakończył się sukcesem. Drugie gniazdo zlokalizowane było na lipie przy ul. Kazimierzowskiej, przy zachodnim skraju powierzchni; lęg ten zakończył się stratą.

Zdj. 55. Wrona przy gnieździe przy ul. Komedy (fot. Bartosz Smyk).

Wróbel *Passer domesticus* – A – (+)

Regularnie obserwowany na całej powierzchni w okresie lęgowym, w liczbie do 17 os. (największe koncentracje w gęstej kępie krzewów w środkowej części skweru). Były to osobniki lęgowe w bezpośrednim sąsiedztwie skweru. Na ścianach budynku przy ul. Kazimierzowskiej, przylegającego do zachodniego skraju powierzchni, odnotowano gniazda wróbli w budkach dla jerzyków (cn. 8 par lęgowych).

11.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

11.4.1. Stan siedlisk

11.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Skweru Słoneńskiego, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

- 1. Usunięcie większości krzewów** z północnej części skweru (od strony budynku przy ul. Wiśniowej 55), które były siedliskiem kapturki (potencjalnie również piegży, notowanej w okolicy skweru).

Zdj. 56. Kępy krzewów w północnej części skweru w sezonie lęgowym 2025 – siedlisko kapturki (fot. Bartosz Smyk).

Zdj. 57. Północna część Skweru Słoweńskiego po usunięciu większości krzewów późnym latem 2025 (fot. Bartosz Smyk).

11.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na Skwerze Słoweńskim, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Skweru Słoweńskiego zaleca się:

1. **Odtworzenie przynajmniej części zakrzaczeń** w miejscu dużej wycinki i potencjalnie utworzenie tam „strefy bioróżnorodności”.

11.5. Podsumowanie i wnioski

Na Skwerze Słoweńskim (0,3 ha) wykazano 3 gatunki lęgowych przy zagęszczeniu 100 par/10 ha. Bardzo wysokie zagęszczenia w okresie migracji (1020,8 os./10 ha/kontrolę) i zimowania (1111,1 os./10 ha/kontrolę), stwierdzono 16 gatunków przelotnych i zalatujących oraz 11 zimujących są typowe dla tak małych, zwartych obiektów. Awifauna lęgowa zdominowana jest przez gatunki gniazdujące wysoko. Wzbogacenie skweru o budki lęgowe i niskie krzewy mogłoby korzystnie wpłynąć na jego wartość przyrodniczą.

12. Skwer im. St. Broniewskiego „Orszy”

12.1. Charakterystyka terenu badań

12.1.1. Opis miejsca badań

Skwer im. Stanisława Broniewskiego „Orszy” o powierzchni 0,5 ha znajduje się na Mokotowie. Skwer upamiętnia Stanisława Broniewskiego ps. „Orsza” – naczelnika Szarych Szeregów w czasie II wojny światowej. Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru.

Pod względem krajobrazowym to niewielki skwer miejski o jednorodnym drzewostanie, położony między ulicami: Puławską, Różana i Jarosława Dąbrowskiego (zdj. 58).

Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 47 drzew należących do 10 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 80% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: lipy *Tilia* sp., klon jesionolistny *Acer negundo*, jesiony *Fraxinus* sp., kasztanowiec *Aesculus* sp., klon zwyczajny *Acer platanoides*. Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 0,26 ha (48,6%) terenów trawiastych.

Ryc. 10. Granice powierzchni badawczej – Skwer im. Stanisława Broniewskiego „Orszy”.

Zdj. 58. Skwer im. Stanisława Broniewskiego „Orszy” – widok od strony ul. Dąbrowskiego (fot. Adam Dmoch).

12.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie Skweru im. Stanisława Broniewskiego „Orszy” do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego

składu i liczebności awifauny Skweru im. Stanisława Broniewskiego „Orszy” z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy. Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 53) obejmująca 20 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie Skweru im. Stanisława Broniewskiego „Orszy” od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 53. Lista ptaków obserwowanych na terenie Skweru im. Stanisława Broniewskiego „Orszy” w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym, b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, W	2022–2023	A
2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	L	2022	b.d.
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	W	2024	
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, W	2022–2024	B
5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L	2022	B
6	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L, P	2022	B
7	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L	2022	A
8	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	L, W	2022–2024	B
9	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L	2022	A
10	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	W	2023	
11	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P	2022	A
12	muchotłówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	L	2022	B
13	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L	2024	A
14	sroka	<i>Pica pica</i>	L	2022	A
15	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L	2022	A
16	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W	2023	
17	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	L, P	2022	B
18	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	L, P	2022	B
19	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L	2022	A
20	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L	2022	A

12.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 34 kontrole terenowe (21 w okresie lęgowym oraz 13 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 54).

Tabela 54. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze im. Stanisława Broniewskiego „Orszy” w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	12.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
2	II	16.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
3	III	22.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
4	IV	29.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
5	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
6	3	21.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
7	1	23.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
8	4	26.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
9	5	29.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
10	6	04.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
11	7	12.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Adam Dmoch
12	8	18.05.2025	poranna	lęgowy	Adam Dmoch
13	9	24.05.2025	poranna	lęgowy	Adam Dmoch
14	10	04.06.2025	wieczorna	lęgowy	Adam Dmoch
15	11	14.06.2025	poranna	lęgowy	Adam Dmoch
16	12	23.06.2025	poranna	lęgowy	Adam Dmoch
17	13	29.06.2025	poranna	lęgowy	Adam Dmoch
18	14	11.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Adam Dmoch
19	15	25.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Adam Dmoch
20	16	08.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Adam Dmoch
21	17	22.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Adam Dmoch
22	18	07.09.2025	poranna	migracja jesienna	Adam Dmoch
23	19	22.09.2025	poranna	migracja jesienna	Adam Dmoch
24	20	04.10.2025	poranna	migracja jesienna	Adam Dmoch
25	21	13.10.2025	poranna	migracja jesienna	Adam Dmoch
26	22	26.10.2025	poranna	migracja jesienna	Adam Dmoch
27	23	07.11.2025	poranna	migracja jesienna	Adam Dmoch
28	24	22.11.2025	poranna	migracja jesienna	Adam Dmoch
29	25	06.12.2025	poranna	zimowanie	Adam Dmoch
30	26	20.12.2025	poranna	zimowanie	Adam Dmoch
31	27	06.01.2026	poranna	zimowanie	Adam Dmoch
32	28	24.01.2026	poranna	zimowanie	Adam Dmoch
33	29	07.02.2026	poranna	zimowanie	Adam Dmoch
34	30	21.02.2026	poranna	zimowanie	Adam Dmoch

12.3. Wyniki

12.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 34 kontroli obejmujących obszar całego skweru (tab. 54), stwierdzono 24 gatunki ptaków. Łącznie dokonano 171 obserwacji 563 osobników (tab. 55). 7 gatunków uznano za lęgowe na terenie skweru, 15 gatunków było przelotnych lub zalatujących, a 12 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 55. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na Skwerze im. St. Broniewskiego „Orszy” w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad skweru.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	13	14
2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	21	40
3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, P, W	59	371
4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	4	5
5	jerzyk*	<i>Apus apus</i>	Z	4	22
6	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L	4	4
7	kawka*	<i>Coloeus monedula</i>	P	1	1
8	kos	<i>Turdus merula</i>	Z	1	1
9	krogulec*	<i>Accipiter nisus</i>	P	2	2
10	krzyżówka*	<i>Anas platyrhynchos</i>	W	1	1
11	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W	2	11
	mewa nieoznaczona*	<i>Larus sp.</i>	P	1	1
12	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	W	4	5
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P	1	1
13	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	14	24
14	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	P, W	2	4
	ptak wróblowy nieoznaczony	<i>Passeriformes sp.</i>	P, W	3	3
15	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	P	1	1
16	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P	1	1
17	sroka	<i>Pica pica</i>	Z	2	3
18	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	W	1	1
19	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	W	1	3
20	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Z	4	11
21	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	6	10
22	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, P, W	14	19
23	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1	1
24	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L	3	3
łącznie gatunków: 24				171	563

12.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 12 gatunków ptaków przelotnych. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 7 gatunków, migrantów jesiennych 11 gatunków, w tym 6 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego. Stwierdzono również 5 gatunków zalatujących (tab. 56). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 301,2 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 56. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Skweru im. St. Broniewskiego „Orszy” w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–2	22,9	40
2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	1–4	45	80
3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	PW, PJ	1–28	255,7	560
4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	1–2	30	40
5	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	1–17	110	340
6	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ	1	20	20
7	kos	<i>Turdus merula</i>	Z	1	20	20
8	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PW, PJ	1	20	20
	mewa nieoznaczona	<i>Larus sp.</i>	PJ	1	20	20
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PJ	1	20	20
9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–5	37,1	100
10	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ	2	40	40
	ptak wróblowy nieoznaczony	<i>Passeriformes sp.</i>	PJ	1	20	20
11	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	PW	1	20	20
12	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PJ	1	20	20
13	sroka	<i>Pica pica</i>	Z	1	20	20
14	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Z	1–4	40	80
15	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ	2	40	40
16	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	PW, PJ	1–3	26,7	60
17	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1	20	20
Średnio na kontrolę				15	301,2	

12.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 12 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 570,0 os./10 ha/kontrolę (tab. 57).

Tabela 57. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Skweru im. St. Broniewskiego „Orszy” w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	1	20	20
2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1–9	100	180
3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	3–39	388	780
4	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	1	20	20
5	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1–10	110	200
6	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	1–3	33,3	60
7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–3	40	60
8	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	2	40	40
	ptak wróblowy nieoznaczony	<i>Passeriformes sp.</i>	1	20	20
9	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	20	20
10	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	3	60	60
11	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1–3	40	60
12	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1	20	20
Średnio na kontrolę			28	570	

12.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie Skweru im. St. Broniewskiego „Orszy” stwierdzono obecność 7 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 58). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 4 gatunki oraz kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 1 gatunek oraz kat. A – 2 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 100,0 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 58. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych Skweru im. St. Broniewskiego „Orszy” stanowiła 100,0% wszystkich par i w jej skład wchodziło 5 gatunków: bogatka, grzywacz, modraszka, kapturka i wrona (siwa). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (40%) oraz dziuplaki (40%), a najmniej liczne były gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (20%).

Tabela 58. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na Skwerze im. St. Broniewskiego „Orszy” w roku 2025. Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego skweru; D – dominacja [%]. Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr.	Z śr.	D
1	bogatka	<i>Parus major</i>	C	1	1	20,0	20,0%
2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	1	1	20,0	20,0%
3	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	1	1	20,0	20,0%
4	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	1	1	20,0	20,0%
5	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	1	1	20,0	20,0%
6	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	A	+	+		

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr.	Z śr.	D
7	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	A	+	+		
Łącznie gatunków: 7					5	100,0	100,0%

12.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – C – 1 para

Pojedyncze terytorialne ptaki stwierdzano dość regularnie przez cały sezon lęgowy. 23 czerwca wykryto lęg w budce lęgowej przy zachodnim skraju skweru, na lipie.

Gołąb miejski *Columba livia* f. *urbana* – A – (+)

Gatunek regularnie widywany na terenie badań, zwłaszcza w zachodniej części, gdzie był dokarmiany. Najprawdopodobniej gniazdował w okolicznych budynkach. Największe stado liczyło 28 osobników.

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 1 para

Zaledwie kilka stwierdzeń, w tym 29 czerwca wysiadywane gniazdo na lipie w północno-wschodniej części skweru.

Jerzyk *Apus apus* – zalatujący

Regularnie obserwowano ptaki żerujące dość wysoko nad skwerem, maksymalnie 17 os. 25 lipca. Prawdopodobnie ptaki gniazdowały w okolicznych budynkach.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 1 para

Terytorium ptaków wyznaczono na podstawie kilku stwierdzeń śpiewającego samca.

Kos *Turdus merula* – zalatujący

Tylko pojedyncze stwierdzenie - 23 czerwca obserwowano żerującego osobnika.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 1 para

W sezonie regularnie obserwowano zwykle pojedyncze osobniki. 18 maja stwierdzono ptaka z pokarmem wchodzącego do dziupli w suchym odgałęzieniu klonu jesionolistnego w centralnej części skweru.

Sroka *Pica pica* – zalatująca

23 czerwca widziano 2 ptaki nad ul. Puławską, lecące od strony skweru.

Szpak *Sturnus vulgaris* – zalatujący

Trzykrotnie stwierdzono pojedyncze ptaki, prawdopodobnie lęgowe gdzieś w okolicy.

Wrona (siwa) *Corvus corone* ssp. *cornix* – C – 1 para

Kilkakrotnie obserwowano pojedyncze ptaki, w tym 4 maja w południowej części skweru stwierdzono wysiadywane gniazdo na miłorzębie.

Wróbel *Passer domesticus* – zalatujący

Tylko dwa stwierdzenia w sezonie lęgowym – 23 kwietnia 2 samice przyleciały do południowo-zachodniej części skweru, a 4 czerwca obserwowano żerującego ptaka (samica) przy ul. Puławskiej.

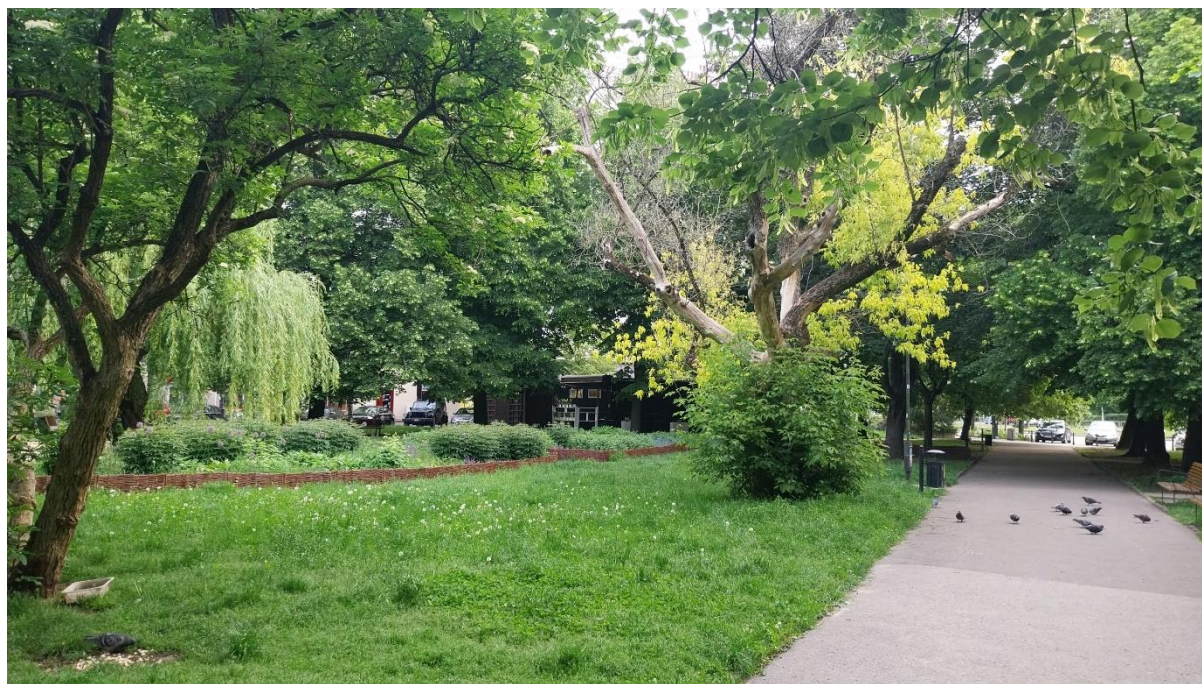
Zięba *Fringilla coelebs* – A – (+)

Tylko 2 stwierdzenia w północno-wschodniej części skweru – 23 czerwca śpiewający samiec, a 11 lipca samiec (zaniepokojony?). Nie można wykluczyć, że były to ptaki lęgowe w pobliskim Parku Szustrów.

12.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

12.4.1. Stan siedlisk

Skwer im. St. Broniewskiego „Orszy” jest dość ubogim siedliskowo skwerem. W trakcie całorocznej kontroli stwierdzono niemal brak dostępnych miejsc gniazdowych dla dziuplaków (poza jednym drzewem z dziuplami – zdj. 59 i jedną budką lęgową) czy ptaków gniazdujących w krzewach.

Zdj. 59. Suchy klon jesionolistny z dziuplami na skwerze im. St. Broniewskiego „Orszy” (fot. Adam Dmoch).

12.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Skweru im. St. Broniewskiego „Orszy”, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

1. **Bardzo duży ruch spacerowiczów i spacerowiczów z psami** na całym obszarze skweru, który ma niewielką powierzchnię.

12.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na Skwerze im. St. Broniewskiego „Orszy” powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Skweru im. St. Broniewskiego „Orszy” zaleca się:

1. **Zachowanie wykrzywionego drzewa (klonu jesionolistnego) z dziuplami** rosnącego pośrodku skweru.
2. **Instalacja budek lęgowych** – jednej typu A1 lub A oraz dwóch typu B.
3. **Montaż pojników dla ptaków** zwłaszcza na lato, kiedy ptaki odczuwają niedobór wody do picia i kąpieli.
4. **Dosadzenie krzewów lub niskich drzew iglastych** w celu wzbogacenia miejsc schronienia dla ptaków i miejsc lęgowych dla tych gniazdujących nisko.

12.5. Podsumowanie i wnioski

Na terenie Skweru im. St. Broniewskiego „Orszy” (0,5 ha) stwierdzono 7 gatunków lęgowych przy zagęszczeniu 100 par/10 ha, 12 przelotnych i zalatujących oraz 12 zimujących. Zagęszczenie zimujących ptaków (570,0 os./10 ha/kontrolę) wynika z koncentracji ptaków (głównie gołębia miejskiego) na małej powierzchni. Awifauna lęgowa wskazuje na umiarkowaną jakość siedliska. Utrzymanie istniejącego zadrzewienia i wzbogacenie o budki lęgowe jest kluczowe dla zachowania obecnego bogactwa gatunkowego i zwiększenia różnorodności biologicznej w przyszłości.

13. Zieleniec przy ul. Niegocińskiej

13.1. Charakterystyka terenu badań

13.1.1. Opis miejsca badań

Zieleniec przy ul. Niegocińskiej o powierzchni 1,61 ha znajduje się na Stegnach/Sadybie w dzielnicy Mokotów, w sąsiedztwie ul. Niegocińskiej (w pobliżu OSiR Mokotów). Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru.

Pod względem krajobrazowym to typowy skwer osiedlowy o charakterze parkowym. W części południowo-zachodniej znajduje się rozległy teren otwarty (zdj. 60), natomiast resztę terenu porasta drzewostan liściasty (zdj. 61). W północnej części terenu znajduje się dosyć duży, ogrodzony plac zabaw. Przy północno-wschodnich granicach powierzchni badawczej znajduje się teren MOSiR Mokotów, a od pozostałych stron omawiany teren otacza zabudowa mieszkaniowa oraz towarzysząca jej zieleni osiedlowa.

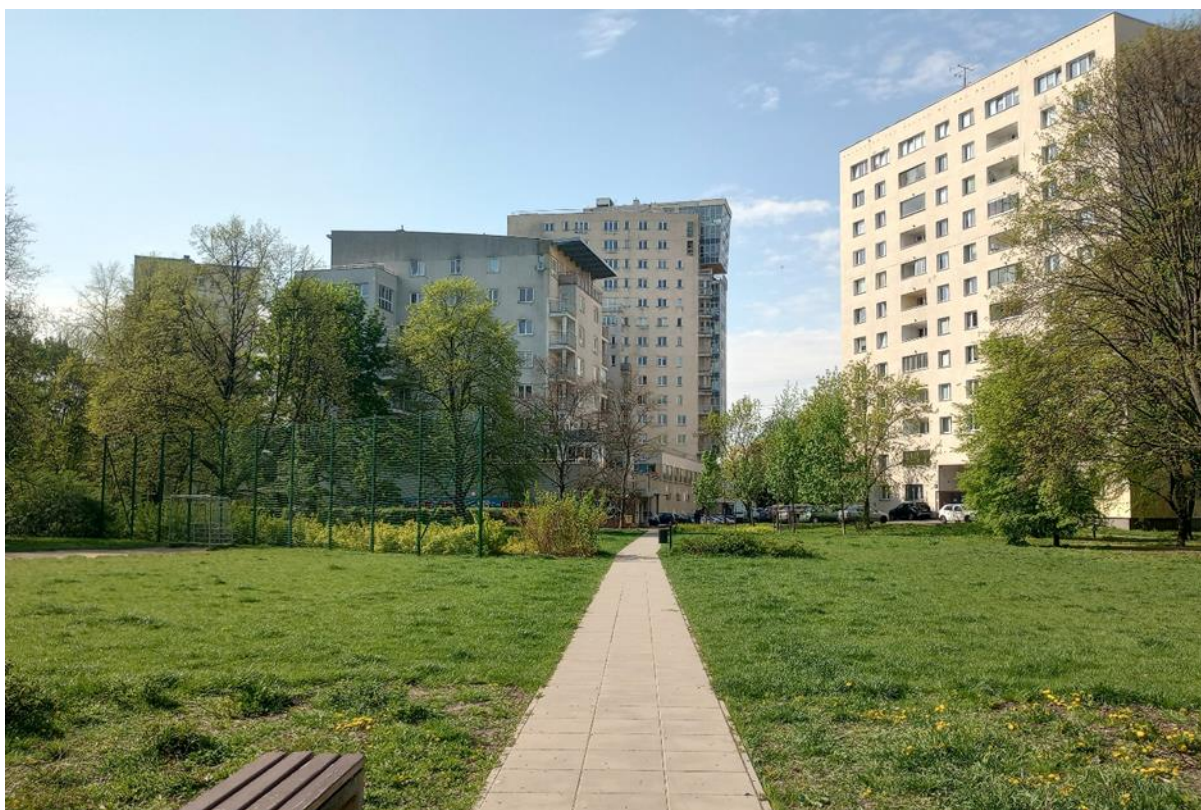
Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 163 drzew należących do 11 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 58% powierzchni obiektu. Pod

względem powierzchni koron dominują: lipy *Tilia* sp., klon jawor *Acer pseudoplatanus*, wiązy *Ulmus* sp., jesiony *Fraxinus* sp., klon srebrzysty *Acer saccharinum*.

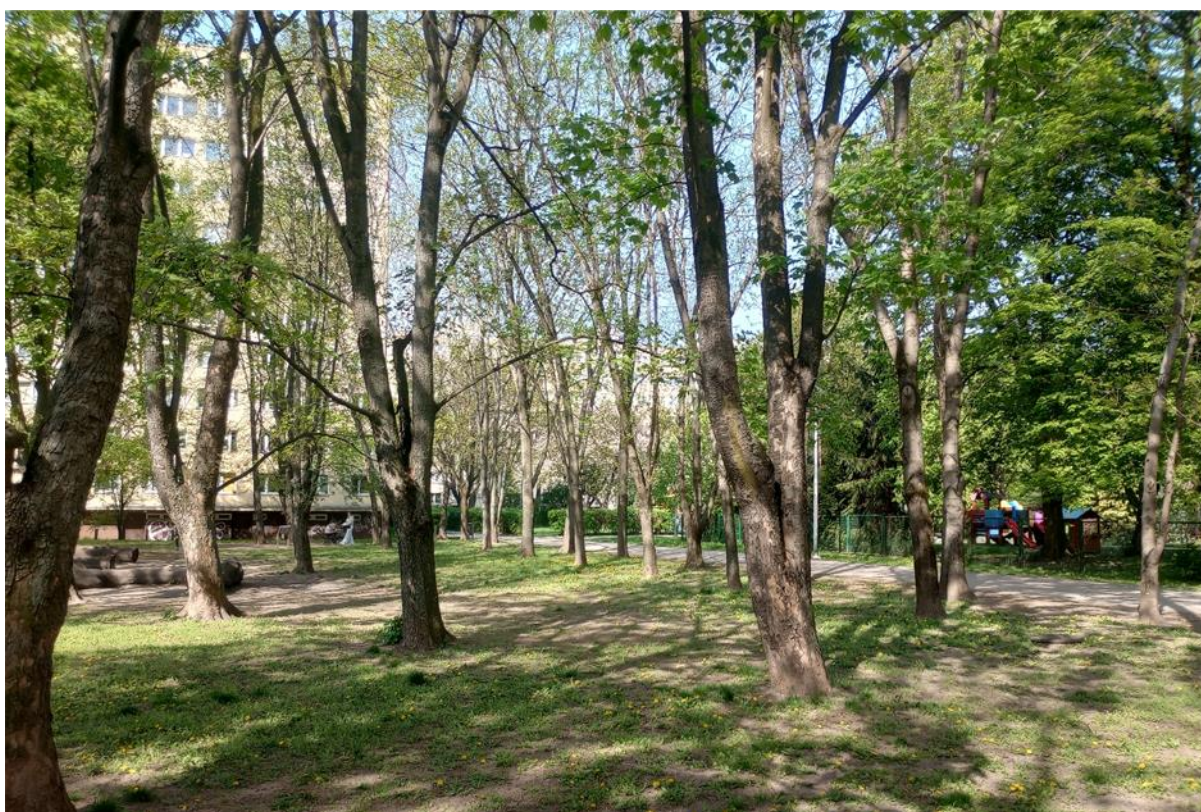
Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 0,18 ha (11,0%) zadrzewień (lasów, zadrzewień, zagajników) oraz 1,05 ha (65,2%) terenów trawiastych. Suma kategorii może przekraczać 100% z uwagi na nakładanie się poligonów BDOT10k różnych typów (np. trawy pod zadrzewieniem ujęte równolegle w obu warstwach).

Ryc. 11. Granice powierzchni badawczej – zieleniec przy ul. Niegocińskiej.

Zdj. 60. Zieleniec przy ul. Niegocińskiej (fot. Michał Redlisiak)

Zdj. 61. Zieleniec przy ul. Niegocińskiej (fot. Michał Redlisiak)

13.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie skweru przy ul. Niegocińskiej do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny Skweru Grupy AK „Granat” z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy. Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 59) obejmująca 10 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie skweru przy ul. Niegocińskiej od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 59. Lista ptaków obserwowanych na terenie skweru przy ul. Niegocińskiej w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym, b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata
1	bogatka	<i>Parus major</i>	W	2025
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	W	2025
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	W	2025
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	W	2025
5	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	W	2025
6	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	W	2025
7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	W	2025
8	sroka	<i>Pica pica</i>	W	2025
9	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W	2025
10	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	W	2025

13.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 35 kontroli terenowych (22 w okresie lęgowym oraz 13 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 60).

Tabela 60. Zestawienie dat kontroli terenowych na terenie Zielenca przy ul. Niegocińskiej w latach 2025–2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	13.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
2	II	14.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
3	III	26.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
4	IV	07.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
5	IVa	10.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
6	1	17.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
7	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
8	3	20.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
9	4	22.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
10	5	27.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
11	6	08.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
12	7	13.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
13	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
14	9	28.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
15	10	06.06.2025	wieczorna	lęgowy	Michał Redlisiak
16	11	10.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
17	12	16.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
18	13	25.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
19	14	10.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
20	15	22.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
21	16	09.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
22	17	20.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
23	18	09.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
24	19	24.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
25	20	04.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
26	21	14.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
27	22	27.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
28	23	07.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
29	24	17.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
30	25	03.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
31	26	20.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
32	27	09.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
33	28	21.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
34	29	07.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
35	30	22.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak

13.3. Wyniki

13.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 35 kontroli obejmujących obszar całego zieleńca (tab. 60), stwierdzono 37 gatunków ptaków. Łącznie dokonano 823 obserwacji 1664

osobników (tab. 61). 15 gatunków uznano za lęgowe na terenie zieleńca, 35 gatunków było przelotnych lub zalatujących, a 14 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 61. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na terenie zieleńca przy ul. Niegocińskiej w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad zieleńcem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	78	106
2	czapla siwa*	<i>Ardea cinerea</i>	P	1	1
3	czyż	<i>Spinus spinus</i>	P	2	6
4	dymówka*	<i>Hirundo rustica</i>	P	1	2
5	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	L, P, W	11	11
6	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	P	1	1
7	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	P	3	4
8	gajówka	<i>Sylvia borin</i>	P	2	2
9	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	58	141
10	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, P, W	67	293
11	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	P	1	2
12	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	58	66
13	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	W	1	2
14	jerzyk*	<i>Apus apus</i>	Z	9	86
15	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	17	17
16	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	L, P, W	102	294
17	kos	<i>Turdus merula</i>	P	1	1
18	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	74	126
19	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	P, W	4	6
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P	3	3
20	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	54	54
21	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	P	4	7
22	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, P, W	14	14
23	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	6	6
24	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	P	2	2
25	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	P	1	1
26	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	P	3	14
27	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P	1	1
28	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	L, W	9	9
29	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P	1	1
30	sroka	<i>Pica pica</i>	L, P, W	31	31
31	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P	15	25
32	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	9	19
33	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	P	1	1
34	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	109	144
35	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	L, W	44	138

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
36	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	P	1	1
37	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P	24	26
łącznie gatunków: 37				823	1664

13.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 31 gatunków ptaków przelotnych. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 24 gatunków, migrantów jesiennych 23 gatunków, w tym 16 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (tab. 62). Ponadto 1 gatunek stwierdzono wyłącznie w charakterze zalatującego. Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 241,7 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 62. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie zieleńca przy ul. Niegocińskiej w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–8	20,4	50
2	czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	PW	1	6,2	6,2
3	czyż	<i>Spinus spinus</i>	PW, PJ	2–4	18,8	25
4	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	PW	2	12,5	12,5
5	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	PW, PJ	1–2	7,1	12,5
6	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	PJ	1	6,2	6,2
7	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW, PJ	1	6,2	6,2
8	gajówka	<i>Sylvia borin</i>	PW	1	6,2	6,2
9	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PW, PJ	1–4	11,9	25
10	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	PW, PJ	3–29	63,3	181,2
11	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	PJ	2	12,5	12,5
12	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	1–7	18,8	43,8
13	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	3–22	67,2	137,5
14	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, PJ	1–2	8,7	12,5
15	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ	1–12	34,2	75
16	kos	<i>Turdus merula</i>	PJ	1	6,2	6,2
17	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–18	39,4	112,5
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW	1	6,2	6,2
18	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–4	10,3	25
19	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	2–3	15,6	18,8
20	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PW, PJ	1–2	7,3	12,5
21	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1–2	8,3	12,5
22	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PJ	1	6,2	6,2
23	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	PJ	14	87,5	87,5
24	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PJ	1	6,2	6,2
25	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW	1	6,2	6,2

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
26	sroka	<i>Pica pica</i>	PW, PJ	1–2	8,2	12,5
27	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–4	14,3	25
28	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW, PJ	1–2	10,4	12,5
29	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	1	6,2	6,2
30	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	PW	1	6,2	6,2
31	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1–6	12,5	37,5
Średnio na kontrolę				39	241,7	

13.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 15 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 360,4 os./10 ha/kontrolę (tab. 63). Z informacji od osób trzecich, w pobliżu zieleńca zimowała uszatka *Asio otus*, niestety nie udało się potwierdzić tej obserwacji.

Tabela 63. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie zieleńca przy ul. Niegocińskiej w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	1–4	14,6	25
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1	6,2	6,2
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	7–52	109,4	325
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	3–14	53,1	87,5
5	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	2	12,5	12,5
6	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	5–37	111,5	231,2
7	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	2–4	18,8	25
8	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	1–2	8,3	12,5
9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–3	12,5	18,8
10	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	1	6,2	6,2
11	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	1	6,2	6,2
12	sroka	<i>Pica pica</i>	1–2	8,3	12,5
13	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2–4	18,8	25
14	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	2–10	32,3	62,5
15	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	4–10	40,6	62,5
Średnio na kontrolę			58	360,4	

13.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie zieleńca przy ul. Niegocińskiej stwierdzono obecność 15 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 64). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 9 gatunków oraz kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 4 gatunki oraz kat. A – 2 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 112,5 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały

przedstawione w tabeli 64. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych zieleńca przy ul. Niegocińskiej stanowiła 90,3% wszystkich par i w jej skład wchodziło 7 gatunków: kwiczoł, grzywacz, kapturka, zięba, piegża, sroka, wrona. Największy udział w tej grupie wykazywał kwiczoł (33,3%). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (73,6%), mniej liczne były gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (19,4%), najmniej liczne były dziuplaki (7%).

Tabela 64. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na terenie Zieleńca przy ul. Niegocińskiej w roku 2025. Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchni całego zieleńca; D – dominacja [%]. Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	N śr.	Z śr.	D
1	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	6	6	37,5	33,3%
2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	3	3	18,8	16,7%
3	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	2–2,5	2,25	14,1	12,5%
4	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	C	1,5–2	1,75	10,9	9,7%
5	piegża	<i>Curruca curruca</i>	B	1–1,5	1,25	7,8	6,9%
6	sroka	<i>Pica pica</i>	C	1	1	6,3	5,6%
7	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	1	1	6,3	5,6%
8	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	0,5–1	0,75	4,7	4,2%
9	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	B	0,5	0,5	3,1	2,8%
10	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	B	0,5	0,5	3,1	2,8%
11	dzięcioł białoszy	<i>Dendrocopos syriacus</i>	A	+			
12	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	C	+			
13	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	C	+			
14	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	+			
15	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	A	+			
Łącznie gatunków: 15					18	112,5	100,0%

13.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – C – 1,5 pary

Gatunek regularnie stwierdzany na terenie badań. Na badanym terenie wyznaczono trzy terytoria lęgowe, jednak tylko jedno z nich znajdowało się w większości w granicach powierzchni badawczej i obejmowało zadrzewienie w jej północnej części. Pozostałe dwa terytoria leżały odpowiednio na zachód i południe od terenu badań, ale częściowo obejmowały również zadrzewienia na badanym terenie. Nie znaleziono gniazd, ale w każdym z wyznaczonych terytoriów przynajmniej raz obserwowano rodziny ze słabo lotnymi młodymi.

Dzięcioł białoszy *Dendrocopos syriacus* – A - (+)

Gatunek nielicznie i nieregularnie obserwowany w marcu, kwietniu i maju. Teren badań prawdopodobnie znajdował się w obrębie rozległego terytorium lęgowego jednej pary tego gatunku.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – C – +

Gatunek regularnie i licznie stwierdzany na terenie badań. Największe koncentracje (do około 25 osobników) stwierdzano w punkcie stałego dokarmiania przy śmietniku przy zachodniej granicy terenu badań, gdzie regularnie obserwowano toki i kopulacje. Często obserwowano też gołębie zbierające naturalny pokarm na trawnikach. Obserwowane na terenie badań osobniki gniazdowały najprawdopodobniej na okolicznych budynkach, a sam teren badań stanowił dla nich żerowisko oraz miejsce odpoczynku.

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 3 pary

Gatunek obserwowany regularnie w zadrzewieniach na terenie badań. Wyznaczono trzy terytoria lęgowe. Jedno znajdowało się w południowej części terenu badań, drugie obejmowało południową część zadrzewienia rosnącego wzdłuż zachodniej granicy powierzchni badawczej a trzecie znajdowało się w północnej części badanego terenu. Znalezione tylko jedno aktywne gniazdo, w północnej części badanego terenu, gdzie też później obserwowano młodego osobnika po wylocie z gniazda. Nie znaleziono gniazd i podlotów w pozostałych terytoriach jednak należy brać pod uwagę, że grzywacze często budują gniazda w miejscach dobrze ukrytych w gęstym ulistnieniu a dodatkowo w warunkach miejskich większość prób lęgów grzywacza kończy się błyskawiczną stratą z powodu drapieżnictwa ptaków krukowatych. Lęgi są przez to bardzo trudne do stwierdzenia w trakcie kontroli terenowych i równie trudne do wiarygodnego policzenia.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 2-2,5 pary

Gatunek regularnie stwierdzany w sezonie lęgowym w zadrzewieniach oraz krzewach rosnących na badanym terenie. Wyznaczono trzy terytoria lęgowe, ale liczebność lęgową oszacowano na 2-2,5 pary, ponieważ jedynie jedno z terytoriów znajdowało się w całości na terenie badań, w jego południowo-wschodniej części. Pozostałe terytoria leżały częściowo poza granicami powierzchni badawczej. Jedno z nich obejmowało zadrzewienie w północnej części terenu badań oraz fragmenty okolicznej zieleni osiedlowej i terenu Przedszkola nr 244. Drugie znajdowało się w południowo-zachodniej części terenu badań oraz okolicznej zieleni osiedlowej.

Kawka *Coloeus monedula* – C - (+)

Gatunek regularnie i licznie stwierdzany na terenie badań w trakcie żerowania. Nie stwierdzono gniazdowania bezpośrednio na terenie badań, ale przynajmniej jedna para gniazdowała w bezpośrednim sąsiedztwie w budce lęgowej na terenie należącym do Przedszkola nr 244. Z kolei w czerwcu obserwowano w granicach powierzchni badawczej pojedyncze, słabo lotne młode osobniki. Ponieważ stwierdzone gniazdo znajdowało się poza granicami terenu badań a kawka jest gatunkiem kolonijnym co utrudnia wiarygodne oszacowanie liczebności zdecydowano się nie wyznaczać liczby par lęgowych.

Kwiczot *Turdus pilaris* – C – 6 par

Najliczniejszy gatunek lęgowy, gniazdujący w rozproszeniu w zadrzewieniach na terenie badań oraz w okolicznej zieleni osiedlowej. W granicach powierzchni badawczej znaleziono 6 aktywnych gniazd. Trzy gniazda znajdowały się na drzewach wzdłuż zachodniej granicy badań, jedno w północnej części

terenu badań a dwa w zadrzewieniu wzdłuż ogrodzenia MOSiRu stanowiącego wschodnią granicę powierzchni badawczej. Oprócz znalezionych gniazd w maju obserwowano również dosyć licznie podloty co sugeruje dosyć wysoki sukces lęgowy tego gatunku.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 0,5-1 pary

Gatunek regularnie obserwowany na terenie badań w sezonie lęgowym. Teren badań znajdował się częściowo w granicach terytoriów lęgowych trzech różnych par gniazdujących w okolicy, na północy, zachodzie oraz południu badanego terenu, jednak nie stanowił on większości powierzchni żadnego z nich. Znaleziono jedno gniazdo tuż za granicą powierzchni badawczej zlokalizowane w naturalnej dziupli drzewa rosnącego za ogrodzeniem MOSiRu (zdj. 62). Ostatecznie liczebność lęgowa oszacowano na 0,5-1 pary.

Zdj. 62. Dziupla lęgowa modraszki (fot. Michał Redlisiak)

Pelzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – B – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany dosyć regularnie, ale nielicznie przez cały sezon lęgowy. Teren badań najprawdopodobniej stanowił część terytorium lęgowego pojedynczej pary tego gatunku.

Piegża *Curruca curruca* – B – 1-1,5 pary

Gatunek stwierdzony dosyć regularnie w sezonie lęgowym przy granicach powierzchni badawczej oraz w bezpośrednim sąsiedztwie. Jedno terytorium lęgowe znajdowało się na południowej granicy terenu badań przy bloku przy ul. Orzyckiej 6. Dodatkowo potencjalne terytorium lęgowe znajdowało się najprawdopodobniej przy granicy powierzchni badawczej z południowym ogrodzeniem MOSiRu. Ostatecznie liczebność lęgową piegży oszacowano na 1-1,5 pary.

Sierpówka *Streptopelia decaocto* – B – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w zadrzewieniach przy północnej i zachodniej granicy terenu badań. Badany teren najprawdopodobniej stanowił niewielką część terytoriów lęgowych dwóch par gniazdujących w okolicy. Ostatecznie liczebność w granicach powierzchni badawczej oszacowano na 0,5 pary lęgowej.

Sroka *Pica pica* – C – 1 para

Gatunek obserwowany regularnie w północnej części terenu badań, gdzie znaleziono aktywne gniazdo na jaworze. Do maja obserwowano wysiadujące ptaki, jednak potem nie obserwowano ani karmienia młodych w gnieździe ani nie stwierdzono obecności młodocianych osobników na terenie badań. Dlatego można założyć, że doszło do straty lęgu na końcowym etapie wysiadywania lub tuż po wykluciu młodych.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C - (+)

Gatunek obserwowano dosyć regularnie w kwietniu, na początku sezonu lęgowego, gdy stwierdzano zarówno śpiewające samce jak i żerujące osobniki (w tym raz ptaka zbierającego pokarm dla piskląt lub wysiadującej samicy). Potem jednak gatunek ten był stwierdzony jedynie na jednej kontroli 22 maja. Należy więc założyć, że teren badań stanowił okazjonalne żerowisko dla szpaków gniazdujących na okolicznych osiedlach.

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C – 1 para

Gatunek licznie i regularnie stwierdzany na badanym terenie, jednak większość stwierdzanych osobników stanowiły najprawdopodobniej ptaki gniazdujące w sąsiedztwie lub należące do frakcji nielęgowej populacji. W granica terenu badań gniazdowała jedna para lęgowa w północnej części powierzchni badawczej, gdzie znaleziono gniazdo na jaworze. W pobliżu gniazda obserwowano w czerwcu pojedynczego słabo lotnego młodego osobnika.

Wróbel *Passer domesticus* – A – (+)

Dosyć liczny gatunek na terenie badań, choć rozmieszczony dosyć punktowo. Większość obserwacji była zlokalizowana przy południowej i północnej granicy powierzchni badawczej, gdzie zlokalizowane były krzewy, na których gromadziły się wróble gniazdujące na budynkach w okolicy. Nie znaleziono gniazd ani nie stwierdzono młodych osobników, ale teren badań stanowił istotne żerowisko i miejsce odpoczynku osobników gniazdujących w bezpośrednim sąsiedztwie.

Zięba *Fringilla coelebs* – C – 1,5-2 par

Gatunek stwierdzany regularnie przez cały sezon lęgowy. Wyznaczono dwa terytoria lęgowe z których jedno leżało prawdopodobnie w jakiejś części poza terenem badań, dlatego liczebność oszacowano na 1,5-2 par lęgowych. Jedno terytorium obejmowało zadrzewienia w północnej oraz zachodniej części terenu badań a drugie południową część powierzchni badawczej oraz prawdopodobnie zieleń osiedlową na południe od terenu badań. W terytorium w północnej części terenu badań obserwowano na początku maja pojedyncze podloty 8 oraz 13 maja. Pierwsza z tych

obserwacji dotyczyła ewidentnie osobnika, który z jakiś powodów opuścił gniazdo wcześniej niż powinien, ponieważ jego lotki i sterówki znajdowały się we wcześniejszej fazie wzrostu niż u osobników opuszczających gniazdo "na czas" Co ciekawe, w trakcie obserwacji stwierdzono nietypowe dla tego gatunku zjawisko intensywnego bronienia podlota przez samicę przed obserwatorem poprzez bezpośredni atak na tył głowy obserwatora.

13.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

13.4.1. Stan siedlisk

Stan siedlisk typowy dla terenów zieleni osiedlowej, ale z dużym udziałem przestrzeni otwartych. Stwierdzono też niewielką liczbę miejsc lęgowych dla dziuplaków (niewielka dostępność dziupli naturalnych i brak budek lęgowych).

13.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie zieleńca przy ul. Niegocińskiej, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

1. **Bardzo duży ruch ludzi** związany z obecnością placu zabaw i siłowni plenerowej oraz bliskości MOSiRu.
2. **Dużo wypuszczanych luzem psów.** Puszczane luzem psy mogą płoszyć ptaki oraz stanowią bezpośrednie zagrożenie dla podlotów.
3. **Dokarmianie nieodpowiednim pokarmem** (chleb, resztki spożywcze), gł. w miejscu stałego dokarmiania przy zachodniej granicy terenu badań. Pieczywo i resztki produktów spożywczych przeznaczonych dla ludzi nie stanowią pełnowartościowego pożywienia dla ptaków. Ich długotrwałe spożywanie może prowadzić u ptaków do niedoborów lub chorób układu pokarmowego.

13.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na zieleńcu przy ul. Niegocińskiej, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania zieleńca przy ul. Niegocińskiej zaleca się:

1. **Powieszenie budek lęgowych** (5 typu A i 5 typu B) w zadrzewionych częściach terenu. Wzbogaci to bazę dostępnych miejsc lęgowych dla dziuplaków.
2. **Kontynuacja pozostawiania martwego drewna**, zarówno leżącego (zdj. 63) jak i stojącego. Zwiększy to bioróżnorodność bezkręgowców stanowiących pokarm ptaków oraz zapewni dodatkowe miejsca gniazdowe

Zdj. 63. Martwe drewno pozostawione w północnej części terenu badań (fot. Michał Redlisiak)

13.5. Podsumowanie i wnioski

Zieleniec przy ul. Niegocińskiej (1,6 ha) wyróżnia się wysoką liczbą gatunków przelotnych i zalatujących (31) spośród mniejszych obiektów i dużą liczbą 15 gatunków lęgowych, co świadczy o dobrej jakości przyrodniczej obiektu. Zagęszczenie lęgowe 106,3 pary/10 ha jest umiarkowanie wysokie. Zachowanie bogatego podszytu wzdłuż granicy zieleńca oraz utrzymanie starodrzewiu stanowią klucz do utrzymania obecnego bogactwa awifauny.

14. Zieleniec „Suwak I”

14.1. Charakterystyka terenu badań

14.1.1. Opis miejsca badań

Zieleniec „Suwak I” o powierzchni 2,3 ha znajduje się na Służewcu Przemysłowym/Służewcu w dzielnicy Mokotów, w sąsiedztwie ul. Suwak. Powierzchnia badawcza (zdj. 64 i 65) obejmuje całość zieleńca. Teren ten powstał jako zielona oś łącząca pierzeje ul. Suwak; w ostatnich latach uzupełniony nasadzeniami z wiśniami ptasimi, gledicjami trójierniowymi i licznymi krzewami (róża pomarszczona, śnieguliczka, trzmielina) oraz bylinami i trawami ozdobnymi. Wzdłuż zachodniej granicy terenu przebiega linia kolejowa. Pod względem krajobrazowym jest to typowy zieleniec uliczny w obszarze biurowo-handlowym Służewca, z dominacją młodych drzew i krzewów oraz alejkami spacerowymi. Zwarte zadrzewienia znajdują się przy południowym i północnym krańcu

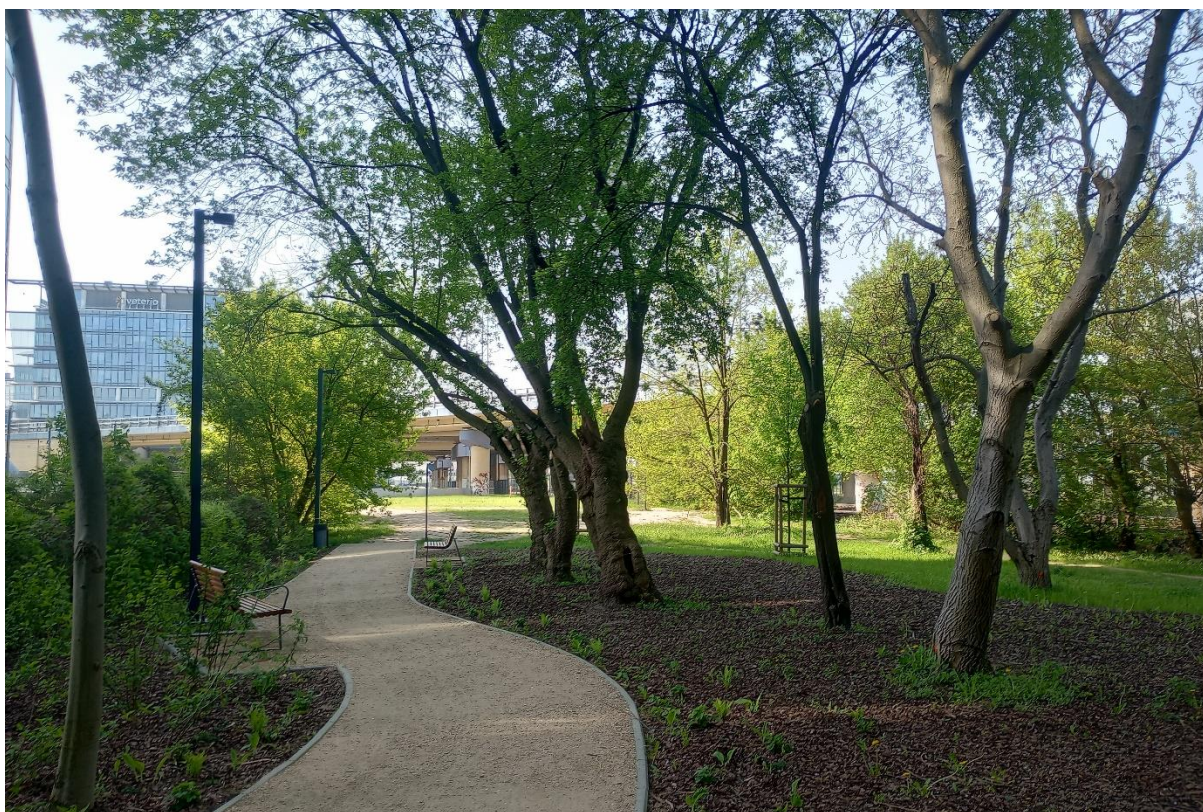
omawianego terenu. Natomiast jego część środkowa to ścieżka spacerowa przy której w nieregularnych odstępach rosną pojedyncze drzewa i krzewy.

Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 338 drzew należących do 24 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 53% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: klon jesionolistny *Acer negundo*, lipy *Tilia* sp., drzewa owocowe (jabłonie, grusze, śliwy/wiśnie), topola czarna *Populus nigra* i topola biała *Populus alba*.

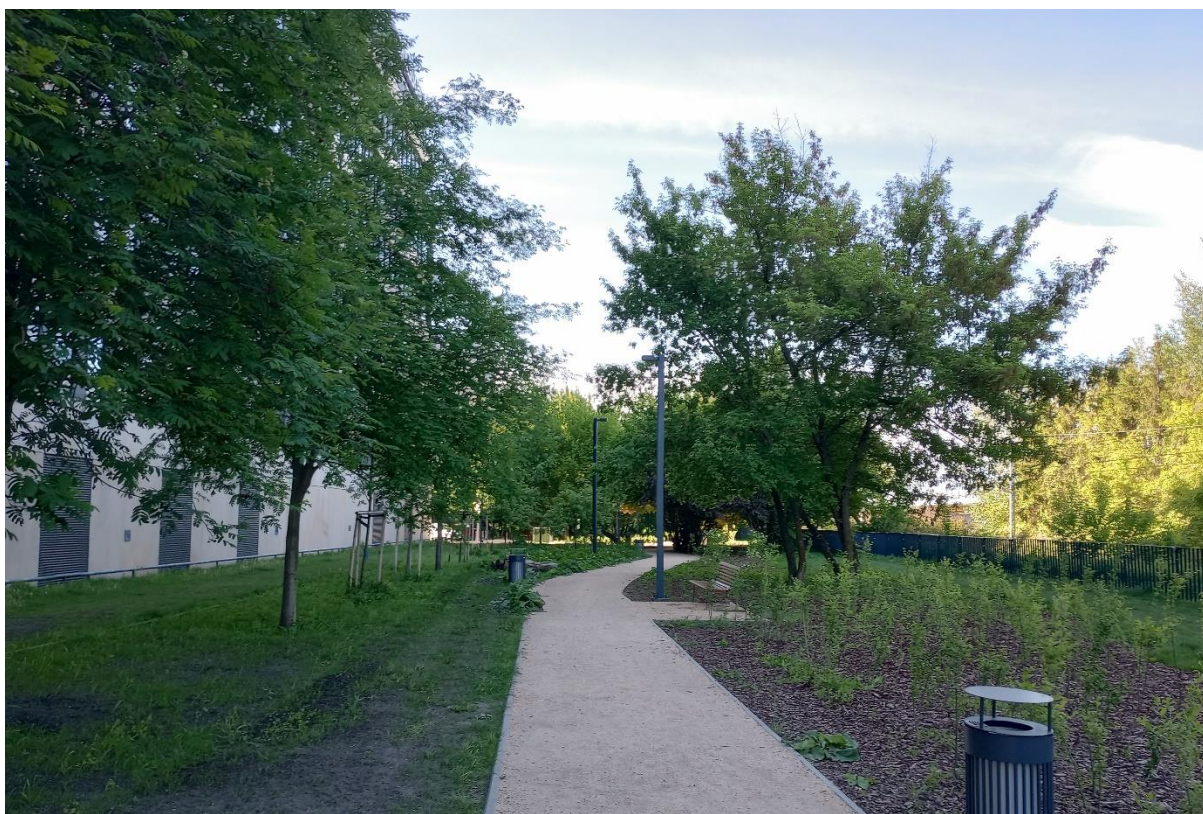
Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 1,96 ha (83,7%) terenów trawiastych.

Ryc. 12. Granice powierzchni badawczej – Zieleniec „Suwak I”.

Zdj. 64. Zieleniec „Suwak I” (fot. Michał Redlisiak)

Zdj. 65. Zieleniec „Suwak I” (fot. Michał Redlisiak)

14.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie zieleńca „Suwak I” do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny zieleńca „Suwak I” z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy. Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 65) obejmująca 9 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie zieleńca „Suwak I” od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 65. Lista ptaków obserwowanych na terenie zieleńca „Suwak I” w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym, b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.
1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	W	2025	
2	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	W	2025	
3	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W	2025	
4	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	W	2025	
5	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	L	2023	b.d.
6	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	W	2025	
7	sroka	<i>Pica pica</i>	W	2025	
8	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	W	2025	
9	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	W	2025	

14.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 35 kontroli terenowych (22 w okresie lęgowym oraz 13 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 66).

Tabela 66. Zestawienie dat kontroli terenowych na terenie Zielenca „Suwak I” w latach 2025–2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	13.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
2	II	14.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
3	III	26.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
4	IV	07.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
5	IVa	10.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
6	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
7	1	19.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
8	3	20.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
9	4	22.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
10	5	27.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
11	6	08.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
12	7	13.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
13	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
14	9	28.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
15	10	04.06.2025	wieczorna	lęgowy	Michał Redlisiak
16	11	10.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
17	12	16.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
18	13	25.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
19	14	10.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
20	15	22.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
21	16	09.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
22	17	20.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
23	18	09.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
24	19	24.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
25	20	04.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
26	21	14.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
27	22	27.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
28	23	07.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
29	24	17.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
30	25	03.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
31	26	17.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
32	27	09.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
33	28	21.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
34	29	07.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
35	30	22.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak

14.3. Wyniki

14.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 35 kontroli obejmujących obszar całego zieleńca (tab. 66), stwierdzono 36 gatunków ptaków. Łącznie dokonano 594 obserwacji 1035

osobników (tab. 67). 13 gatunków uznano za lęgowe na terenie zieleńca, 34 gatunki były przelotne lub zalatujące, a 13 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 67. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na terenie Zielenca „Suwak I” w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad zieleńcem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	93	134
2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	L, P	8	8
3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	2	2
4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	1	1
5	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	P, W	2	2
6	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	33	72
7	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z, W	28	208
8	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	42	45
9	jerzyk	<i>Apus apus</i>	P	6	37
10	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	18	19
11	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W	10	22
12	kobuz*	<i>Falco subbuteo</i>	P	1	1
13	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	L, P	4	4
14	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	47	57
15	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	49	90
16	łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	L	4	4
17	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	4	9
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P	1	1
18	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	52	71
19	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	P	1	4
20	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	W	1	1
21	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	2	2
22	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	P	4	4
23	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L, P	5	5
24	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	P	2	16
25	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P, W	13	13
26	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	P	2	2
27	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P, W	4	6
28	sroka	<i>Pica pica</i>	P, W	10	13
29	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	P	3	5
30	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P	25	34
31	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	3	7
32	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	P	1	1
33	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	92	111
34	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	2	3
35	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L	5	5

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
36	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P	14	16
łącznie gatunków: 36				594	1035

14.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 27 gatunków ptaków przelotnych. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 21 gatunków, migrantów jesiennych 15 gatunków, w tym 9 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (tab. 68). Ponadto 5 gatunków stwierdzono wyłącznie w charakterze zalatujących. Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 133,8 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 68. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Zielenca „Suwak I” w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–12	24,4	52,2
2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	PW	1	4,3	4,3
3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	1	4,3	4,3
4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	1	4,3	4,3
5	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW	1	4,3	4,3
6	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PW, PJ	2–11	23,6	47,8
7	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	1–80	46,5	347,8
8	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	2–3	11,8	13
9	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW	5–27	53,6	117,4
10	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	1–2	6,5	8,7
11	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ	1–4	10,9	17,4
12	kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	PW	1	4,3	4,3
13	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	PJ	2	8,7	8,7
14	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, PJ	1–7	10,7	30,4
15	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–22	19,3	95,7
16	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	1–4	9,8	17,4
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PJ	1	4,3	4,3
17	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–6	8,4	26,1
18	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	4	17,4	17,4
19	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1	4,3	4,3
20	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PJ	1	4,3	4,3
21	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1	4,3	4,3
22	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	PJ	16	69,6	69,6
23	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PW, PJ	1–2	4,9	8,7
24	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	PJ	1	4,3	4,3
25	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW	3	13	13
26	sroka	<i>Pica pica</i>	PW, PJ	1–5	7,8	21,7
27	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW	1	4,3	4,3

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
28	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–2	7,4	8,7
29	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW	1–3	8,7	13
30	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	1	4,3	4,3
31	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1–2	6,5	8,7
32	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PJ	1	4,3	4,3
Średnio na kontrolę				31	133,8	

14.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 14 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 99,3 os./10 ha/kontrolę (tab. 69).

Tabela 69. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Zieleńca „Suwak I” w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	3–6	17,4	26,1
2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	1	4,3	4,3
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	3–11	30,4	47,8
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	25	108,7	108,7
5	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1	4,3	4,3
6	kos	<i>Turdus merula</i>	1–2	5,8	8,7
7	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	2–6	17,4	26,1
8	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2–4	11,3	17,4
9	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	1	4,3	4,3
10	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	1	4,3	4,3
11	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	1	4,3	4,3
12	sroka	<i>Pica pica</i>	1	4,3	4,3
13	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	3	13	13
14	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1–12	16,7	52,2
Średnio na kontrolę			23	99,3	

14.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie zieleńca „Suwak I” stwierdzono obecność 13 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 70). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 8 gatunków oraz kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 4 gatunki oraz kat. A – 1 gatunek.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 52,2 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 70. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych zieleńca „Suwak I” stanowiła 91,6% wszystkich par i w jej skład wchodziło 7 gatunków: grzywacz, kos, kwiczoł, kapturka, szpak, zaganiacz, zięba. Największy udział w tej grupie wykazywał grzywacz (25,0%). Najliczniejszą

grupę ekologiczną stanowiły ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (75%), a mniej liczne były dziuplaki i gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (12,5%).

Tabela 70. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na terenie Zielenca „Suwak I” w roku 2025. Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchni całego zielenca; D – dominacja [%]. Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	Z	D
1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	3	13,0	25,0%
2	kos	<i>Turdus merula</i>	C	2	8,7	16,7%
3	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	2	8,7	16,7%
4	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	C	1	4,3	8,3%
5	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	1	4,3	8,3%
6	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	B	1	4,3	8,3%
7	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	B	1	4,3	8,3%
8	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	C	0,5	2,2	4,2%
9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	0,5	2,2	4,2%
10	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	B	+		
11	piegża	<i>Curruca curruca</i>	A	+		
12	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	B	+		
13	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	+		
łącznie gatunków: 13				12	52,2	100%

14.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – A – (+)

Gatunek stwierdzany regularnie na terenie badań jednak bez wyraźnych przesłanek o lęgowości. Pojedyncze śpiewające samce stwierdzano w marcu i kwietniu, jednak potem nie znaleziono lęgów ani nie obserwowano podlotów czy dorosłych osobników zbierających pokarm dla piskląt. Badany teren najprawdopodobniej stanowił niewielki fragment terytorium co najmniej jednej pary lęgowej gniazdującej w sąsiedztwie.

Cierniówka *Curruca communis* – C – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie od kwietnia do lipca. Dwa terytoria lęgowe wyznaczono w zakrzewieniach po obu stronach torów kolejowych biegnących wzdłuż zachodniej granicy powierzchni badawczej. Jednak oba te terytoria jedynie w niewielkiej części znajdowały się w granicach terenu badań, a większość stwierdzeń cierniówek miała miejsce poza tymi granicami. Dlatego ostatecznie liczebność lęgową dla badanej powierzchni oszacowano na 0,5 pary lęgowej. W północnej części terenu badań obserwowano na początku lipca słabo lotnego młodego osobnika.

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 3 pary

Gatunek obserwowany regularnie w sezonie lęgowym. Wyznaczono trzy terytoria lęgowe. Jedno z nich znajdowało się w niewielkim zadrzewieniu na północnym krańcu terenu badań, a dwa w zadrzewieniu w południowej części powierzchni badawczej. W terytorium wysuniętym najbardziej na

południe znaleziono w maju gniazdo z pisklętami na klonie jesionolistnym rosnącym tuż za granicą powierzchni badawczej.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Wyznaczono łącznie trzy terytoria lęgowe jednak dwa z nich leżały jedynie w bardzo niewielkiej części w granicach terenu badań i w większość obejmowały krzewy rosnące już poza granicami powierzchni badawczej (jedno przy północnej granicy a jedno przy środkowej części po obu stronach torów kolejowych). Trzecie terytorium znajdowało się w zadrzewieniu w południowej części terenu badań, ale obejmowało również tereny poza jego granicami. Dlatego ostatecznie liczebność w granicach powierzchni badawczej oszacowano na 1 parę lęgową. W południowej części badanego terenu obserwowano w połowie czerwca oraz w połowie lipca słabo lotne młode co wskazuje na to, że gniazdująca tam para wyprowadziła dwa udane lęgi.

Kopciuszek *Phoenicurus ochruros* – B – (+)

Gatunek dwukrotnie stwierdzony w granicach powierzchni badawczej (raz w marcu i raz w kwietniu) ale regularnie stwierdzany w bezpośrednim sąsiedztwie na okolicznych budynkach, gdzie terytoria miało przynajmniej kilka samców. Teren badań stanowił z pewnością niewielki fragment terytorium (żerowisko) co najmniej jednej pary lęgowej tego gatunku gniazdującej na okolicznych budynkach.

Kos *Turdus merula* – C – 2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie przez cały sezon lęgowy. Dwa terytoria znajdowały się w zakrzewieniach i zadrzewieniach wzdłuż torów kolejowych w północnej i środkowej części badanego terenu jednak oba jedynie częściowo znajdowały się w granicach powierzchni badawczej. Kolejne terytorium znajdowało się w zadrzewieniu w południowej części terenu badań. Na początku kwietnia znaleziono tam aktywne gniazdo w gęstym krzewie (zdj. 66) przy torach kolejowych a w czerwcu obserwowano słabo lotne młode osobniki. Wskazuje to na to, że gniazdująca tu para wyprowadziła co najmniej dwa lęgi. Oprócz kosów gniazdujących na terenie badań obserwowano też żerujące osobniki gniazdujące w sąsiedztwie.

Zdj. 66. Krzewy, w których znajdowało się gniazdo kosa (fot. Michał Redlisiak)

Kwiczół *Turdus pilaris* – C – 2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie jednak najczęściej w czerwcu i lipcu. Znalaziono dwa aktywne gniazda, jedno pod koniec maja a drugie w czerwcu. Oba znajdowały się w zadrzewieniu w południowej części terenu badań. Oba lęgi znalaziono dosyć późno a przed ich odnalezieniem aktywność kwiczółów na terenie badań była relatywnie niewielka. Dlatego najprawdopodobniej były to dwie pary lęgowe które przeniosły się w nowe miejsce po pierwszym lęgu a wcześniej w sezonie gniazdowały gdzieś w sąsiedztwie.

Łozówka *Acrocephalus palustris* – A – (+)

Śpiewające samce kilkakrotnie stwierdzano w różnych miejscach wzdłuż torów kolejowych na granicy terenu badań. Najprawdopodobniej były to osobniki lęgowe w dogodnych siedliskach po drugiej stronie torów a teren badań stanowił dla nich jedynie niewielkie fragmenty terytoriów lęgowych.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym w zadrzewieniach na terenie badań. Nie znalaziono gniazd, ale 28 maja obserwowano dwie różne rodziny ze słabo lotnymi młodymi, jedną a północnej a drugą w południowej części badanego terenu. Ostatecznie oszacowano liczebność w granicach powierzchni badawczej na 0,5 pary lęgowej.

Piegiża *Curruca curruca* – A – (+)

Pojedyncze śpiewające samce stwierdzano na terenie badań i w jego sąsiedztwie w kwietniu oraz czerwcu. Część stwierdzeń kwietniowych mogła dotyczyć osobników migrujących, ale fakt

dokonania stwierdzeń również w czerwcu sugeruje, że teren badań mógł stanowić niewielki fragment terytorium lęgowego co najmniej jednej pary tego gatunku gniazdującej w sąsiedztwie.

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – B – (+)

Gatunek sporadycznie stwierdzany na w południowej części terenu badań i regularnie w bezpośrednim sąsiedztwie. Ten fragment powierzchni badawczej stanowił najprawdopodobniej niewielki fragment terytorium lęgowego pary gniazdującej w sąsiedztwie.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie, głównie w środkowej części terenu badań, gdzie gniazdowała jedna para tego gatunku. Para ta wyprowadziła dwa lęgi w uszkodzonej budce lęgowej powieszanej przy głównym ciągu pieszym.

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C – (+)

Gatunek stwierdzany licznie i regularnie choć nie gniazdujący bezpośrednio w granicach powierzchni badawczej. Gniazdowanie stwierdzono jednak w bezpośrednim sąsiedztwie a w granicach terenu badań obserwowano w czerwcu grupę czterech podlotów z gniazda położonego w pobliżu. Oprócz osobników lęgowych w okolicy część obserwacji z pewnością dotyczyła też wron należących do nielęgowej, koczującej frakcji populacji.

Zaganiacz *Hippolais icterina* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany w maju i czerwcu w zadrzewieniu w południowej części terenu badań, gdzie wyznaczono jedno terytorium lęgowe.

Zięba *Fringilla coelebs* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany jedynie w drugiej połowie sezonu lęgowego (od maja do czerwca) i niemal wyłącznie w zadrzewieniu w południowej części terenu badań. Wyznaczono tam pojedyncze terytorium lęgowe jednak najprawdopodobniej były to ptaki które na początku sezonu lęgowego gniazdowały gdzieś w sąsiedztwie a na teren badań przenieśli się po stracie pierwszego lęgu.

14.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

14.4.1. Stan siedlisk

Stan siedliska jest trudny do oceny (wąski liniowy pas zieleni). Pozytywnym działaniem jest wydzielenie dzikich zakątków.

14.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Zieleńca „Suwak I”, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

1. **Bardzo duży ruch ludzi.** Omawiany teren stanowi główny teren spacerowy dla mieszkańców okolicznych osiedli i w mniejszym stopniu też pracowników okolicznych biurowców.

2. **Dużo wypuszczanych luzem psów.** Teren badań jest głównym miejscem wyprowadzania psów przez mieszkańców okolicznych osiedli. Puszczane luzem psy mogą płoszyć ptaki oraz stanowią bezpośrednie zagrożenie dla podlotów.
3. **Budki lęgowe o nieprawidłowej konstrukcji i miejscu powieszenia.** Na badanym terenie znajdowały się dwie budki lęgowe (po jednej typu A i B). Obie powieszone były zdecydowanie zbyt nisko, bo na ok 2 m wysokości. Dodatkowo budka typu A miała nieprawidłową konstrukcję, gdyż była za płytka i zbita „na stałe” w sposób uniemożliwiający jej czyszczenie. Budka typu B (zdj. 67), mimo faktu wyprowadzenia w niej dwóch lęgów szpaków, po zakończeniu sezonu lęgowego w 2025 roku uległa uszkodzeniu i ostatecznie spadła na ziemię.
4. **Ruch pociągów** wzdłuż granicy terenu badań generuje hałas mogący płoszyć ptaki. Potęgowane to jest faktem, że w pobliżu znajduje się przystanek kolejowy przed którym nadjeżdżające pociągi często trąbią.

Zdj. 67. Zniszczona budka lęgowa typu B na terenie badań (fot. Michał Redlisiak)

14.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na zieleńcu „Suwak I”, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania zieleńca „Suwak I” zaleca się:

1. **Powieszenie i wymiana budek lęgowych** na nowe o prawidłowych wymiarach i powieszenie ich w prawidłowy sposób. W chwili zakończenia badań na omawianym terenie znajdowała się tylko jedna budka lęgowa (typu A). W ramach wzbogacania siedliska dla dziuplaków zaleca się wymianę tej budki na prawidłową i powieszenie jej wyżej niż obecnie w celu ograniczenia dostępu osób postronnych. Dodatkowo do 3 budek typu A można powiesić w zadrzewieniu w południowej części terenu a jedną w zadrzewieniu w północnej części terenu. W miejscu gdzie znajdowała się wcześniej budka typu B należy powiesić nową ale na prawidłowej wysokości.
2. **Ograniczenie penetracji terenu przez psy i ludzi** poprzez ogrodzenie dodatkowych wybranych kęp krzewów warkoczami chrustu. Dzięki temu powstaną bezpieczne azyle dla ptaków gniazdujących w zakrzaczeniach i dla podlotów pozostałych gatunków.
3. **Kontynuacja pozostawiania martwego drewna**, zarówno leżącego jak i stojącego. Zwiększy to bioróżnorodność bezkręgowców stanowiących pokarm ptaków oraz zapewni dodatkowe miejsca gniazdowe.

14.5. Podsumowanie i wnioski

Zieleniec „Suwak I” (2,3 ha) odznacza się stosunkowo wysokim bogactwem gatunkowym jak na obiekt o takiej wielkości: stwierdzono 27 gatunków przelotnych i zalatujących (133,8 os./10 ha/kontrolę) oraz 14 gatunków zimujących (99,3 os./10 ha/kontrolę). Awifauna lęgowa obejmuje 11 gatunków przy zagęszczeniu 73,9 pary/10 ha. Porównanie z sąsiednim Suwakiem II wskazuje, że oba zieleńce stanowią uzupełniające się siedliska w tej części Mokotowa. Kluczowe dla zachowania wartości przyrodniczej zieleńca są utrzymanie zróżnicowanego starodrzewia oraz zawieszenie budek lęgowych.

15. Zieleniec „Suwak II”

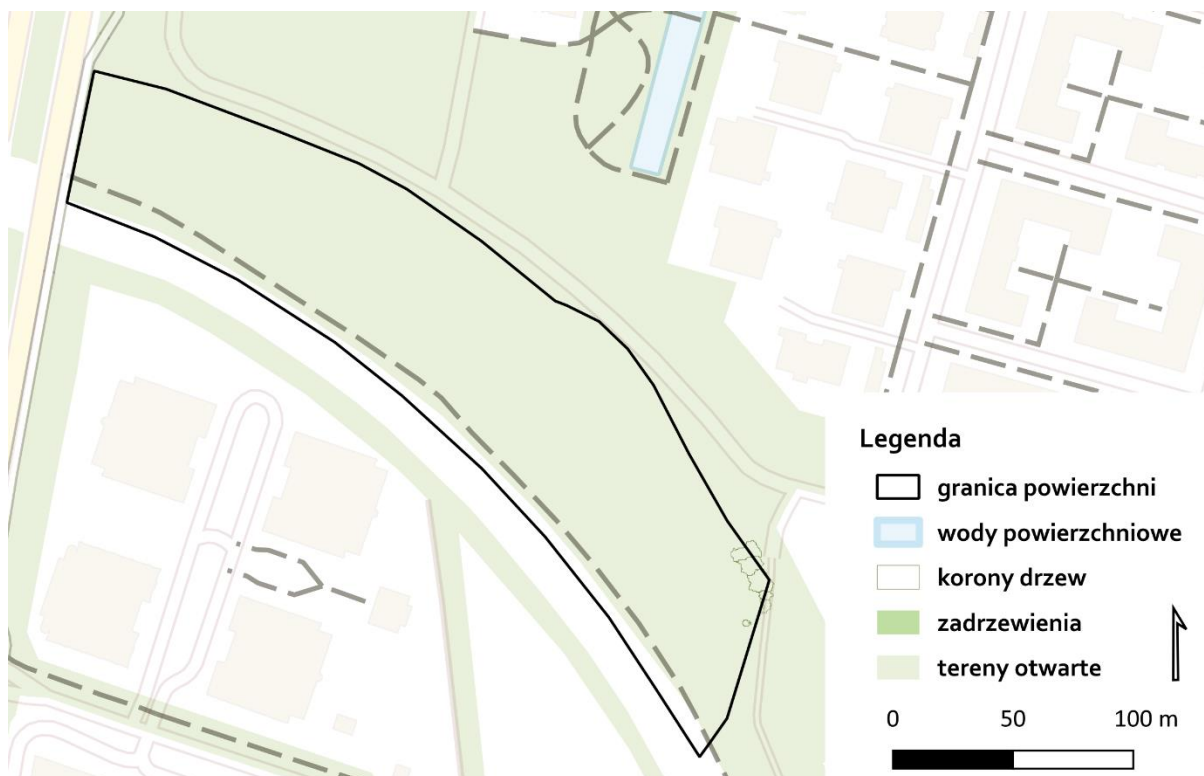
15.1. Charakterystyka terenu badań

15.1.1. Opis miejsca badań

Zieleniec „Suwak II” o powierzchni 2,4 ha znajduje się na Służewcu w dzielnicy Mokotów, w sąsiedztwie ul. Suwak (w innej części niż Suwak I). Powierzchnia badawcza (zdz. 68 i 69) obejmuje całość zieleńca.

Pod względem krajobrazowym jest to zieleniec o jedynie umiarkowanym stopniu urządzenia, prawdopodobnie w przeszłości znajdowały się na nim ogrody działkowe lub sady. Wzdłuż terenu przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia. Nasadzenia drzew i krzewów na tym terenie są stosunkowo skromne a większość rosnących tu drzew i krzewów nie jest zinwentaryzowana.

Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 1,72 ha (70,6%) terenów trawiastych.

Ryc. 13. Granice powierzchni badawczej – Zieleniec „Suwak II”.

Zdj. 68. Zieleniec „Suwak II” (fot. Michał Redlisiak)

Zdj. 69. Zieleniec „Suwak II” (fot. Michał Redlisiak)

15.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie zielenca „Suwak II” do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny zielenca „Suwak II” z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy.

Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 71) obejmująca 7 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie zielenca „Suwak II” od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 71. Lista ptaków obserwowanych na terenie zieleńca „Suwak II” w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym, b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.
1	bogatka	<i>Parus major</i>	W	2025	
2	kos	<i>Turdus merula</i>	W	2025	
3	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	W	2025	
4	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L	2019	b.d.
5	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	L	2021	A
6	słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	L	2015–2020	B
7	żuraw	<i>Grus grus</i>	W	2025	

15.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 35 kontroli terenowych (22 w okresie lęgowym oraz 13 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 72).

Tabela 72. Zestawienie dat kontroli terenowych na terenie Zieleńca „Suwak II” w latach 2025–2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	13.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
2	II	14.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
3	III	26.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
4	IV	07.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
5	IVa	10.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
6	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
7	1	19.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
8	3	20.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
9	4	22.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
10	5	27.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
11	6	08.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
12	7	13.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
13	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
14	9	28.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
15	10	04.06.2025	wieczorna	lęgowy	Michał Redlisiak
16	11	10.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
17	12	16.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
18	13	25.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
19	14	10.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
20	15	22.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
21	16	09.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
22	17	20.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
23	18	09.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
24	19	24.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
25	20	04.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
26	21	14.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
27	22	27.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
28	23	07.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
29	24	17.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
30	25	03.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
31	26	17.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
32	27	09.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
33	28	21.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
34	29	07.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
35	30	22.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak

15.3. Wyniki

15.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 35 kontroli obejmujących obszar całego zieleńca (tab. 72), stwierdzono 38 gatunków ptaków. Łącznie dokonano 520 obserwacji 929 osobników (tab. 73). 10 gatunków uznano za lęgowe na terenie zieleńca, 38 gatunków było przelotnych lub zalatujących, a 9 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 73. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na terenie Zieleńca „Suwak II” w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad zieleńcem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	46	76
2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	L, P	13	13
3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	5	5
4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	1	1
5	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	Z	1	1
6	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	P, W	3	5
7	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	19	54
8	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	P	1	4
9	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, P, W	46	118
10	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	P	1	1
11	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	48	49
12	jerzyk*	<i>Apus apus</i>	Z	11	67
13	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	17	17
14	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P	28	44
15	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P	16	17

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Status	N obserwacji	N osobników
16	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	P	1	1
17	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	34	45
18	łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	L	8	8
19	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	3	8
20	mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	P	1	1
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P	4	4
21	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	52	83
22	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	P	1	1
23	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	P	1	1
24	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	P	2	4
25	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	P	2	2
26	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	P	1	1
27	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	7	11
28	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	P	2	2
29	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	P	1	1
30	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P, W	13	14
31	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P	5	5
32	sroka	<i>Pica pica</i>	L, P, W	41	47
33	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	P	3	3
34	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P	24	148
35	śmieszka*	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	3	9
36	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	P	1	1
37	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	50	53
38	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	P	4	4
Łącznie gatunków: 38				520	929

15.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 31 gatunków ptaków przelotnych. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 25 gatunków, migrantów jesiennych 19 gatunków, w tym 13 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (tab. 74). Ponadto 5 gatunków stwierdzono w charakterze zalatujących. Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 121,5 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 74. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Zielenia „Suwak II” w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–9	15,5	37,5
2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	PW	1	4,2	4,2
3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	1–2	6,9	8,3
4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	1	4,2	4,2
5	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	Z	1	4,2	4,2

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
6	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PJ	2	8,3	8,3
7	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	1–22	30,6	91,7
8	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	PJ	4	16,7	16,7
9	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	PW, PJ	1–11	18,1	45,8
10	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	PW	1	4,2	4,2
11	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	1–6	10,6	25
12	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	7–18	55,8	75
13	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	1–4	6,9	16,7
14	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ	1–8	14,2	33,3
15	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, PJ	1	4,2	4,2
16	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PW	1	4,2	4,2
17	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–9	11,1	37,5
18	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	2–4	11,1	16,7
19	mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	PW	1	4,2	4,2
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW	1	4,2	4,2
20	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–16	10,7	66,7
21	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	PW	1	4,2	4,2
22	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	PW	1	4,2	4,2
23	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	1–3	8,3	12,5
24	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PW, PJ	1	4,2	4,2
25	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	PJ	1	4,2	4,2
26	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1	4,2	4,2
27	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1	4,2	4,2
28	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	PW	1	4,2	4,2
29	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PW, PJ	1–3	6,2	12,5
30	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW, PJ	1–3	6,9	12,5
31	sroka	<i>Pica pica</i>	PW, PJ	1–5	8,3	20,8
32	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW	1	4,2	4,2
33	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–70	68,8	291,7
34	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW	2	8,3	8,3
35	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	PJ	1	4,2	4,2
36	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1	4,2	4,2
Średnio na kontrolę				29	121,5	

15.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 10 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 60,4 os./10 ha/kontrolę (tab. 75).

Tabela 75. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Zieleńca „Suwak II” w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	2–12	22,5	50

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	2	8,3	8,3
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1–6	10,4	25
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	1–4	9,7	16,7
5	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	3	12,5	12,5
6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–9	12,5	37,5
7	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	1	4,2	4,2
8	sroka	<i>Pica pica</i>	1	4,2	4,2
9	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1–6	14,6	25
10	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1–2	5,6	8,3
Średnio na kontrolę			14	60,4	

15.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie zieleńca „Suwak II” stwierdzono obecność 10 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 80). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 5 gatunków oraz kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 3 gatunki oraz kat. A – 2 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 57,3 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 80. Grupę dominantów w zespole ptaków lęgowych zieleńca „Suwak II” stanowiło 100,0% wszystkich par i w jej skład wchodziło 8 gatunków: gołąb miejski, kapturka, cierniówka, grzywacz, piegża, kos, modraszka, sroka. Największy udział w tej grupie wykazywał gołąb miejski (18,2%). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (41,8%), mniej liczne były gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (32,7%), następnie ptaki gniazdujące w budynkach (18,2%), a najmniej liczne były dziuplaki (7,3%).

Tabela 80. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na terenie Zieleńca „Suwak II” w roku 2025. Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchni całego zieleńca; D – dominacja [%]. Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	N śr.	Z śr.	D
1	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	C	2–3	2,5	10,4	18,2%
2	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	C	2,5	2,5	10,4	18,2%
3	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	B	2	2	8,3	14,5%
4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	B	2	2	8,3	14,5%
5	piegża	<i>Curruca curruca</i>	C	1–2	1,5	6,3	10,9%
6	kos	<i>Turdus merula</i>	B	1–1,5	1,25	5,2	9,1%
7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	1	1	4,2	7,3%
8	sroka	<i>Pica pica</i>	C	1	1	4,2	7,3%
9	bogatka	<i>Parus major</i>	A	+			
10	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	A	+			

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	N śr.	Z śr.	D
Łącznie gatunków: 10					13,75	57,3	100,0%

15.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Bogatka *Parus major* – A – (+)

Gatunek stwierdzany nieregularnie w granicach powierzchni badawczej i regularnie w jej sąsiedztwie. Fragmenty terenu badań stanowiły najprawdopodobniej niewielki wycinek co najmniej jednej pary lęgowej gniazdującej w sąsiedztwie.

Cierniówka *Curruca communis* – B – 2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym od końca kwietnia. Dwie pary zajmowały terytoria zlokalizowane w krzewach i roślinności zielnej wzdłuż torów kolejowych stanowiących północną granicę terenu badań.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – C – 2-3 par

Gatunek stwierdzany regularnie. Większość obserwacji miała miejsce w zachodniej części terenu badań. Dwie do trzech par gniazdowało we wnętrzu słupa reklamowego przy zachodniej granicy terenu badań (zdj. 70). Gołębie gniazdowały tam przez cały okres lęgowy, dokładna liczba lęgów jest trudna do oszacowania ze względu na brak dostępu do wnętrza słupa. Gołębie gniazdowały w tym miejscu również w późniejszych miesiącach, ostatnie lęgi stwierdzono tam 17 grudnia 2025. W trakcie sezonu lęgowego doszło do zniszczenia przynajmniej jednego lęgu podczas prac związanych z wymianą treści na słupie reklamowym.

Zdj. 70. Gołąb miejski przy otworze wlotowym do słupa reklamowego (fot. Michał Redlisiak)

Grzywacz *Columba palumbus* – B – 2 pary

Gatunek obserwowany regularnie choć niezbyt licznie. Teren badań stanowił siedlisko lęgowe dla dwóch par tego gatunku. Nie stwierdzono lęgów choć w maju obserwowano próbę budowy gniazda w centralnej części powierzchni badawczej.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – C – 2,5 pary

Gatunek regularnie stwierdzany w sezonie lęgowym. Wyznaczono 4 terytoria lęgowe jednak tylko jedno z nich znajdowało się w całości w granicach powierzchni badawczej, w jej środkowej części. Kolejne terytorium obejmowało część wschodnią terenu badań wraz z zielenią osiedlową po drugiej stronie ul. Pozostałe dwa znajdowały się w części zachodniej terenu badań i częściowo obejmowały też zakrzewienia po drugiej stronie torów kolejowych. W terytorium w środkowej części powierzchni badawczej zlokalizowano w maju gniazdo z aktywnym lęgiem, położone w gęstych krzewach.

Kos *Turdus merula* – B – 1-1,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym, jednak częściej w bezpośrednim sąsiedztwie niż bezpośrednio w granicach powierzchni badawczej. Na terenie badań znajdowały się częściowo dwa terytoria lęgowe tego gatunku, jedno w północno-zachodniej a drugie w południowo-wschodniej jego części. Oba terytoria obejmowały też obszary poza granicami terenu badań. Uwzględniając ten fakt, ostateczną liczebność oszacowano na 1-1,5 pary lęgowej.

Kwiczol *Turdus pilaris* – A – (+)

Gatunek stwierdzany dosyć regularnie, jednak zdecydowanie częściej w drugiej połowie sezonu lęgowego. Były to najprawdopodobniej osobniki które wyprowadziły pierwszy lęg gdzieś w sąsiedztwie terenu badań i potem poszukiwały miejsca na przeprowadzenie kolejnego lęgu. Nie znaleziono gniazd w granicach powierzchni badawczej, więc osobniki te najprawdopodobniej ostatecznie nie gniazdowały na badanym terenie choć mogły gniazdować w bezpośrednim sąsiedztwie.

Łozówka *Acrocephalus palustris* – B – 2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie od końca maja do czerwca. Dwie pary zajmowały terytoria zlokalizowane w krzewach i roślinności zielnej wzdłuż torów kolejowych stanowiących północną granicę terenu badań.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Środkowa i południowo-wschodnia część terenu badań stanowiły terytorium lęgowe jednej pary tego gatunku. Na początku maja znaleziono aktywny lęg w dziupli naturalnej w orzechu włoskim środkowej części badanego terenu.

Zdj. 71. Dziupla lęgowa modraszki (fot. Michał Redlisiak)

Piegża *Curruca curruca* – C – 1-2 par

Gatunek stwierdzany dosyć regularnie w kwietniu oraz czerwcu (brak stwierdzeń w maju). W czerwcu obserwowano w centralnej części terenu badań podlotą a później rodzinę z lotnymi młodymi. Na podstawie analizy stwierdzeń na podstawie kombinowanej metody kartograficznej oszacowano liczebność lęgowa tego gatunku na 1-2 par.

Sroka *Pica pica* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie. Jedna para gniazdowała na niskim drzewie w południowo-wschodniej części terenu badań. W czerwcu obserwowano pojedyncze podloty, z których jeden padł ofiarą niezidentyfikowanego drapieżnika, najprawdopodobniej kuny lub kota.

Szpak *Sturnus vulgaris* – B – (+)

Gatunek stwierdzany dosyć regularnie, jednak zdecydowana większość obserwacji dotyczyła pojedynczych żerujących osobników. Jedynie w kwietniu dwukrotnie obserwowano samca śpiewającego na lini elektroenergetycznej w zachodniej części terenu badań. Nie stwierdzono lęgów, natomiast teren badań stanowił żerowisko dla szpaków gniazdujących w sąsiedztwie.

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – A – (+)

Gatunek obserwowany regularnie jednak obserwacje te dotyczyły jedynie pojedynczych żerujących osobników, najprawdopodobniej gniazdujących w sąsiedztwie. Nie stwierdzono gniazdowania na terenie badań.

15.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

15.4.1. Stan siedlisk

Siedlisko wyróżnia się na tle zieleni miejskiej poprzez bardzo mały poziom urządzenia. Pozytywem jest też duża ilość pozostawionego martwego drewna, zarówno leżącego, jak i stojącego.

15.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Zieleńca „Suwak II”, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

1. **Przystanek ZTM Wyględowska 01 jest niezabezpieczony przed kolizjami z ptakami** (zdj. 72). Transparentne lub lustrzane powierzchnie wiaty przystankowej stanowią znaczne zagrożenie dla ptaków, które nie zauważają ich i próbują przez nie przelecieć, co kończy się dla nich kolizją, często śmiertelną, z twardą powierzchnią (Zyśk-Gorczyńska i in. 2021). W trakcie kontroli terenowych kilkakrotnie znajdowano na szybach przystanku ślady po kolizjach z ptakami.
2. **Skupiska rdestowców *Reynoutria* sp.** (zdj. 73), czyli wysoce szkodliwych, inwazyjnych gatunków obcych, rosnących w wielu częściach terenu. Poprzez niekontrolowany rozrost wypierają one rodzime gatunki roślin i przyczyniają się do istotnego zubożenia siedliska.
3. **Ruch pociągów** wzdłuż granicy terenu badań generuje hałas mogący płoszyć ptaki. Potęgowane to jest faktem, że w pobliżu znajduje się przystanek kolejowy przed którym nadjeżdżające pociągi często trąbią.
4. **Dużo wypuszczanych luzem psów.** Puszczane luzem psy mogą płoszyć ptaki oraz stanowią bezpośrednie zagrożenie dla podlotów.

Zdj. 72. Przystanek ZTM Wyględowska 01 (fot. Michał Redlisiak)

Zdj. 73. Odbijający rdestowiec w środkowej części terenu badań (fot. Michał Redlisiak)

15.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na zieleńcu „Suwak II”, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania zieleńca „Suwak II” zaleca się:

1. **Powieszenie budek lęgowych.** Na omawianym terenie można zawiesić kilka (do 5) budek lęgowych typu A co polepszy warunki do gniazdowania dla drobnych dziuplaków.
2. **Ograniczenie penetracji terenu przez psy i ludzi** poprzez ogrodzenie wybranych kęp krzewów warkoczami chrustu. Dzięki temu powstaną bezpieczne azyle dla ptaków gniazdujących w zakrzaczach i dla podlotów pozostałych gatunków.
3. **Zwalczanie rdestowca**
4. **Zabezpieczenie szklanych powierzchni przystanku ZTM Wyględowska 01 przed kolizjami z ptakami (w porozumieniu z właścicielem).** W tym celu najlepiej nakleić na niebezpieczne miejsca specjalne zabezpieczenia w formie gęsto rozmieszczonych, niewielkich kropek. Powodują one, że ptaki zaczynają traktować taką powierzchnię jako barierę i omijać ją, zamiast przelatywać przez nią. Stosowane często naklejki z sylwetkami ptaków drapieżnych są nieskuteczne, ponieważ nie są one rozpoznawane przez ptaki jako drapieżniki, a zajmują zbyt małą powierzchnię szyby, by uzyskać efekt bariery zapewniony przez gęste kropki (Zyśk-Gorczyńska i in. 2021).
5. **Kontynuacja pozostawiania martwego drewna,** zarówno leżącego jak i stojącego. Zwiększy to bioróżnorodność bezkręgowców stanowiących pokarm ptaków oraz zapewni dodatkowe miejsca gniazdowe.

Zdj. 74. Martwe drewno w południowo-wschodniej części terenu badań (fot. Michał Redlisiak)

15.5. Podsumowanie i wnioski

Zieleniec „Suwak II” (2,4 ha) wyróżnia się jedną z najwyższych spośród badanych obiektów liczbą gatunków przelotnych i zalatujących (31). Zagęszczenie ptaków zimujących (60,4 os./10 ha/kontrolę) jest najniższe wśród badanych skwerów i zieleńców, co może wynikać z małej atrakcyjności terenu dla tej grupy ptaków. Awifauna lęgowa jest umiarkowanie bogata (10 gatunków) przy relatywnie zrównoważonej strukturze ekologicznej. Kluczowymi zaleceniami są: zawieszenie budek lęgowych, zwalczanie inwazyjnych rdestowców oraz zabezpieczenie szklanych powierzchni przystanku.

16. Zieleniec przy ul. Bukowińskiej (skwer Wacława Lipińskiego)

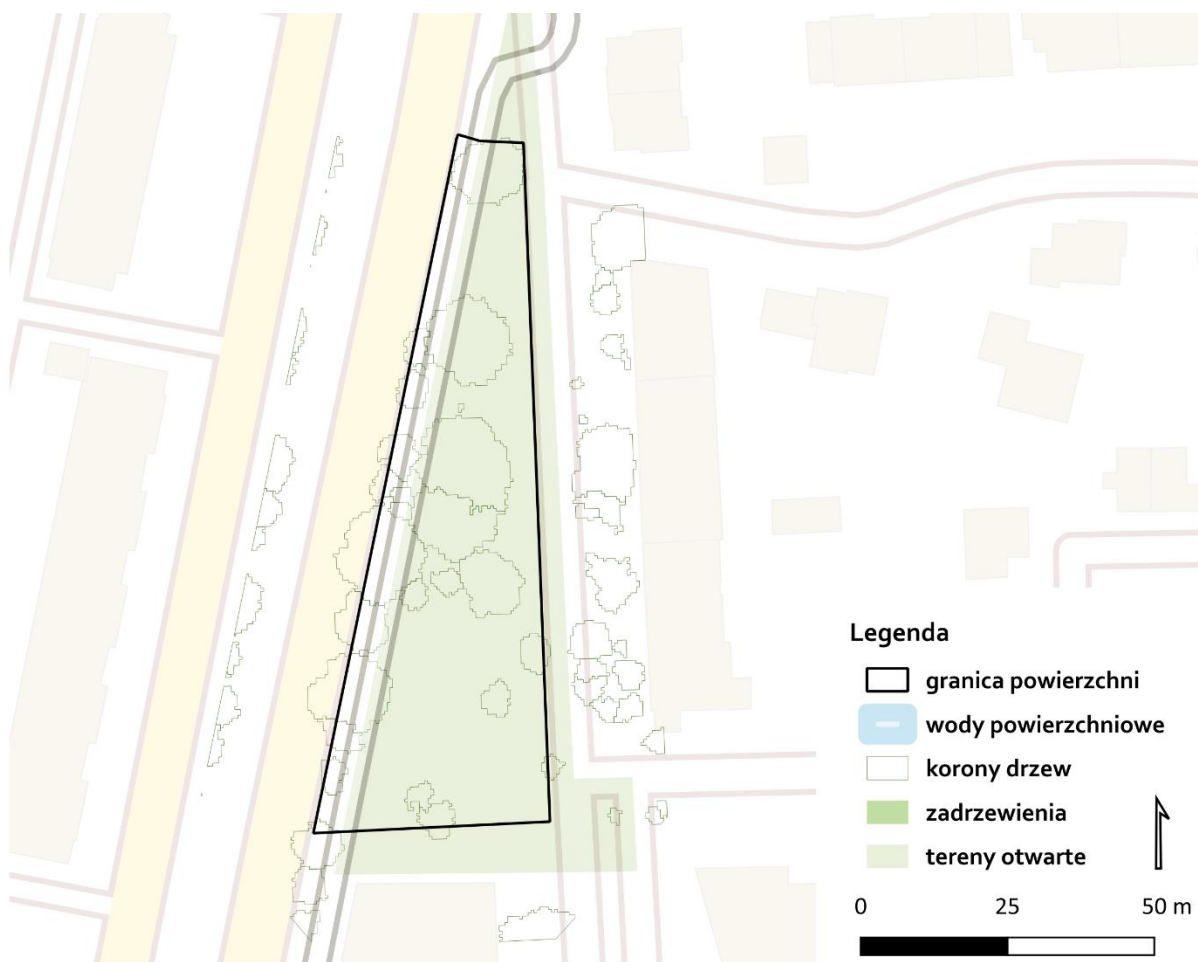
16.1. Charakterystyka terenu badań

16.1.1. Opis miejsca badań

Skwer przy ul. Bukowińskiej, znany także jako Skwer im. Wacława Lipińskiego, o powierzchni 0,3 ha znajduje się na Mokotowie. Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru, łącznie z pasem drzew pomiędzy jezdnią ul. Puławskiej, a drogą dla rowerów. Jest to bardzo niewielki, wąski skwer uliczny pomiędzy ul. Puławską a Bukowińską. Pod koniec prowadzenia inwentaryzacji, część skweru została rozkopana i wycięto kilka drzew ze względu na budowę przebiecia ul. Czerniowieckiej do ul. Puławskiej biegnącego przez teren badań.

Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 24 drzew należących do 9 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 48% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: klon jesionolistny *Acer negundo*, robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*, lipy *Tilia* sp. i klon zwyczajny *Acer platanoides*.

Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 0,20 ha (67,1%) terenów trawiastych. Ze skweru korzystają najczęściej spacerowicze z psami.

Ryc. 14. Granice powierzchni badawczej – skwer przy ul. Bukowińskiej (Skwer im. Wacława Lipińskiego).

Zdj. 75. Widok na skwer od strony południowej (fot. Fatima Hayatli)

16.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie zieleńca przy ul. Bukowińskiej do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny zieleńca przy ul. Bukowińskiej z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy. Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 81) obejmująca tylko 1 gatunek jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie zieleńca przy ul. Bukowińskiej od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 81. Lista ptaków obserwowanych na terenie zieleńca przy ul. Bukowińskiej w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym, b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.
1	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L	2018	A

16.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 34 kontroli terenowych (22 w okresie lęgowym oraz 12 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 82).

Tabela 82. Zestawienie dat kontroli terenowych na terenie Zieleńca przy ul. Bukowińskiej w latach 2025–2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	12.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
2	II	17.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
3	III	27.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
4	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
5	1	23.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
6	3	23.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
7	4	27.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
8	5	30.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
9	6	07.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
10	7	13.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
11	7a	19.05.2025	poranna, uzupełniająca	lęgowy	Fatima Hayatli
12	8	19.05.2025	poranna	lęgowy	Fatima Hayatli
13	9	26.05.2025	poranna	lęgowy	Fatima Hayatli
14	10	05.06.2025	wieczorna	lęgowy	Fatima Hayatli
15	11	12.06.2025	poranna	lęgowy	Fatima Hayatli
16	11a	14.06.2025	poranna, uzupełniająca	lęgowy	Fatima Hayatli
17	12	18.06.2025	poranna	lęgowy	Fatima Hayatli
18	13	23.06.2025	poranna	lęgowy	Fatima Hayatli
19	14	07.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Fatima Hayatli
20	15	22.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Fatima Hayatli
21	16	06.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Fatima Hayatli
22	17	19.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Fatima Hayatli
23	18	05.09.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
24	20	03.10.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
25	21	12.10.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
26	22	23.10.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
27	23	04.11.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
28	24	18.11.2025	poranna	migracja jesienna	Fatima Hayatli
29	25	03.12.2025	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
30	26	16.12.2025	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
31	27	05.01.2026	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
32	28	19.01.2026	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
33	29	05.02.2026	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli
34	30	19.02.2026	poranna	zimowanie	Fatima Hayatli

16.3. Wyniki

16.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 34 kontroli obejmujących obszar całego zieleńca (tab. 82), stwierdzono 17 gatunków ptaków. Łącznie dokonano 113 obserwacji 234 osobników (tab. 83). 2 gatunki uznano za lęgowe na terenie zieleńca, 14 gatunków było przelotnych lub zalatujących, a 7 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 83. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na terenie zieleńca przy ul. Bukowińskiej w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach.

Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad zieleńca.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	P, W	7	20
2	dzięcioł zielony*	<i>Picus viridis</i>	P	1	1
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	8	8
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	16	46
5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L	9	12
6	jerzyk	<i>Apus apus</i>	P	7	50
7	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	W	3	8
8	krogulec*	<i>Accipiter nisus</i>	P	1	1
9	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	P	3	5
10	mewa siwa*	<i>Larus canus</i>	W	1	1
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P	2	2
11	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	15	24
12	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	Z	2	2
13	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Z	6	9
14	śmieszka*	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W	6	6
15	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	Z, W	24	37
16	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1	1
17	zięba*	<i>Fringilla coelebs</i>	P	1	1
Łącznie gatunków: 17				113	234

16.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 8 gatunków ptaków przelotnych. Grupę migrantów wiosennych tworzyły 4 gatunki, migrantów jesiennych 6 gatunków, w tym 2 gatunki migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (tab. 84). Ponadto 5 gatunków stwierdzono wyłącznie w charakterze zalatujących (np. gołąb miejski, zdj. 76). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 214,6 os./10 ha/kontrolę.

Zdj. 76. Gołębie miejskie żerujące na skwerze (fot. Fatima Hayatli)

Tabela 84. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Zielenca przy ul. Bukowińskiej w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ	1–5	100	166,7
2	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	PW	1	33,3	33,3
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	1	33,3	33,3
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	1–10	127,3	333,3
5	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW	3	100	100
6	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PJ	1	33,3	33,3
7	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–2	50	66,7
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW	1	33,3	33,3
8	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–4	66,7	133,3
9	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	Z	1	33,3	33,3
10	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Z	1–3	60	100
11	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	Z	1–5	64,4	166,7
12	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1	33,3	33,3
13	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PJ	1	33,3	33,3
Średnio na kontrolę				6	214,6	

16.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 7 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 183,3 os./10 ha/kontrolę (tab. 85).

Tabela 85. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Zieleńca przy ul. Bukowińskiej w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	2	66,7	66,7
2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1–3	55,6	100
3	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1–2	50	66,7
4	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	1	33,3	33,3
5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1	33,3	33,3
6	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1	33,3	33,3
7	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1–2	46,7	66,7
Średnio na kontrolę			6	183,3	

16.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie Zieleńca przy ul. Bukowińskiej stwierdzono obecność 2 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 86). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 2 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 33,3 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 86. Jedynym gatunkiem lęgowym ze zliczonymi parami była modraszka (100,0%), gniazdująca w dziupli.

Tabela 86. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na terenie Zieleńca przy ul. Bukowińskiej w roku 2025. Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha]; D – dominacja [%].

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	Z	D
1	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	1	33,3	100,0%
2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	B	+		
Łącznie gatunków: 2					33,3	100,0%

16.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Grzywacz *Columba palumbus* – C – (+)

Stwierdzono kilkakrotnie gruchającego grzywacza zarówno na powierzchni, jak i przy granicy z powierzchnią. 12 czerwca 2025 pojawił się zaczątek nowego gniazda, ale ptaki nie kontynuowały budowy ani nie przystąpiły do lęgu na powierzchni. 19.08. zaobserwowano ptaka dorosłego z lotnym już młodym, który być może wykuł się tuż poza powierzchnią.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 1 para

Stwierdzono jedną parę lęgową, której terytorium obejmowało całą powierzchnię badawczą. Znalaziono gniazdo w dziupli lipowej, w pasie drzew między DDR-em, a pasem jezdni ul. Puławskiej. Modraszki odwiedzające dziuplę (zdj. 77) zaobserwowano po raz pierwszy 27 marca, a ptaka noszącego pokarm (dla samicy lub młodych) – 13.05.2025, a 26.05. – słychać było z dziupli duże pisklęta.

Zdj. 77. Modraszka wylatująca z dziupli na zieleńcu przy ul. Bukowińskiej (fot. Fatima Hayatli)

16.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

16.4.1. Stan siedlisk

Stan siedliska jest dość ubogi w porównaniu z innymi badanymi terenami zieleni osiedlowej. Skwer zdominowany jest przez trawnik z zadrzewieniem bez dziupli oraz brakuje krzewów (zdj. 78), co ogranicza dostępność siedlisk lęgowych i żerowiskowych dla ptaków. Pod koniec 2025 roku rozpoczęły się prace drogowe związane z przebicciem ulicy Czerniowieckiej do ul. Puławskiej przez południową część skweru, w trakcie których wycięto lipę zasiedloną przez modraszki. Usunięcie drzewa zmniejszyło i tak skromną bazę miejsc gniazdowych dla dziuplaków.

Zdj. 78. Uboga warstwa runa i brak podszytu nie sprzyjają bioróżnorodności (fot. Fatima Hayatli)

16.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie skweru przy ul. Bukowińskiej, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli lub wynikające z charakteru terenu i jego otoczenia:

1. **Wycięcie lipy w trakcie prac drogowych** wyeliminowało dziuplę zasiedlaną przez modraszki, a wylot dziupli był skierowany w stronę drogi dla rowerów (DDR), co i wcześniej narażało podloty na kolizje z rowerzystami.
2. **Planowany duży ruch samochodowy po zakończeniu prac drogowych** (nowe połączenie ul. Czerniowieckiej z ul. Puławską) stanowi trwałe zagrożenie dla ptaków gniazdujących lub żerujących w pobliżu nowej drogi, w szczególności dla podlotów.
3. **Uboga struktura roślinności** (trawnik i kilka drzew) ogranicza możliwości lęgowe i żerowiskowe dla większości gatunków.

16.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na skwerze przy ul. Bukowińskiej powinna być dbałość o wzbogacenie siedlisk dla ptaków, z uwzględnieniem zagrożeń wynikających z nowej infrastruktury drogowej. W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania skweru zaleca się:

1. **Powieszenie 2 budek lęgowych (typ A lub A i B)** z jednoczesnym zabezpieczeniem strefy wylotu podlotów przed ruchem na DDR i nowej drodze dojazdowej, np. poprzez ułożenie warkoczów z chrustu odgradzających miejsca gniazdowania od jezdnii.
2. **Dosadzenie kępy krzewów owocodajnych** (np. tarnina, głóg, dereń jadalny) lub zwartego żywopłotu, co wzbogaci siedlisko o miejsca odpoczynku, żerowania i potencjalnego gniazdowania dla gatunków przelotnych i lęgowych.

3. **Stworzenie ostoi bioróżnorodności** poprzez połączenie posadzonych krzewów z warkoczami z chrustu lub fragmentami martwego drewna przeznaczonymi do naturalnego rozkładu, stanowiącymi bazę pokarmową i schronienie dla ptaków.

16.5. Podsumowanie i wnioski

Zieleniec przy ul. Bukowińskiej (0,3 ha) cechuje się bardzo ubogą awifauną lęgową (2 gatunki), co jest najniższym wynikiem wśród wszystkich badanych obiektów. Wynika to z ubogiej struktury roślinności i zakłóceń budowlanych. Niemniej stwierdzono tu 8 gatunków przelotnych i zalatujących oraz 7 zimujących, co wskazuje na pewne znaczenie skweru jako punktu żerowania dla ptaków przelotnych i zalatujących. Wdrożenie zaleceń dotyczących zawieszenia budek lęgowych, dosadzenia krzewów i zabezpieczenia podlotów przed ruchem rowerowym jest kluczowe dla zwiększenia wartości przyrodniczej tego obiektu.

17. Skwer A. Steinsbergowej

17.1. Charakterystyka terenu badań

17.1.1. Opis miejsca badań

Skwer im. Anieli Steinsbergowej o powierzchni 0,3 ha znajduje się na Mokotowie. Skwer upamiętnia Anielę Steinsbergową — adwokatkę, działaczkę opozycji demokratycznej w PRL. Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru.

Jest to mały skwer miejski. Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 52 drzew należących do 6 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 65% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*, topola czarna *Populus nigra*, brzozy *Betula* sp., dęby *Quercus* sp., drzewa owocowe (jabłonie, grusze, śliwy/wiśnie) *Malus* / *Pyrus* / *Prunus*.

Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 0,24 ha (73,3%) terenów trawiastych.

Ryc. 15. Granice powierzchni badawczej – Skwer im. Anieli Steinsbergowej.

Zdj. 79. Skwer im. A. Steinsbergowej (fot. Jan Rapczyński)

17.1.2. Kwerenda archiwalna

Dla Skweru im. A. Steinsbergowej nie znaleziono wcześniejszych badań awifauny ani danych w bazie Ornitho.pl.

17.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 33 kontroli terenowych (20 w okresie lęgowym oraz 13 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 87).

Tabela 87. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze im. A. Steinsbergowej w latach 2025–2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	12.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
2	II	19.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
3	III	24.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
4	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
5	3	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
6	1	20.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
7	4	25.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
8	5	28.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
9	6	06.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
10	7	13.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Jan Rapczyński
11	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Jan Rapczyński
12	9	26.05.2025	poranna	lęgowy	Jan Rapczyński
13	10	03.06.2025	wieczorna	lęgowy	Jan Rapczyński
14	11	11.06.2025	poranna	lęgowy	Jan Rapczyński
15	12	18.06.2025	poranna	lęgowy	Jan Rapczyński
16	13	25.06.2025	poranna	lęgowy	Jan Rapczyński
17	14	08.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Jan Rapczyński
18	15	27.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Krzysztof Tabernacki
19	16	07.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Jan Rapczyński
20	17	20.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Jan Rapczyński
21	18	10.09.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
22	19	24.09.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
23	20	03.10.2025	poranna	migracja jesienna	Bartosz Smyk
24	21	15.10.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
25	22	27.10.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
26	23	07.11.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
27	24	17.11.2025	poranna	migracja jesienna	Jan Rapczyński
28	25	02.12.2025	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński
29	26	15.12.2025	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński
30	27	05.01.2026	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński
31	28	23.01.2026	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński
32	29	05.02.2026	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński
33	30	19.02.2026	poranna	zimowanie	Jan Rapczyński

17.3. Wyniki

17.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 33 kontroli obejmujących obszar całego skweru (tab. 87), stwierdzono 26 gatunków ptaków. Łącznie dokonano 111 obserwacji 236 osobników (tab. 88). Nie stwierdzono gatunków gniazdujących bezpośrednio w granicach badanego skweru. 26 gatunków stwierdzono w charakterze przelotnych lub zalatujących, a 8 gatunków – w okresie zimowania.

Tabela 88. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na Skwerze im. A. Steinsbergowej w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad skweru.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	P, W	12	15
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	2	2
3	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	P	1	1
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	13	56
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	P, W	12	34
6	grubodziób*	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	P	1	1
7	grzywacz*	<i>Columba palumbus</i>	P	3	3
8	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	4	18
9	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	Z	1	1
10	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W	23	46
11	kos*	<i>Turdus merula</i>	P	1	1
12	kwiczoł*	<i>Turdus pilaris</i>	P	1	1
13	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	3	3
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P	2	3
14	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Z	7	10
15	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	P	1	1
16	piegża	<i>Curruca curruca</i>	Z		
17	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	P	1	1
18	potrzos*	<i>Emberiza schoeniclus</i>	P	1	1
19	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P	1	1
20	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P, W	2	2
21	sroka	<i>Pica pica</i>	W	2	2
22	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	P	1	1
23	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	P	3	13
24	śmieszka*	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W	2	5
25	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	Z, W	10	13
26	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	Z	1	1
Łącznie gatunków: 26				111	236

17.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 17 gatunków ptaków przelotnych. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 14 gatunków, migrantów jesiennych 8 gatunków, w tym 5 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (tab. 8g). Ponadto 8 gatunków stwierdzono wyłącznie w charakterze zalatujących. Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 213,7 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 8g. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Skweru im. A. Steinsbergowej w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–2	42,9	66,7
2	dzięcioł białoszy	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	1	33,3	33,3
3	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PJ	1	33,3	33,3
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PW, PJ	1–4	66,7	133,3
5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	PW, PJ	1–4	100	133,3
6	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	PW	1	33,3	33,3
7	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	1	33,3	33,3
8	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	1–8	150	266,7
9	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	Z	1	33,3	33,3
10	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ	1–5	81,8	166,7
11	kos	<i>Turdus merula</i>	PW	1	33,3	33,3
12	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW	1	33,3	33,3
13	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	1	33,3	33,3
	mewa srebrzysta / biało- głowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW	1–2	50	66,7
14	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Z	1–2	50	66,7
15	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PW	1	33,3	33,3
16	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1	33,3	33,3
17	potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>	PW	1	33,3	33,3
18	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PJ	1	33,3	33,3
19	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PJ	1	33,3	33,3
20	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	2–9	144,4	300
21	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW	3	100	100
22	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	Z	1–2	41,7	66,7
23	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	Z	1	33,3	33,3
Średnio na kontrolę				6	213,7	

17.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 8 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 477,8 os./10 ha/kontrolę (tab. 9o).

Tabela 90. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Skweru im. A. Steinsbergowej w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	1–2	50	66,7
2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2–14	233,3	466,7
3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	1–6	141,7	200
4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1–5	83,3	166,7
5	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	1	33,3	33,3
6	sroka	<i>Pica pica</i>	1	33,3	33,3
7	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2	66,7	66,7
8	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1–2	50	66,7
Średnio na kontrolę			14	477,8	

Zdj. 80. Zimujący gawron (fot. Jan Rapczyński)

17.3.1.3. Awifauna lęgowa

Na Skwerze im. Anieli Steinsbergowej nie stwierdzono gniazdujących ptaków ani ich terytoriów. W podrozdziale „Przegląd gatunków lęgowych” opisano jedynie gatunki zalatujące na powierzchnię badawczą z sąsiednich terenów w sezonie lęgowym.

17.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus* – zalatujący

Pojedyncza obserwacja żerującego ptaka w dniu 6 maja.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – zalatujący

Śpiewającego samca słyszano raz poza granicami powierzchni badawczej w dniu 20 kwietnia i raz na badanym obszarze w dniu 25 czerwca.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – zalatujący

W dniu 10 marca obserwowano parę odwiedzającą dziuplę, a 17 kwietnia ptaka noszącego materiał gniazdowy poza powierzchnię badawczą.

Piegiś *Curruca curruca* – zalatujący

Pojedyncza obserwacja śpiewającego samca przy granicy powierzchni badawczej w dniu 13 maja.

Zięba *Fringilla coelebs* – zalatujący

Pojedyncza obserwacja śpiewającego samca w dniu 26 maja.

17.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

17.4.1. Stan siedlisk

Wysokie topole i niewielkie kępy krzewów stwarzają pewne nisze dla ptaków, jednak warto zwiększyć strukturę siedlisk, która zwiększy bioróżnorodność terenu.

17.4.2. Zagrożenia

Nie zidentyfikowano

17.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na Skwerze im. Anieli Steinsbergowej, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Skweru im. Anieli Steinsbergowej zaleca się:

1. Zawieszenie 3 budek lęgowych typu A i 3 typu B
2. Dosadzenie drzew i gęstych krzewów

17.5. Podsumowanie i wnioski

Na Skwerze im. A. Steinsbergowej (0,3 ha) nie stwierdzono żadnych gatunków gniazdujących bezpośrednio na jego terenie. Mimo to stwierdzono 17 gatunków przelotnych i zalatujących (213,7 os./10 ha/kontrolę) i 8 zimujących (477,8 os./10 ha/kontrolę), co świadczy o funkcji skweru jako miejsca żerowania i odpoczynku. Zalatujące w sezonie lęgowym gatunki takie jak modraszka,

kapturka czy piegża gniazdowały w sąsiedztwie. Zawieszenie budek lęgowych oraz dosadzenie krzewów i drzew jest priorytetowym zaleceniem dla zwiększenia bioróżnorodności tego skweru.

18. Skwer przy ul. Marynarskiej

18.1. Charakterystyka terenu badań

18.1.1. Opis miejsca badań

Skwer przy ul. Marynarskiej o powierzchni 0,9 ha znajduje się na Służewcu w dzielnicy Mokotów (zdj. 81). Powierzchnia badawcza obejmuje całość skweru. Jest to zieleniec uliczny w sąsiedztwie zabudowy biurowo-mieszkaniowej, z dominacją klonu jesionolistnego z licznymi alejkami i strefami odpoczynku.

Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy na terenie obiektu rośnie ok. 55 drzew należących do 10 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 50% powierzchni obiektu. Pod względem powierzchni koron dominują: klon jesionolistny *Acer negundo*, klon srebrzysty *Acer saccharinum*, lipy *Tilia* sp., topola czarna *Populus nigra*, klon zwyczajny *Acer platanoides*.

Według warstwy BDOT10k pokrycie terenu obiektu obejmuje 0,52 ha (59,1%) terenów trawiastych.

Ryc. 16. Granice powierzchni badawczej – skwer przy ul. Marynarskiej.

Zdj. 81. Skwer przy ul. Marynarskiej (fot. Michał Redlisiak)

18.1.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie Skweru przy ul. Marynarskiej do końca lutego 2025. Ze względu na brak wcześniejszych kompleksowych opracowań dotyczących omawianego terenu badań, w kwerendzie znalazły się jedynie przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl. Tym samym niemożliwym jest rzetelne porównanie wcześniejszego składu i liczebności awifauny Skweru przy ul. Marynarskiej z otrzymanymi wynikami inwentaryzacji.

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy. Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 91) obejmująca 5 gatunków jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie Skweru przy ul. Marynarskiej od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 91. Lista ptaków obserwowanych na terenie Skweru przy ul. Marynarskiej w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym, b.d. – brak danych. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Lata
1	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	W	2019
2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	W	2025
3	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	W	2025
4	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	W	2019
5	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	W	2025

18.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 35 kontroli terenowych (22 w okresie lęgowym oraz 13 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 92).

Tabela 92. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze przy ul. Marynarskiej w latach 2025–2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	13.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
2	II	14.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
3	III	26.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
4	IV	07.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
5	IVa	10.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
6	1	17.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Fatima Hayatli
7	2	17.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
8	3	20.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
9	4	22.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
10	5	27.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
11	6	08.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
12	7	13.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Michał Redlisiak
13	8	20.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
14	9	28.05.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
15	10	04.06.2025	wieczorna	lęgowy	Michał Redlisiak
16	11	10.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
17	12	16.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
18	13	25.06.2025	poranna	lęgowy	Michał Redlisiak
19	14	10.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
20	15	22.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
21	16	09.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
22	17	20.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Michał Redlisiak
23	18	09.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
24	19	24.09.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
25	20	04.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
26	21	14.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
27	22	27.10.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
28	23	07.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
29	24	17.11.2025	poranna	migracja jesienna	Michał Redlisiak
30	25	03.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
31	26	20.12.2025	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
32	27	09.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
33	28	21.01.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
34	29	07.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
35	30	22.02.2026	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak

18.3. Wyniki

18.3.1 Awifauna parku

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 35 kontroli obejmujących obszar całego skweru (tab. 92), stwierdzono 27 gatunków ptaków. Łącznie dokonano 368 obserwacji 575 osobników (tab. 93). 10 gatunków uznano za lęgowe na terenie skweru, 25 gatunków było przelotnych lub zalatujących, a 10 gatunków stwierdzono w okresie zimowania.

Tabela 93. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na Skwerze przy ul. Marynarskiej w okresie 12.03.2025–28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących na danym terenie, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * – gatunki stwierdzone wyłącznie podczas wysokiego przelotu nad skweru.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
1	bogatka	<i>Parus major</i>	P, W	25	35
2	czapla siwa*	<i>Ardea cinerea</i>	P	1	1
3	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	L, P, W	5	5
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W	17	31
5	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	P	1	1
6	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z, W	17	23
7	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	16	17
8	jerzyk*	<i>Apus apus</i>	Z	5	39
9	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	10	10
10	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W	4	6
11	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	P	2	2
12	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P	9	14
13	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	26	36
14	łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	P	1	1
15	mazurek	<i>Passer montanus</i>	L, W	59	129
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P	1	1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obserwacji	N osobników
16	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	48	55
17	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	P	2	3
18	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	4	6
19	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	P	3	3
20	pustułka*	<i>Falco tinnunculus</i>	P	1	1
21	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P	6	6
22	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	P	5	10
23	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P	41	65
24	śmieszka*	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W	1	2
25	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, W	49	63
26	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1	2
27	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	P	8	8
Łącznie gatunków: 27				368	575

18.3.1.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03–16.05) oraz jesiennej (1.09–30.11) stwierdzono występowanie 21 gatunków ptaków przelotnych. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 18 gatunków, migrantów jesiennych 11 gatunków, w tym 8 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego (tab. 94). Ponadto 3 gatunki stwierdzono wyłącznie w charakterze zalatujących. Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 174,1 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 94. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, stwierdzonych na terenie Skweru przy ul. Marynarskiej w roku 2025 w okresach migracji wiosennej i jesiennej oraz w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–6	24,2	66,7
2	czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	PW	1	11,1	11,1
3	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW	1–2	16,7	22,2
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	1–3	20	33,3
5	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	PW	1	11,1	11,1
6	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	1–3	17,1	33,3
7	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	1–4	22,2	44,4
8	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	2–17	86,7	188,9
9	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, PJ	1–2	14,8	22,2
10	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ	2	22,2	22,2
11	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	PW	1	11,1	11,1
12	kos	<i>Turdus merula</i>	PW	1–2	16,7	22,2
13	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–5	29,6	55,6
14	łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	PW	1	11,1	11,1
	mewa srebrzysta / bia- łogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachin- nans / michahellis</i>	PW	1	11,1	11,1
15	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–4	22,2	44,4

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
16	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	3	33,3	33,3
17	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1	11,1	11,1
18	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1	11,1	11,1
19	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	PW	1	11,1	11,1
20	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PW, PJ	1–2	13,3	22,2
21	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW, PJ	1–6	22,2	66,7
22	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–11	44,4	122,2
23	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	2	22,2	22,2
24	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1–2	16,7	22,2
Średnio na kontrolę				16	174,1	

18.3.1.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12–22.02) stwierdzono 10 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 131,5 os./10 ha/kontrolę (tab. 95).

Tabela 95. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie Skweru przy ul. Marynarskiej w okresie 1.12.2025–28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	1–2	13,3	22,2
2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	1	11,1	11,1
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1–7	48,9	77,8
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	1–2	16,7	22,2
5	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	2	22,2	22,2
6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	2–3	27,8	33,3
7	mazurek	<i>Passer montanus</i>	2–4	37	44,4
8	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–2	13,9	22,2
9	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2	22,2	22,2
10	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	1–5	27,8	55,6
Średnio na kontrolę			12	131,5	

18.3.1.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03–29.07) na terenie skweru przy ul. Marynarskiej stwierdzono obecność 10 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 96). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 7 gatunków oraz kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 2 gatunki oraz kat. A – 1 gatunek.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 138,9 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 96. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych skweru przy ul. Marynarskiej stanowiła 96,0% wszystkich par i w jej skład wchodziło 6 gatunków: kwiczoł, mazurek, szpak, kapturka, kos, piegża. Największy udział w tej grupie wykazywały po równo kwiczoł, mazurek

i szpak (24,0%). Najliczniejszą grupę ekologiczną stanowiły dziuplaki (52%), mniej liczne były ptaki gniazdujące wysoko na drzewach lub krzewach (32%), najmniej liczne były gatunki zakładające gniazda nisko w krzewach lub na ziemi (16%).

Tabela 96. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na terenie Skweru przy ul. Marynarskiej w roku 2025. Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów); Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchni całego skweru; D – dominacja [%]. Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N par	Z	D
1	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	3	33,3	24,0%
2	mazurek	<i>Passer montanus</i>	C	3	33,3	24,0%
3	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	3	33,3	24,0%
4	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	1	11,1	8,0%
5	kos	<i>Turdus merula</i>	C	1	11,1	8,0%
6	piegża	<i>Curruca curruca</i>	C	1	11,1	8,0%
7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	0,5	5,6	4,0%
8	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	A	+		
9	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	B	+		
10	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	+		
łącznie gatunków: 10				12,5	138,9	100,0%

18.3.1.4. Przegląd gatunków lęgowych

Dzwoniec *Chloris chloris* – A – (+)

Na badanym terenie kilkakrotnie gatunek ten stwierdzono w sezonie kilkakrotnie w kwietniu i maju. Wszystkie stwierdzenia dotyczyły śpiewających samców w tym raz obserwowano dwa samce śpiewające równocześnie z różnych punktów na skwerze. Teren badań prawdopodobnie stanowił niewielki fragment terytorium lęgowego co najmniej jednej pary dzwońców gniazdujących w okolicy.

Grzywacz *Columba palumbus* – B – (+)

Gatunek obserwowany regularnie, ale większość stwierdzeń dotyczyła żerujących lub odpoczywających osobników bez przesłanek świadczących o lęgowości. Jedynie w kwietniu stwierdzono dwukrotnie gruchającego samca oraz obserwowano parę ptaków budujących gniazdo w sąsiedztwie, za północną granicą terenu badań, lecz ostatecznie ptaki te porzuciły gniazdo na etapie budowy. Teren badań stanowi najprawdopodobniej okazjonalne żerowisko i miejsce odpoczynku grzywaczy gniazdujących w sąsiedztwie.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie wśród krzewów rosnących na badanym terenie. Większość stwierdzeń dotyczyła śpiewających samców, ale dwukrotnie obserwowano też żerujące samice. Badany teren stanowi więc terytorium jednej pary lęgowej tego gatunku.

Kos *Turdus merula* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie od kwietnia do czerwca. Badany teren stanowił terytorium lęgowe jednej pary tego gatunku. W połowie czerwca znaleziono aktywne gniazdo w krzewie przy południowej granicy terenu badań.

Kwiczot *Turdus pilaris* – C – 3 pary

Gatunek stwierdzany regularnie i gniazdujący w rozproszeniu na terenie skweru. Znaleziono trzy aktywne gniazda, jedno wysoko na topoli i dwa dosyć nisko na klonach jesionolistnych.

Mazurek *Passer montanus* – C – 3 pary

Gatunek stwierdzany licznie i regularnie w zadrzewieniach rosnących na terenie badań. Znaleziono łącznie trzy aktywne gniazda, z których dwa znajdowały się w naturalnych dziuplach (zdj. 82) a jedno w budce lęgowej. Oprócz osobników lęgowych na skwerze, prawdopodobnie zalatywały tu też osobniki gniazdujące w sąsiedztwie, jednak nie uwzględniono ich przy szacowaniu liczebności lęgowej.

Zdj. 82. Dziupla lęgowa mazurek (fot. Michał Redlisiak)

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 0,5 pary

Gatunek regularnie stwierdzany w zadrzewieniach na terenie badań. Większość obserwacji dotyczyła jednak żerujących osobników, śpiewające samce stwierdzano jedynie kilkakrotnie. W maju przy zachodniej granicy terenu badań obserwowano osobnika zbierającego pokarm dla piskląt, który następnie poleciał z pokarmem na teren LXV LO. Z kolei na początku czerwca obserwowano na terenie badań rodzinę ze słabo lotnymi młodymi. Badany teren stanowił więc część terytorium jednej pary lęgowej tego gatunku.

Piegża *Curruca curruca* – C – 1 para

Śpiewającego samca stwierdzono trzykrotnie na przełomie kwietnia i maja w niskich krzewach rosnących w centrum skweru. Potem w drugiej połowie lipca obserwowano tam dwa podloty wodzone przez dorosłego osobnika. Na tej podstawie przyjęto, że teren badań stanowił terytorium lęgowe jednej pary tego gatunku.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 3 pary

Gatunek stwierdzany licznie i regularnie przez cały sezon lęgowy. W granicach terenu badań gniazdowały trzy pary. Znalaziono łącznie cztery aktywne gniazda (trzy w budkach lęgowych i jedno w dziupli naturalnej), ale w jednym przypadku były to kolejne lęgi tej samej pary ptaków w tej samej budce lęgowej.

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C – (+)

Gatunek obserwowany regularnie jednak na terenie badań nie stwierdzono aktywnych gniazd. Obserwowano za to w czerwcu pojedynczego podlota tego gatunku co wskazuje na jego gniazdowanie w bezpośrednim sąsiedztwie. Teren skweru przy ul. Marynarskiej stanowił więc co najmniej niewielki fragment terytorium lęgowego jednej pary tego gatunku.

18.4. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem awifauny

18.4.1. Stan siedlisk

Pomimo otoczenia (dwie ruchliwe ulice i zabudowa), silnej penetracji przez ludzi oraz niewielkiej powierzchni, stan siedliska na skwerze przy ul. Marynarskiej należy ocenić jako nadspodziewanie dobry. Świadczy o tym zarówno bogactwo gatunkowe awifauny lęgowej jak i tej migrującej. W okresie wędrówek stwierdzono tu m.in. gąsiorka i łożówkę, a więc gatunki bardzo rzadko spotykane w zieleni miejskiej. Czynnikiem sprzyjającym awifaunie jest duże zróżnicowanie przestrzenne skweru, na którym występują zadrzewienia, tereny otwarte oraz skupiska krzewów (zarówno niskich jak i nieco wyższych).

18.4.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Zielenca „Suwak I”, w tym wynikających z działalności ludzkiej. Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

1. **Bardzo duży ruch ludzi.** Omawiany teren stanowi główny teren spacerowy dla mieszkańców okolicznych osiedli i w mniejszym stopniu też pracowników okolicznych biurowców.
2. **Ruch drogowy i tramwajowy,** związany z sąsiedztwem dwóch ruchliwych dróg oraz torów tramwajowych stanowiący źródło hałasu mogącego płoszyć ptaki. Dodatkowo może też potencjalnie generować śmiertelność ptaków poprzez kolizje z samochodami lub tramwajami. Dotyczy to zwłaszcza słabo lotnych, młodych ptaków.
3. **Niezabezpieczone szklane powierzchnie,** ogrodzenia przy przystanku tramwajowym ZTM Rondo Unii Europejskiej 04 znajdującym się przy południowej granicy terenu badań. O ile sama wiata przystankowa jest w prawidłowy sposób zabezpieczona przed kolizjami z ptakami to znajdujące się przy przystanku szklane ogrodzenie (zdj. 83) nie ma odpowiednich

zabezpieczeń. Transparentne lub lustrzane powierzchnie ogrodzenia stanowią znaczne zagrożenie dla ptaków, które nie zauważają ich i próbują przez nie przelecieć, co kończy się dla nich kolizją, często śmiertelną, z twardą powierzchnią (Zyśk-Gorczyńska i in. 2021).

Zdj. 83. Szklane ogrodzenie przy przystanku tramwajowym na granicy terenu badań (fot. Michał Redlisiak)

18.4.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na skwerze przy ul. Marynarskiej, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania skweru przy ul. Marynarskiej zaleca się:

1. **Dalsze pozostawianie martwego drewna** (zdj. 84) na terenie parku, stanowiącego miejsce żerowania i schronienia ptaków, a także stanowiące „ostoje bioróżnorodności” w mikroskali.
2. **Wymianę starych budek lęgowych na nowe.** Nie ma potrzeby zwiększania liczby budek lęgowych typu A i B na skwerze przy ul. Marynarskiej. Należy jedynie w najbliższym czasie rozważyć wymianę istniejących budek na nowe, ponieważ te aktualnie wiszące noszą wyraźne ślady zużycia. Nowopowieszone budki należy odpowiednio naprawiać i konserwować, aby jak najdłużej zachować ich funkcjonalność.
3. **Zabezpieczenie przed kolizjami z ptakami lub wymiana ogrodzenia** (w porozumieniu z właścicielem) przy przystanku tramwajowym ZTM Rondo Unii Europejskiej 04. W tym celu najlepiej nakleić na niebezpieczne miejsca specjalne zabezpieczenia w formie gęsto rozmieszczonych, niewielkich kropek. Powodują one, że ptaki zaczynają traktować taką powierzchnię jako barierę i omijać ją, zamiast przelatywać przez nią. Stosowane często naklejki z sylwetkami ptaków drapieżnych są nieskuteczne, ponieważ nie są one

rozpoznawane przez ptaki jako drapieżniki, a zajmują zbyt małą powierzchnię szyby, by uzyskać efekt bariery zapewniony przez gęste kropki (Zyśk-Gorczyńska i in. 2021). Alternatywnym rozwiązaniem jest wymiana ogrodzenia na pozbawione szklanych powierzchni np. na takie jakie znajduje się między torami przy ww. przystanku (zdj. 85).

Zdj. 84. Martwe drewno pozostawione na terenie badań (fot. Michał Redlisiak)

Zdj. 85. Ogrodzenie rozdzielające tory przy przystanku tramwajowym ZTM Rondo Unii Europejskiej o4 (fot. Michał Redlisiak)

18.5. Podsumowanie i wnioski

Skwer przy ul. Marynarskiej (0,9 ha) okazał się jednym z najbardziej wartościowych przyrodniczo spośród badanych małych obiektów: 10 gatunków lęgowych przy zagęszczeniu 138,9 pary/10 ha, 21 gatunków przelotnych i zalatujących oraz 10 zimujących. Stwierdzone tu gąsiorek i łożówka to gatunki rzadko spotykane w zieleni miejskiej Mokotowa. Dominacja dziuplaków wśród awifauny lęgowej świadczy o dobrej dostępności miejsc gniazdowych. Stan siedliska oceniono jako bardzo dobry, a kluczową rekomendacją jest wymiana starych budek lęgowych na nowe oraz zabezpieczenie wiaty przystankowej.

19. Dyskusja

19.1. Charakterystyka awifauny

Niniejsze opracowanie stanowi pierwsze kompleksowe badanie awifauny 16 wybranych terenów zieleni dzielnicy Mokotów. Awifauna większości z nich nie była dotychczas badana, a dostępne wcześniej dane ograniczały się do przygodnych obserwacji z bazy Ornitho.pl, co nie pozwala na pełną ocenę zmian w ujęciu wieloletnim.

Ocena jakościowa większości omawianych obiektów jest utrudniona ze względu na ich niewielką powierzchnię – dziewięć z 16 obiektów ma powierzchnię poniżej 1 ha, kolejne pięć mieści się w przedziale 1–2,4 ha. Uzyskane na nich dane trudno porównywać z dostępnymi danymi z literatury, które dotyczą w większości terenów zieleni o zdecydowanie większej powierzchni. Należy jednak podkreślić, że badane skwery, podobnie jak inne małe tereny zieleni w gęsto zabudowanych częściach miasta, pełnią ważną funkcję ekologiczną jako lokalne refugia awifauny oraz miejsca odpoczynku i żerowania ptaków przelotnych i zimujących.

Spośród 16 badanych obiektów znaczną rozpiętość pod względem bogactwa awifauny wykazywały zarówno większe parki (Park Bartłomieja 1,3 ha, Park Dygata 6,8 ha), jak i niewielkie skwery (0,3–2,4 ha). Liczba gatunków przelotnych i zalatujących wahała się od 8 (Skwer przy ul. Bukowińskiej) do 35 (Park Dygata i Skwer Pokolenia Kolumbów), a zimujących od 7 (Skwer przy ul. Bukowińskiej) do 23 (Park Dygata). Zagęszczenie ptaków w trakcie migracji było najwyższe na najmniejszych obiektach – Skwer Słoweński (1020,8 os./10 ha/kontrolę) i Skwer Chorwacki (355,6 os./10 ha/kontrolę) – co jest typową tendencją dla zieleni miejskiej: zwarte, małe zadrzewienia koncentrują duże liczby ptaków na małej powierzchni. Podobną zależność obserwowano w okresie zimowania: najwyższe zagęszczenia stwierdzono na Skwerze Słoweńskim (1111,1 os./10 ha/kontrolę) i Skwerze Chorwackim (872,2 os./10 ha/kontrolę), najniższe w Zieleńcach „Suwak I” i „Suwak II” (odpowiednio 99,3 i 60,4 os./10 ha/kontrolę). Skwer Pokolenia Kolumbów, dzięki mozaikowej strukturze roślinności (łąka – krzewy – drzewa), wykazuje stosunkowo wysokie bogactwo gatunkowe (35 gatunków przelotnych i zalatujących) jak na obiekt tej wielkości. Spośród gatunków zalatujących stwierdzono łącznie od 0 (Park Bartłomieja) do 8 (Skwer Steinsbergowej, Skwer im. Starszych Panów) gatunków. Na szczególną uwagę zasługuje bogactwo gatunkowe Parku Dygata (34 gatunki P+Z) i Zieleńca przy ul. Niegocińskiej (31 gatunków P+Z), potwierdzające rolę lokalnych terenów zieleni jako ważnych dla ptaków w mieście.

Średnia liczba gatunków lęgowych na badanych obiektach wynosiła 10,9 i wahała się od 0 (Skwer A. Steinsbergowej) do 22 (Park Dygata). Wartości te są zbliżone do tych obserwowanych na podobnych terenach zieleni w innych dzielnicach Warszawy. Analogiczne inwentaryzacje wykonane w sezonie 2023/2024 w dzielnicy Wola wykazały średnio 10,4 gatunków lęgowych na badany obiekt (Wardecki i in. 2024), a w dzielnicy Śródmieście – średnio 11,3 gatunków na obiekt (Wardecki i in. 2024). W warszawskich parkach miejskich i ogrodach o znacznie większej powierzchni do roku 1996 stwierdzano od 17 do 41 lęgowych gatunków ptaków (Luniak 1996); jedynie największe z badanych obiektów (Park Dygata z 22 gatunkami lęgowymi) wpisują się w dolną część tego zakresu.

Niektóre z badanych obiektów na tle ogólnego zestawienia wymagają osobnego omówienia ze względu na ich specyficzną wartość przyrodniczą lub charakterystykę:

Park Dygata (6,8 ha) jest największym z badanych terenów i wykazuje najwyższe bogactwo gatunkowe (43 gatunki łącznie, 22 lęgowe). Stwierdzona liczba gatunków lęgowych jest porównywalna z wynikami uzyskanymi dla typowych warszawskich parków o podobnej powierzchni – w sezonie 2023/2024 w Parku im. Tadeusza Mazowieckiego (5,9 ha) stwierdzono 21 gatunków lęgowych (Hayatli i in. 2024), w Parku Agrykola (4,7 ha) 18 (Hayatli i in. 2024), w Parku Kazimierzowskim (4,1 ha) 17 (Wardecki i in. 2024), w Parku Mirowskim (Wola) 16 (Redlisiak 2024), a w Skwerze im. Alojzego Pawełka 19 gatunków (Wardecki i in. 2024). Park Dygata jest więc obiektem o typowej dla warszawskich parków średniej wielkości awifaunie lęgowej.

Skwer Pokolenia Kolumbów (1,9 ha) z 9 gatunkami lęgowymi przy zagęszczeniu 53,9 par/10 ha wyróżnia się wyjątkową strukturą siedlisk – mozaika łąki kwietnej, gęstych skupisk krzewów owocowych sprzyja zarówno gatunkom lęgowym, jak i przelotnym (35 gatunków przelotnych i zalatujących). Jest to przykład skweru, którego wartość przyrodnicza wynika nie tyle z powierzchni, ile z różnorodności struktury roślinności. Jednakże niski udział dziuplaków spowodowany jest niską dostępnością miejsc lęgowych w postaci budek lęgowych i naturalnych dziupli.

Park Bartłomieja (1,3 ha) z 17 gatunkami lęgowymi przy bardzo wysokim zagęszczeniu 153,8 par/10 ha jest pod tym względem porównywalny z najgęściej zasiedlanymi warszawskimi parkami – jego wartość bierze się z kombinacji obecności wydzielonej strefy ochrony bioróżnorodności i dużej liczby budek lęgowych przyciągających dziuplaki.

Skwer Grupy AK „Granat” (1,8 ha) wyróżnia się na tle skwerów o zbliżonej powierzchni stosunkowo wysoką liczbą gatunków lęgowych (20). Pod względem bogactwa awifauny jest porównywalny z większymi obiektami jak Park Mirowski (16 gatunków lęgowych przy 1,8 ha – Redlisiak 2024) lub nawet je przewyższa.

Zieleniec przy ul. Niegocińskiej (1,6 ha) z 15 gatunkami lęgowymi i 31 gatunkami przelotnymi należy do bogatszych przyrodniczo obiektów wśród skwerów średniej wielkości, co wynika z obecności bogatego podszytu wzdłuż jego granicy.

Zieleńce „Suwak I” (2,3 ha) i **„Suwak II”** (2,4 ha) są ciekawym przypadkiem dwóch przyległych obiektów o podobnej charakterystyce, ale dość niskich zagęszczeniach (52,2 par/10 ha w „Suwaku I”). Ich wartość polega na pełnieniu funkcji lokalnych korytarzy ekologicznych w strefie biurowo-handlowej Służewca.

Skwer im. A. Steinsbergowej i Skwer przy ul. Bukowińskiej (oba 0,3 ha) są ubogie w awifaunę lęgową (odpowiednio 0 i 2 gatunki) ze względu na bardzo małą powierzchnię, ubogą strukturę roślinności i zakłócenia (budowlane, ruchowe). Pełnią one jednak funkcję uzupełniającą jako miejsca żerowania ptaków przelotnych i zimujących.

Skwer Słoweński, Skwer Chorwacki, Skwer Słonimskiego (0,3–0,9 ha) – mimo bardzo małej powierzchni wykazują wysokie zagęszczenia ptaków w trakcie migracji i zimowania, co jest typową prawidłowością dla małych, zwartych skwerów miejskich. Małe i zwarte zadrzewienia, otoczone zwartą zabudową, koncentrują migrujące i zimujące ptaki, działając jako lokalne „magnesy” przyrodnicze.

Awifauna zbadanych skwerów na terenie Mokotowa była w większości przypadków uboga w porównaniu z większymi parkami warszawskimi (m.in. Park Dolinka Służewska – 47 gatunków lęgowych w 2022 r., Rowiński 2022; Port Czerniakowski – 40 gatunków lęgowych w 2022 r., Wardecki 2022). Nie jest to jednak zaskakujące, biorąc pod uwagę niewielkie rozmiary obiektów i ograniczone zróżnicowanie siedlisk większości badanych skwerów. Należy zwrócić uwagę, że pełniejszy obraz znaczenia tych obiektów dla awifauny dałyby badania uwzględniające również otaczające osiedla, ponieważ funkcjonują one jako jeden zespół z otaczającą zielenią urządzoną i nieurządzoną – tego rodzaju badania wykraczają jednak poza zakres niniejszego opracowania.

19.2. Podsumowanie i wnioski

Niniejszy raport stanowi pierwsze kompleksowe opracowanie awifauny 16 terenów zieleni w dzielnicy Mokotów. Awifauna stwierdzona w trakcie badań pod względem bogactwa i składu gatunkowego była w większości przypadków uboga, z wyjątkiem największego z badanych obiektów (Park Dygata). Badane tereny pełnią rolę miejsc odpoczynku i żerowania dla awifauny przelotnej i zimującej oraz – w mniejszym stopniu – siedlisk lęgowych dla pospolitych gatunków miejskich.

Najważniejsze wnioski płynące z badań:

- Awifauna lęgowa badanych terenów zieleni Mokotowa była dosyć uboga gatunkowo (średnio 10,9 gatunków na obiekt; zakres 0–22), co jest wartością zbliżoną do uzyskanej w analogicznych inwentaryzacjach skwerów na Woli (10,4 gat./obiekt – Wardecki i in. 2024) oraz w Śródmieściu (11,3 gat./obiekt – Wardecki i in. 2024).
- Największe z badanych obiektów (Park Dygata, Skwer Grupy AK „Granat”, Park Bartłomieja, Skwer Pokolenia Kolumbów) wykazują wyższe bogactwo gatunkowe i pełnią istotną rolę przyrodniczą w obrębie omawianego zespołu.
- Bardzo małe obiekty (Skwer Słoweński, Skwer Chorwacki) pełnią funkcję lokalnych refugium o wyjątkowo wysokich zagęszczeniach w przeliczeniu na powierzchnię, co czyni je istotną częścią miejskiej sieci ekologicznej.
- Skwer im. A. Steinsbergowej i Skwer przy ul. Bukowińskiej są bardzo ubogie w awifaunę lęgową – wymagają działań poprawiających jakość siedlisk lęgowych (dosadzenie krzewów, powieszenie budek lęgowych).

- Stwierdzenie gatunków, takich jak gąsiorek i łożówka na Skwerze przy ul. Marynarskiej, jest przykładem, jak duże znaczenie przyrodnicze mają nawet niewielkie tereny zieleni w zwartej zabudowie miejskiej.
- Na wszystkich badanych terenach rekomenduje się zawieszenie lub wymianę budek lęgowych, zachowanie starodrzewu oraz wzbogacenie podszytu gatunkami owoco- i nasionodajnymi.
- Najważniejszymi antropogenicznymi zagrożeniami dla ptaków na badanych terenach są puszczane luzem psy, ruch kołowy na okolicznych drogach oraz kolizje z niezabezpieczonymi powierzchniami szklanymi (m.in. wiaty przystankowe).

20. Spis literatury

1. Andrzejewski R., Babińska-Werka J., Gliwicz J., Goszczyński J., 1978. Synurbization Processes in Population of *Apodemus agrarius*. Characteristics of Populations in an Urbanization Gradient. *Acta Theriologica* 23, 20: 341–358.
2. Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P. T., Jerzak L., Zbyryt A., 2013. Ochrona ptaków w mieście. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim.
3. Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.). 2015. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa.
4. Keller M., Engel J., Zawadzki J., Leszkowicz J., 1987. Metody oceny liczebności populacji lęgowej krzyżówki (*Anas platyrhynchos*) w warunkach miejskich. *Notatki Ornitologiczne* 28: 63–79.
5. Kojtek B. 2017 w: *Przyroda Pola Mokotowskiego* (red. Paweł Pstrokoński). Opracowanie przyrodnicze podsumowujące projekt społeczny „Przyroda Pola Mokotowskiego”. Warszawa 2017
6. Luniak M., 1981. The birds of the park habitats in Warsaw. *Acta Ornithologica* 18: 335–370.
7. Luniak M., 1996. Inventory of the avifauna of Warsaw – species composition, abundance, and habitat distribution. *Acta Ornithologica* 31: 67–80.
8. Luniak M., 2006. Bogactwo gatunkowe i liczebność fauny wielkiego miasta — przykład Warszawy. *KOSMOS, Problemy Nauk Biologicznych* 55: 45–52.
9. Luniak M., 2019. *Dzikię życie w parkach miejskich – jak mu sprzyjać*. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy (broшуra informacyjna).
10. Luniak M., Węgrzynowicz A., 2019. Wpływ renowacji parków miejskich na ich awifaunę lęgową – przykład z Warszawy. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą* 75: 3–15.
11. Michalicha M., Mitrus C. 2018. Ptaki jako wskaźnik różnorodności biologicznej miast. *Polish Journal for Sustainable Development* 22: 63–68.
12. Nowicki W., 1992. Zmiany awifauny lęgowej parków Warszawy (1975–1985) oraz zastosowanie skrzynek lęgowych do jej kształtowania. *Acta Ornithologica* 27: 65–92.
13. Ornitho.pl. Baza obserwacji ptaków (dane z lat 2004–2023).
14. Popko J., 2008. Skutki przyrodnicze modernizacji parku Kępa Potocka w Warszawie. *Turystyka i Rekreacja* 4: 29–36.
15. Redlisiak M., 2024. Ogród Saski. Raport z inwentaryzacji ornitologicznej wykonanej w okresie 01.09.2023 – 31.08.2024. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy.

16. Rowiński P., 2022. Zespół parków położonych wzdłuż ul. Dolina Służewska. Raport z inwentaryzacji ornitologicznej w roku 2022. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy.
17. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego m. st. Warszawy. Miejska Pracownia Planowania Przestrzennego i Strategii Rozwoju. Warszawa 2021.
18. Sudyka J., Di Lecce I., Szulkin M. 2023. Microclimate shifts in nest-boxes and natural cavities throughout reproduction. *Journal of Avian Biology* 2023: eo3000.
19. Tomiałoć L., 1970. Badania ilościowe nad synantropijną awifauną Legnicy i okolic. *Acta Ornithologica* 12: 293–392.
20. Tomiałoć L., 1980. Kombinowana odmiana metody kartograficznej do liczenia ptaków lęgowych. *Notatki Ornitologiczne* 21: 33–61.
21. Trojan P., 1975. *Ekologia ogólna*. PWN, Warszawa.
22. Wardecki Ł., Redlisiak M., Dmoch A., Mateuszczyk H., Życki A., Łukaszewicz B., Smyk B., Chodkiewicz T., Hayatli F. 2023. Ekspertyza oceniająca stan populacji lęgowej gawrona *Corvus frugilegus* na terenie m. st. Warszawy, miasta Radom, miasta Ciechanów, miasta Siedlce, miasta Mińsk Mazowiecki, miasta Garwolin, miasta Nasielsk i miasta Żyrardów. OTOP, Warszawa.
23. Wardecki Ł., Smyk B., Chodkiewicz T., Hayatli F., Redlisiak M., Kęsik P., Łochowska K., Rowiński P. 2024. Ocena liczebności populacji lęgowej łyski (*Fulica atra*) w Warszawie. OTOP, Warszawa.
24. Wilk T., 2016. Kryteria lęgowości ptaków – materiały pomocnicze. Wersja 3 – 16.02.2016. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Marki.
25. Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L. 2020. Czerwona lista ptaków Polski. OTOP, Marki.
26. Żyśk-Gorczyńska E., Mikusek R., Sztwiertnia H. 2021. Kolizje ptaków z transparentnymi powierzchniami – kompendium wiedzy. Fundacja Szklane Pułapki, Wrocław

21. Załączniki

Załącznik I. Określone grupy gniazdowe dla poszczególnych gatunków ptaków

Lp.	Gatunek	Grupa gniazdowa
1	bażant	nisko
2	bączek	nisko
3	bogatka	dziuple
4	brzeczka	nisko
5	cierniówka	nisko
6	dymówka	budynki
7	dzięcioł białoszyi	dziuple
8	dzięcioł duży	dziuple
9	dzięcioł zielony	dziuple
10	dzięciołek	dziuple
11	dziwonia	nisko
12	dzwoniec	drzewa
13	gawron	drzewa
69	gąsiorek	nisko
63	głowienka	nisko

Lp.	Gatunek	Grupa gniazdowa
14	gołąb miejski	budynki
66	grubodziób	drzewa
15	grzywacz	drzewa
16	jerzyk	budynki
17	kapturka	nisko
18	kawka	dziuple
19	kokoszka	nisko
20	kopciuszek	budynki
21	kos	drzewa
22	kowalik	dziuple
23	krogulec	drzewa
24	krzyżówka	nisko
25	kukułka	nie dotyczy!
68	kulczyk	drzewa
26	kwiczoł	drzewa
65	łabędź niemy	nisko
27	łozówka	nisko
28	łyska	nisko
29	mandarynka	dziuple
30	mazurek	dziuple
31	modraszka	dziuple
32	muchotówka szara	dziuple
33	muchotówka żałobna	dziuple
34	nurogęś	dziuple
35	oknówka	budynki
36	pełzacz ogrodowy	dziuple
37	piecuszek	nisko
38	piegża	nisko
39	pierwiosnek	nisko
40	pleszka	dziuple
64	pliszka siwa	budynki
41	potrzos	nisko
67	pustułka	budynki
42	ranuszek	nisko
43	rokitniczka	nisko
44	rudzik	nisko
45	sierpówka	drzewa
46	słownik rdzawy	nisko
47	słownik szary	nisko
48	sójka	drzewa
49	sroka	drzewa
50	szczygieł	drzewa
51	szpak	dziuple
52	śpiewak	drzewa
53	świerszczak	nisko
54	trzciniak	nisko
55	trzcinniczek	nisko

Lp.	Gatunek	Grupa gniazdowa
56	wilga	drzewa
57	wodnik	nisko
58	wrona siwa	drzewa
59	wróbel	dziuple
60	zaganiacz	drzewa
61	zięba	drzewa
62	zniczek	drzewa